శ్రీ

శ్రీగురుపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీకార్తవీర్యార్జునాయనమః

సకలసజ్జనానంద సద్గుణసాగరము

ఇయ్యది

సర్వజన మనోరంజకంబగునట్లు

మలుగూరు

పాలపర్తి శ్రీనివాసశాస్త్రులవారి పుత్రుండగు

వెంకటాద్రిశాస్త్రులచే

రచియింపబడి

పండితులచే పరిశోధితమై

శేషగూరు ఎం. కృష్ణశాస్త్రులవారి సహాయముచే

మొదటి కూర్పు 2,000.

చెన్నపట్టణం.

విద్యాముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రింపబడియె.

1914

20	6	దానధర్త	దానధర్మ.
...	16	పుడుము	పుడుకును
...	20	దుర్ణంధ	దుర్గంధ
23	2	యచ్చ	
...	1		యదాచయచ్చ
...	3	మాత్మకర్మ	
...	2		శుభాశుభమాత్మకర్మ
...	4	తచ్చ	
...	3		తదాచతచ్చ
28	3	పశ్రిష్ఠులవారు	వశిష్ఠులవారు
...	18	శ్రీకృష్ఠ	శ్రీకృష్ణ
29	18	వ్యాఘ్రిబుద్వా	వ్యాఘ్రిబుధ్వా
31	4	అర్జునకు	అర్జునునకు
34	2	కర్మాదిలంపార్థా	కర్మాధిలం పార్థా
36	9	పురుపాఃకదా	పురుషాఃకదా
37	18	శంఙ్ఖని	శంఖని
38	2	హంసరాణీ	హంసవాణీ
...	23	దీర్ఘాదిర్ఘనయనా	దీర్ఘాదీర్ఘనయనా
39	12	పురుషునితోను	పురుషునితోను
...	15	వరకుయవ్వనియని గా	వరకుయవ్వనియనియూ
40	22	అబ్బ	అప్ప
41	11	స్వాత్రీవం	స్వాత్రీవం
42	1	ధగతి	ధగగ
...	3	ఫమిజ్జల్ల	ఫమిళ్లల్ల
...	9	చమతో కూడిన	చమటతో కూడిన
43	5	నిష్ఠివన	నిష్ఠీవన
44	3	పాలితగుబ్బి	పాలితగుబ్బ
46	1	రెక్కపక్కలు	రెక్కపక్కలు
...	5	ప్యాసురై	ప్యాసురై
47	10	దేకున్నను	దేకున్నను
...	13	సత్కృతి	సత్కృతి

...	17	వైధ్యము	వైధవ్యము
...	23	చేకి	చేపి
48	1	చెపించి	చేపించి
...	22	చెపించ	చేపించ
50	22	ప్రశ్నిషు	ప్రశ్నేషు
52	11	పునిలత్క్య	షునిలత్క్య
...	25	వుత్తరోత్తర	వుత్తరోత్తర
54	18	ర[illegible]	రజో
55	24	పరస్పరవిరో	పరస్పరవిరోధ
57	10	వైవాకకమందు	వైవాహికమందు
58	25	దోషావావము	దోషావహము
59	20	వృష్టాంతములం	దృష్టాంతములం
61	6	ఋతుమతియైస	ఋతుమతియైన
62	1	బాల్యపయస్సున	బాల్యవయస్సున
...	9	మెదలిడుచున్నారు	మొదలిడుచున్నారు
65	9	అవాహా	అహావా
72	26	యూలాగు	యీలాగు
77	23	బార్యయందు	భార్యయందు
80	25	రావణు	రావణుని
83	17	మూడుజాబులం	మూడుబాణులం
90	7	చరితంతవ	చరితంతపః
93	10	మూర్చ	మూర్ఛ
97	25	దిట్టవేశ కసర	దిట్టవేశ సర
98	7	యెట్టులవగు	యెట్టులవగు
99	10	డి.	డి.
99	11	అన్నహారము	అన్నాహారము
100	8	కుచస్త్రీరతిరయు	కులస్త్రీరతిరయు
...	14	ప్రాశినాడవి	ప్రాశినాడని
...	22	యూధర్వము	మూధర్వము
101	5	పొడుగానుండి	పొడుగుగానుండి
...	23	సమీపించదు	సమీపించదు

105	3	స్కైన్ కోటూన్	సెయిన్ కోటూన్
...	3	కాంచీపురంపత్రి	146 నెంబరువుండవలెను
...	3	146 నెంబరుగీటు	కాంచీపురం వుండవలెను
...	14	ముడువు	ముదుపు
108	21	పాటుపటు	పాటుపడు
108	24	కృషిశాస్త్రిలవారు	కృష్ణశాస్త్రిలవారు
109	3	యిచ్చ్వగల	యిచ్ఛగల
112	5	వెంకటరాప్పగారు	వెంకటరామప్పగారు
...	19	మద్ధగిరి	మద్దగిరి
...	20	విద్యాక్షపవి	విద్యాక్షసవీ
...	22	అన్న స	అన్న
...	23	చత్రము	ఛత్రము
115	23	మాహాత్మ్యక	మాహాత్మ్యక
116	18	చేయివాల	చేయువాల
118	11	విధమునకు	విధములకు
121	4	సుఖాసనమునుమడ	సుఖాసనమునుండి
122	17	పృధ్వి	పృథ్వి
125	14	గ్రంథముల	గ్రంధముల
130	1	చాలాంమంది	చాలామంది
...	26	సుద్రభైరవం	సుప్రభైరవం
...	28	పాశువతా. క్షత్రరసం	పాశుపతా. క్షత్రరసం
134	21	గిచ్ఛముకుక్షియందే	గచ్ఛముకుక్షియందే
...	24	తపోవిశ్వనన్న	తపోవిశ్వసన్న
135	1	స్వవాన	స్వపాన
...	3	బిడముల	[illegible]డముల
...	15	[illegible]	సుటూరా

విషయసూచిక.

విషయసంఖ్య. పుటసంఖ్య.

శ్రీ.

వంశానుక్రమణిక.

॥ద్విపద॥

శ్రీరామచంద్రుని చేరి నుతించి । గారాబమున ముద్దుగణనాథు నెంచి ।
వాణిగా శారదవనితను బొగడి । భాసురంబుగ రమాభామకు మ్రొక్కి ।
పన్నగాశాంభవి నంబుజాక్షి దలచి । పెనుపొంద బ్రహ్మను బ్రమథాధిపతిని ।
వ్యాసవాల్మీకుల వరుస బూజించి । కౌశికముఖులయిన ఘనమైన ఋషుల ।
వినుతించి బాణుని విమలభవభూతి । ఘనకాళిదాసాదిఘనుల మది నెంచి ।
పండితరత్నపోతనామాత్యు । మండనమిశ్రుని మది నెంచి గురుని ।
మానసమున నుంచి మక్కువమీర । పూనికతిరుమలపట్టణమునకు ।
హితువుగ్రామలు [illegible]రినామధేయ । మతులితంబుగ గల్గి మణిమయ
ముకుమ । వెలసెడిపురమునందు విప్రులగోత్రసలలితంబుగ వేదశాస్త్రనిపు
ణుండు । విదితకాశ్యపగోత్రవినుతయజుశ్శాఖ । ముదమొంద వెల్లాకుము
ఖవంశఖ్యాతి । ముదితపాలక్ష్మాంబ ముఖ్యపుత్రుండు । అధికవిద్యావంతు
డచ్యుతభట్లు । యాతనికులసతియగు పంకజమాంబ । పాతివ్రతామణి
వాసుగుణమణి ॥ వరపుత్రుడనియెడు వరగుణశాలి । ధీయుతుడు గుణగాంభీ
ర్యశాలుడు । శ్రీకరంబుగ శ్రీనివాసాఖ్య వెలయు । ప్రాకటంబుగ రామభ
క్తుడని బొగడు । నాతని ప్రియసతి యమితదయాళు । చేతోసుఖంబున దల
నుసుబ్బమ్మ । నామెకు పుత్రుడై యతిగుణశాలి । నేమముగా విద్యానిధి
వెంకటాద్రి । సకలసజ్జనగుణసాగరమనెడు । ప్రకటితగ్రంథము బహు
సులభశైలి । కలియుగమునకు లమహిమ జూచి । సులలితంబుగ జెప్పె
సరసులబొగడ ॥

శ్రీరాములు.

సకల సజ్జనానంద సద్గుణసాగరము.

శ్లోకము॥ శ్రీరామం జనకాత్మజాకుచతటీ। శ్రీగంధపంకోల్లస।
ద్వక్షోవీధిముదారమాశ్రితముని ప్రాణార్థభవత్కల్పకం।
బ్రహ్మేశానముఖామరస్తుతమజం బ్రంహాండభాండాధిపం।
వందేకోసలకన్యకాసుతమహం వారాశిగర్వాపహం॥

ఒం బ్రహ్మణేనమః॥

(మనుష్యజన్మ).

శ్రీవిరాట్పురుషుడగు నారాయణుండు ప్రతియుగంబున దుష్టజన శిక్షణ శిష్టజన పరిపాలనార్థమై జననంబెత్తుట ఎల్లరకును దెల్లమె. వైకుంఠవాసుడగు దేవాదిదేవుండు జన్మములలో ఉత్తమంబగు మానుష జన్మంబునందే మహాసాహసకార్యముల జేసియున్నాడు.

మానుషజన్మముతో సమానమైన జన్మములేదని ఎట్టి అసాధ్య కార్యములనైనను అవలీలగా సాధింపవచ్చునని జన్మములలో ఉత్తమంబైన ఈమానుష జన్మమే శ్రేష్టమైనదనియు, దేవత్వముచే రంభాది సురకామినులయందు సౌఖ్యమునొంది యాపుణ్యము సమశినమీద పునః అధోగతిని పొందుదురనిన్ని సమస్త పురాణములయందు జూచుటన్బట్టి మానవత్వమే మోక్షము నపేక్షించువారలకు ముఖ్యకారణము గదా. గోదాన,భూదాన హిరణ్యదాన అన్నదాన,అహింసాది సమస్తములగు పుణ్యకర్మలచే దేవత్వమును సాధింపవచ్చును. ఈశ్రేష్ఠమైన జన్మ

ములో పుల తనకు దేవుడు యిచ్చినంతలో బ్రాహ్మణులకు బ్రాహ్మణేతరు
లైనప్పటికినీ గుడ్డివాండ్లకును, కుంటివాండ్లకును, చాలాబీదవాండ్లుకును,
మూగివాండ్లే మొదలుగాగల పాత్రాపాత్ర వివేచనచేశి సత్పాత్రమును
చూచి దానముచేయవలయును. ఇట్టిపాత్రాపాత్ర వివేచన మార్గము
దెలశి దానము చాయకుండుటన్నట్టి.

శ్లో॥ అదానదోషేణ భవేద్దరిద్రో దారిద్ర్యదోషేణ కరోతిపాపం।
పాపాతవశ్యంనరకంప్రయాతి పునర్దరిద్రో పునరేవపాపి।

(దారిద్ర్యదుఃఖం.)

మరియొక జన్మమునకు దరిద్రుడై పుట్టును. దరిద్రదోషముచే
జీవహింసచేయుడము అబద్ధములు బల్కడంపరులయొక్క మనస్సునొప్పిం
చడం పరులసొమ్ము నపహరించడం, తప్పుసాక్ష్యము చప్పడం, ఈ మొద
లుగాగలిగిన పాపకార్యములుచేశి దేహావసానమందు మహారవరవాది
నరక మనుభవించి పూర్వజన్మ సంస్కారఫలముచేతపునః నరజన్మమెత్తి
నట్లైన దరిద్రుడై పుట్టును. మరియు పైవివరించిన పాపకార్యములను
జేయును. ఈలాగు పూర్ధ్వధోలోకములలో పుట్టుట గిట్టుటయందు
ఎడతెగనివారలై మహాకష్టముల ననుభవించుచున్నారు. ఇట్టి మహా
పాపమైన దరిద్రము ననుభవించు పురుషునకు తల్లితండ్రులు. భార్యయు
బిడ్డలు మిత్రులు బంధువులు సర్వశాత్రువులుగా దోచుచుందురు.
అట్టి దరిద్రపిశాచము పురుషునియందు ఆవరించిన.

శ్లో॥ దారిద్ర్యాద్ధియమేతిహ్రీపరిగతః సత్వాత్పరిభ్రశ్యతే।
నిస్సత్వఃపరిభూయతే పరిభవాన్నిర్వేదమాపద్యతే।
నిర్విణ్ణశ్శుచమేతిశోకనిహతోబుద్ధ్యాపరిత్యజ్యతే।
నిర్బుద్ధిఃక్షయమేత్యహో నిధనతాసర్వాపదామాస్పదం॥

యెట్టిరూపవంతుణినైనను కమల్చివేసును. తనకు మిక్కిలి శత్రువునైనను నోరువిడచి అడుగునట్లుగా జేసును. బంధువులు మిత్రులుయొక్క గృహములకు వెళ్ళకుండాజేయును. సభలకు బోవు కుండుటజేయును. తానుకోరే కోర్కెలను విఫలముగాజేయును. ఇట్టి మహాశ్రేష్ఠమైన జన్మములో యీలాటి దరిద్రపిశాచముచేజిక్కి కష్టమనుభవించుట దుర్లభముగదా!

శ్లో॥ జంతూనాం నరజన్మదుర్లభం।

• సమస్తమైన పిపీలికాది జంతుజన్మలన్నిటిలో నరజన్మమతి దుర్లభంబుగదా, యిట్టిజన్మలో దేవుడు శిక్షచేయవలయునని దలంచితే దరిద్రదేవతను అసన్నముగా జేయుటేచాలును అదియే భూలోక నరకం॥

ముందు వివరించియుండు దరిద్రావస్థ ననుభవించు జన్మములో పలనే తనకు దైవమించ్చినంతలో దానధర్మ పరోపకారములజ్జేయుచు,

శ్లో॥ మహతాపుణ్యపణ్యేన క్రీతేయం కాయనౌస్త్వయ।
పారందుఃఖోదధేర్గంతుంతరయావన్నభిద్యతే॥

పుణ్యమనేడు గొప్పవెలబెట్టి యీదేహమను ఓడనుగొనిన నీవు అది నశింపక ముందే దుఃఖసాగరమును యీదిగట్టు చేరుము. యక్ష కిన్నరకింపురుష సురసిద్ధ సాధ్యనాగగరుడయక్ష పిశాచ యీజన్మముల వారికి మోక్షమబ్బను ఇన్నిజన్మములలో మోక్షము గైకొనుటకై పడవవంటి నరజన్మమే శ్రేష్ఠమైనది. దారిద్ర్యమనుభవించువాడైనను తనకు దైవమిచ్చినదానిలో దానముచేసినట్లైన మరియొక జన్మమునకు పూర్వపుణ్యము రీతిగా ధనవంతుడై పుట్టుచున్నాడు. అప్పటిలో జ్ఞానమువహించి,

శ్లో॥ దాతృత్వంప్రియవక్తృత్వం ధీరత్వముచితజ్ఞతా।
అభ్యాసేనసలభ్యంతే చత్వారిస్సహజాగుణాః॥

అనురీతిగా దానము చేయడము. ప్రియమైనమాటలు. ధైర్యము. వుచితమైన దానిని తెలియడము యివిజన్యగుణములని చెప్పుచున్నది గాన దానముచేయుటలో వకరి ప్రోత్సాహమునకులోబడి యిచ్చుట గాక తన జన్యగుణముగా దాతృత్వమును వుంచుకొని, దానము, పరోపకారము, అహింస, సమస్త ప్రాణులయందు దయగలిగి యుండుట ఇట్టివనుడు మరియొక జన్మమునకు మిక్కిలి ధనవంతుడై పుట్టుచున్నాడు అప్పటిలో,

శ్లో॥ అయశ్చణక చర్వణం।
ఫణిఫణాన్మణేకర్షణం కరేణగిరితోలనం।
జలనిధేః పదోల్లంఘనం నిశితఖడ్గసంస్పర్శనం।
భవేత్సుకృతనామిదం నకృపణేన ధనస్యార్జనం॥

ఉక్కుశెనిగలను నమలవచ్చును సర్పముతలనుండు మణిని తివ్వవచ్చును పర్వతమును అరచేతినవుంచుకొని తూకము చెప్పవచ్చును. సముద్రమును దాటవచ్చును. పదునైన కత్తిమీద చెయ్యివుంచి బలముగా రాకవచ్చును. ఇవి యొకప్పియుండు మహాత్ములైనను కృపణునిచే ధనము తివ్వడము చాలాకష్టమని చెప్పియున్నారు గాన ఇట్టి లుబ్ధత్వమునకు మనస్సుచొరనీక దానముచేయవలయును. ధనవంతుడైనవాడు దానముచేయకుండిన,

శ్లో॥ చత్వారోధనదాయాదాః ధర్మాగ్నినృపతస్కరాః।
జ్యేష్ఠభ్రాత్రవమానేన త్రయఃకుప్యంతిసోదరాః॥

ధనమునకు సానుగుణ్యమైన నలుగురన్నదమ్ములుగలరు. అందులో జ్యేష్ఠభ్రాతయను ధర్మమునుయివ్వక అవమానించినట్లైన ముగ్గురగు తమ్ములు చాలావిసుకుచెంది, అగ్నిపడును, లేక రాజుపాలగును, లేక దొంగలు దోచెదరు, ఇది అనుభవసిద్ధము కాబట్టి ధనవంతుడైనవాడు.

దాన, ధర్మ, ధర్మోపదేశము, కూప, తటాక, వన, అన్నఛత్రమే మొదలుగాగల పుణ్యకార్యములు జేయుచుండవలెను. అప్పటిలో ధన మువున్నదనే మదాంధత్వముచే, చెడుకార్యములు చేయక, పరులమన స్సునొప్పించక, సర్వప్రాణులయందు దయకలిగి, వర్తించుచు, మదోన్మత్తుడై యుండక, స్త్రీలవల్లలో జిక్కక.

—: స్త్రీవిషయము, దూషణ. :—

శ్లో॥ నేధాద్వేధాభ్రమంచక్రే కాంతాసుకనకేషుచ
తాసుతేష్వప్యనాసక్తః సాక్షాద్భర్గోనరాకృతిః ॥

బ్రహ్మ రెంటియందు మనుష్యులకు చాలాప్రేమవుండు నట్టుగా కల్పనచేశెను స్త్రీలయందు, బంగారునందు, రెంటియందు యెవ్వనికి మమతలేదో వాడు సాక్షాత్ కైలాసవాసుడగు శంకరుడే భూలోకము లో అవతరించినాడని తెలియవలయును. గాన స్త్రీలయందు ఆసక్తిలేక అరిషడ్వర్గములను జయించినట్టి యోగిపుంగవుడే స్త్రీలవలలో జిక్క నివాడు అట్టి యోగపుంగవునికి.

శ్లో॥ స్త్రీసాన్నిధ్యంవిరక్తానాం సతాంమజ్జనసన్నిధిః।
మనఃక్షోభకరంతస్మాత్ తత్సాన్నిధ్యంవివర్జయేత్ ॥

విరక్తిమార్గము నవలంబించియుండు యోగులకు యెవ్వన రూపవంతులగు స్త్రీలుదగ్గర చేరడము, సత్పురుషులైన వారలకు దుర్జనసహవాసము; మనుస్సుకు చాలావ్యాకులము కలుగచేయుచున్నది. కాబట్టి విరక్తి మార్గము నవలంబించియుండు వారలకు స్త్రీలు శత్రువులు, విరక్తేతర పురుషులకు స్త్రీలు మిత్రులాలంటె,

శ్లో॥ స్మితేనభావేనచలజ్జయాభీః పరాఙ్ముఖైరర్ధకటాక్షవీక్షణైః।
వచోభిరీర్ష్యాకలహేనలీలయా సమస్తభావైః ఖలుబంధనస్త్రియః॥

చిరునవ్వు హావభావవిలాసము, శిగ్గుగానటించుట, మంచిలీల, కడకంటిచూపు, సుగుణము, చిలుకుపలుకులు, అసూయ, కలహము, వీట్లచే అష్టాదశ విధములగు, హావభావ విలాసములచేత యెట్టివిరక్తునైనను వారివలలో జిక్కువేసుకొందురు. ఇప్పటిలో పురుషులు,

శ్లో॥ ప్రవృత్త్యైషుకిముత్తమంమృగదృశః ప్రేమప్రపన్నంముఖం।
ఘ్రాతివ్యైప్యకింతదాస్యపవనః శ్రావ్యైషుకింతద్వచః।
కింస్వాద్యేషుతదోష్ఠపల్లవరసః స్పృశ్యేషుకింతద్వపుః।
ధ్యేయకింనవయౌవనంసహృదయైః సర్వత్రతద్విభ్రమాః॥

అనురాగముతో యుక్తమై, చంద్రబింబముతో సమానమగు, స్త్రీముఖము సమస్తవస్తువులలో జూడదగుటకు యోగ్యమైనది, ముఖమారుత మేనువాసన వస్తువులలో ముఖ్యమైనది.

వ్యాఖ్యానం॥ నతుపుస్తక థాపినాన్యాః పద్మినీజాతి తాపొత్తదాస్య గంధస్య. పద్మినీజాతి స్త్రీయొక్క ముఖమునుంచి పరిమళముతో యుక్తముగా నుండును. మదవతులయొక్క మృదుమధుర పదములే శ్రావ్యయమునా నందించునవి. తొండపండువంటి పెదవియే రసములలో అమృతముగా వుండునది, మృదువగు సువర్ణచ్ఛాయగల స్త్రీ శరీరమే తాకుటకు యోగ్యమైనది, మంచి యౌవనవంతురాలగు పువ్వుబోణిని ధ్యానించుటయే ధ్యానములలో ఆనందమును బుట్టించునట్టి ధ్యానము, రసికులైన పురుషులకు స్త్రీలయొక్క యవ్వనమే లజ్జగలుగు జేయునది. యీలాగు సర్వత్రా భ్రమించి రూపముగల సుందరీమణులతో సమానమైన వస్తువు జగత్తునందు లేదని భ్రమించి స్త్రీలవలలో జిక్కుబడుచుందురు.

శ్లో॥ వక్త్రంచంద్రవికాశిపంకజపరీ హాసక్షమేలోచనే!
వర్ణస్స్వర్ణమపాకరిష్ణురళినీజిష్ణుః కచానాంచయః।

వక్షోజావిభకుంభవిభ్రమహరా గుర్వీనితంబస్థలీ ।
వాచాంహారిచమార్దవంయువతిషు స్వాభావికంమండనం ॥

చంద్రునిబోలు ముఖమున్నూ, కమలమువంటి కన్నులున్నూ, బంగారుకాంతిగల దేహమున్నూ, తుమ్మెదలవంటి కొప్పున్నూ, యేనుగ కుంభములవంటి గొప్ప చన్నులున్నూ, గుండ్రమగు గొప్పపిరుదులున్నూ తేనెలొలుకు చిలుక పలుకులున్నూ, కలస్త్రీ.

శ్లో॥ కుంకుమపంకకళంకితదేహా గౌరపయోధర కంపితహారా ।
నూపురహంసరణత్పదపద్మా కంసవశీకురుతే భువిరామా ॥

కుంకుమ మొదలైన సుగంధ ద్రవ్యములచే అలంకరింపబడి నట్టిన్ని వజ్రవైఢూర్య మాణిక్య మరకత గోమేధికంబులచే చెక్కబడిన కేయూరహారములు కుచకుంభములపై చలింపబడినట్టిన్ని, గజ్జలందెలచే ఘల్లుఘల్లుమనెడి శబ్దముచే యుక్తమైన హంసవలె నడకకలిగి నట్టి స్త్రీరత్నము యవ్వనిలానే మోహింపజేయను, ఇట్లు మోహింపజేసి నప్పటికిన్ని,

శ్లో॥ మధుతిష్ఠతి వాచియోషితాం హృదిహాలాహలమేవ కేవలం ।
అతఏవనిపియ్యతేధరో హృదయంముష్టిభిరేవతాడ్యతే ॥

తేనెలొల్కు పల్కులచే అధరమునందు మధువుపుండును, హృదయమునందు విషము పదిలముగనుండును. కాబట్టి అధరమును పానముచేయుదురు, హృదయమును పిడికిట బొడుతురు ఇందుకై, స్త్రీల హృదయమందు విషముండుననియు, స్త్రీలను నమ్మకూడదనియు పూర్వీకులైన పెద్దలు గ్రంధములందు చాలాజెప్పి యున్నారు.

శ్లో॥ బౌమంబరాణిపుష్పాణి శ్వేతవర్ణంచవాయసం ।
మత్స్యపాదంజలేపశ్యన్నారీహృదయం నవస్థితం ॥

వత్తిపువ్వునైనా జూడవచ్చును, తెల్లకాకినైనా వెదకికన వచ్చును, చాపలజాడ నీళ్ళలో కనిపెట్టవచ్చును. స్త్రీలయొక్క హృదయమును కనిపించుట చాలా అసాధ్యంబుగదా.

తే॥ గీ॥ వకనితోగూడిభాషింతురొక్కనరుని।
జూతురువిలాససంపదసొంపుగులుక।
మరియునొక్కనిదలతురు మనసులోన।
కూర్మిప్రియుడెవ్వడో ముద్దుగుమ్మలకును॥

వకనియందు మనుస్సుచే మంచిమాటలాడు చుందురు, మరివకని నిజూచుచుందురు, మనస్సున నొకని దలంచుచుందురు. కాబట్టి కురూపినైనను యంతనీచ జాతివానినైనూ మనస్సున దలంచకయుండరు వారికి ప్రియుడైన పురుషుడెవ్వడో తెలియదు.

శ్లో॥ స్మృతాభవతితాపాయ దృష్టావోన్మాదకారిణీ।
స్పృష్టాభవతిమోహాయ సానామదయితాకథం॥

మనస్సునదలంచిన మాత్రమునసే తాపమును, చూడసముచేతనే ఉన్మాదమును, ముట్టిన మాత్రముచేతనే వ్యామోహమును కలుగుచున్నది యిట్టివనిత దయిత యెట్లులాయె.

గీ॥ యంతలోనింతికన్నుల కెదుటనిలుచు।
నంతలోనింపువాటించున మృతమట్లకాక।
లోచనమార్గంబు కడచెనేని।
గరళమునకంటె ప్రాణసంకటము శ్రీయు॥

మనస్సునదలంచుచున్న స్త్రీకంటికి గనుబడిన మాత్రమునసే, అమృతమును త్రావినట్లుండును, కనుమరుగా యనేనివిషమును దాగిన దానికన్ననూ హెచ్చుగు ప్రాణసంకటము కల్గును.

ఆ॥ గీ॥ పడతియొక్క-దానిని విడిచియుంచుక।
యమృతంబులేదు, భువివిషంబులేదు।
అమృతలతనుబోలు ననురాగవతియైన।
గాకమెలెగెనేని గరళవల్లి॥

అబలతో సమానమగు అమృతమూలేదు. విషమునూలేదు, పురుషునియందు స్త్రీ బద్ధానురాగయై యుండిన అమృతప్రాయమే, లేక వికటముగా నుండిన విషప్రాయము. స్త్రీపురుషుల వుభయమనస్సులు గలసి మెలశియుండి వుభయులకు మరివేరే అమృతము గావలెనా లేక, చాలాదినములు వకరిని వకరు విడువక అనురాగము కలవారలై యుండి కొన్నిదినంబులుకు వికటమువకరియందు గనుబడినదానితో సమానమగు విషము వేరేత్రాగవలెనా అదియేచాలును యిట్టి పియ్యూషవిషముచేయుక్తులగు స్త్రీలనుచూచి.

శ్లో॥ విశ్వామిత్రపరాశరప్రభృతయో ర్వాతాంబుపర్ణాశనా।
స్తేపి స్త్రీముఖపంకజం సులలితం దృష్ట్వైవమోహంగతాః।
శాల్యాన్నంసఘృతం పయోదధియుతం యేభుంజతే మానవాః
తేషామింద్రియనిగ్రహోయదిభవేద్వింధ్యస్తరేత్సాగరే॥

ఆకులలములు వాయూవే ఆహారముగాకలిగిన విశ్వామిత్ర పరాశరులు మొదలగు ఋషిశ్రేష్ఠులందరూ యవ్వనవంతులగు స్త్రీలను చూచిన మాత్రమునసే. తపస్సును విడనాడి. వారియొక్క- వలలోదగిల యున్నారు. యిట్టిమహాపురుషులే స్త్రీలవలలోజిక్కి-నవుడు. నెయ్యి పెరుగుపాలు మొదలుగాగల వీర్యవృద్ధి పదార్థము భుజించు మనుజులకు యట్లతానే కామోద్రేకము కలుగకయుండును అట్లు కామోద్రేకంబు కలుగకయుండిన వింధ్యపర్వతము సముద్రంబున దేలియాడదా. ఆకులలములు భక్షించుకొనియుండు మహాపురుషులే. స్త్రీల

వలలో జిక్కుచున్నారు యిక శాల్యాన్నము పాలు నెయ్యి భక్షించు మనుజులు స్త్రీలచేజిక్కుట హాశ్చర్యమాయనా, పురుషులు స్త్రీల వలలో జిక్కకయుందురు. విందృపరంతంబు సముద్రంబున దేలియాడ దుగాన.

తే॥ గీ॥ తథ్యమువచింతు పక్షపాతమునుగాదు।
నిఖిల జగములయందిదినిక్కువంబు।
తోయ్యలులకన్న రమ్యవస్తువులు లేవు।
వారలేకష్టముల కెల్ల కారణములు.
స్త్రీలతో సమానమైన రమ్యవస్తువ యీపృథ్వియందులేదు
యీవస్తువకొరకై సమస్తకష్టములకు కాటపట్టి.

చ. తెలియకనాశహేతువగు. తీవ్రతరానలకీలలోపలన్।
శలభముజొచ్చుగాక మరిచాలకమీనముగాలపున్గొనన్।
గలపిశితంబుదామెసగుగాక యెరింగియుపి...దోహలవనితాసుఖంబు
విషనాశముమోహము తత్వమెట్టిదో.

నాశహేతువై జ్వాలలచే వెలుంగు అగ్నిలోబడి మిడతనశించు మాట్కి.. గాలముకొనను.దు మాంసముదినుటకై వచ్చి గాలముకొనకు జిక్కుమీనముమాట్కి జనులు స్త్రీలవలలోజిక్కినశింతురు. యీలాగు నశింతుమనే సంగతిదెలసి దెలసి స్త్రీలను విషనాశమేమోహమనే తత్వ మెట్టిదో. దెలయుటకు అసాధ్యంబుగదా.

వృ॥ వురగముముట్టినాసకులకుర్విని వైద్యులుధర్మశీలురై।
గరళమునెక్కుడింతురధికంబుగ నాయతమేచకోత్పల।
స్ఫురణవహించివక్రగతిబూనిన మానినిమాపుసోకినన్।
పురుషునకెందుమంత్రములనుపొందవుపొందనుమైద్యులెవ్వరున్,

పాముకరచి విషమెక్కిన మనుజులకు లోకములో వైద్యులు విషమును దీసివేశి బ్రతికింతురు. కొనకంటిచేచూచిన తరుణీమణి చూపు సోకిన మాత్రమునసే మోహమను విషమెక్కు. తెలవిమాలయున్న వారలకు మందులుపని చెయ్యావు వైద్యులు సహాయేమియును జేయ జాలరుగాన కామముచే పరితపించు రోగులకు ఔషధములేదు హేసో దరులారా. పురుషులేనా కాముముకల వారలు స్త్రీలు కామముకల వారు కారా. అనిన శరణాగత రక్షాబ్రవత దీక్షితులా హావధీసులనిజే కొరిదియుందు ధర్మజ భీమార్జున నకుల సహదేవులయొక్క ధర్మపత్నియైన పరమ పతివ్రతాశిరోమణియగు ద్రౌపతియే వచించి యున్నది.

శ్లో॥ సుందరంపురుషందృష్ట్వా భ్రాతరంపితరంసుతం।
మోనిర్ద్రవంతి నారీణాం తథ్యంమేబ్రూహికేశవ.

సుందర వంతుడగు పురుషుని చూచినమాత్రమునసే అతడు అన్న, తండ్రి, కొమారుడు అయినా స్త్రీలకు వీర్లపై మనస్సు వికల్పమొందుననిన్ని.

శ్లో॥ పంచమేపతయస్సంతి మహ్యాంమష్టోపిరోచతే
పురుషాణామభావేన సర్వనార్యఃపతివ్రతా॥

నాకు అయిదుమంది భర్తలుండిఇప్పటికిన్ని, అరవవాని యందు నామనస్సు బోవుచున్నది, ఏవురు పతులుందునాకే యీలాగు కోర్కె వుండుటచేబట్టి లోకమందు వకవనితకు నొకభర్తయుండు కారణంవల్ల యింకయేలాగు బుద్ధియుండునో యోచించుడి అన్నట్లు పురుషాభావముచే స్త్రీలు పతివ్రతలుకాని మనశ్శుద్ధిచే పతివ్రతలేదని భావన. పురుషులు కొందరికి యీవిషయమందు అగౌరవమనే కారణముచేత నో, లేక భీతిచేతనో, సిగ్గుచేతనో, ధనములేని కారణంవల్లనో, పురుషాభావముగా వగినదిగాని పురుషులందు యీభావము లావరింత

బడ సప్పటిలో. పతివ్రతలు లేని యిదిగాక స్త్రీలు మహామదాంధులు, పురుషునికన్ననూ హెచ్చైన కామము కలవారలు లజ్జలేనివారలు పరపురుషులయందు వారికి యిష్టము వుండినప్పటికిన్ని తమయిష్టమును బయలుపరచక గంభీరముగా నుండువారలు పురుషునికి కొన్నివేళలయందు అనుమానమును గలుగచేయువారలు. పురుషుడు అన్నిదేశములలో మిత్రత్వమును సంపాదించి వుంటున్నాడు అట్టి మిత్రులు యింటికి వచ్చినప్పటిలో. తనపతిని జరిజరజూచి నేను వంటచేయను కావలసివస్తే నీవే చేసిపెట్టుము నీకు కావలసిన వారందరూ వస్తే యిక్కడ చేసేవాండ్లు యున్నారు అని బిగ్గరమునుక్కు వేసుకొని పరుండేది అప్పటిలో యీపురుషుడు స్నేహితులు వినకుండా యేమోయను శంకచే భార్యతో మెల్లగా యిట్లనుచున్నాడట, నాదేవుడా, నాధనమా, నాభాగ్యమా, యీదినమున్న గడ్డకువేయి మాటుపోగొట్టవద్దు యికమీద యెవ్వరిని యింటికి రానివ్వను. యీదినం మాత్రంఉన్న కాపాడవలయునని స్నేహితులు వినకుండా భార్యను బంగిపోయి అపూట స్నేహితులను వుంచుకొని పంపుచున్నాడట, పునహా స్నేహితులు వస్తారనే సంగతి తెలసి పెండ్లము కాటానికోస్కరమై ఆదినముంతియూ గ్రామములో వుండదట యిక ధావ్వైనను పరస్థలము వాండ్లు గ్రామానికి వచ్చినారను సంగతి తెలిసి మధ్యాహ్నంవేళ అవల వెళ్ళడట అక్కడికి, పరస్థలమువాండ్లు బలవంతముపైన యింటికివచ్చినప్పైన వాండ్లను సత్కరించి మాటాడడట (యెందుకనగా) పెండ్లము కీర్తికోస్కరమై. యీలాగు జరిగిజరిగి అన్నదానమనేది లోకములో మొదలంట నాశమైనది. కాబట్టి, మానమువచ్చినా స్త్రీలచేతనే, అవమానమయినా స్త్రీలచేతనే. అవమానముదెచ్చు స్త్రీలు 100 భాగములలో 99 భాగములు గలరు మానముదెచ్చు స్త్రీలు 100 భాగములలో 1 భాగము కా స్త్రీగాలేరు కాబట్టి ఓప్రియస్నేహితులారా. స్త్రీలు, మహా

నీచులు, మహారవరవాది పాపములఁ జేయువారలు, పురుషుడు యెంత వుదారుఁడైనను వాని వుదారమును బోఁగొట్టివానికి పాపహేతు సమ్బంధమగు కార్యములొడఁగట్ట దలంచునట్లుగా జేయువారలు, యిప్పుడు మన అనుభవసిద్ధములో జూడగా. 3 మంది మగవాండ్లు అన్నదమ్ములు వకయింటియందు వుంట్నున్నారు, జ్యేష్ఠుని భార్యయింటికి వచ్చిన పతికి మర్యోభకులుజేసి వేరేతీయును (లేక) 2-వ వాని భార్యయింటికివచ్చు వరకు అటు ఇట్టువుండి మూడవవానికి వివాహము కాకమునుపే వేరే బోవుదు ముందుననే వేరేబోక ముగ్గురికి లగ్నములయిన ముగురాడు వారు వకయింటిలో కలసిన ముగ్గురికీ యీర్ష్యములుఁబుట్టి కలహములకు కారణమై.

కం॥ వక తెకుజగములు వణకును ।
అగణితముగ యిద్దరైన అంబుధులింకున్ ।
ముగురాడు వారుగూడిన ।
నుగుణాకరపట్టపగలు చుక్కలురాలున్ ॥

అని చెప్పివున్నది. ఆడివారుకలశిన యిండ్లే విభాగములు కావలశివుండు, యిందులో ఆడుదానిమాట యెవ్వడు వినుచున్నాడో వాడశుద్ధ పనికిరానివాడు, వానికి చేటుకద్దు, వానికిధర్మము నశించి పాపముచేయువాడును.

శ్లో॥ ఆత్మబుద్ధిసుఖంచైవ గురుబుద్ధిర్విశేషతః ।
పరబుద్ధిర్వినాశాయ స్త్రీబుద్ధిః ప్రళయాంతకః ॥

అని చెప్పివున్నది గాన స్త్రీప్రాజాపత్యం బలముగావుండే గృహములలో జాడుడి స్వాతంత్రముగా స్త్రీలను హద్దులోబెట్టుక యుండువాని ఇంటిలోచూడండి యెంతరమ్యముగా నుండును, గాన హే మిత్రులారా స్త్రీలుయుండు కూడనికి రానివారినియు, మానమర్యా

దలేని వారనియు ముందే జెప్పియున్నాను, గాన వార్లను యావవిష యము లోనునమ్మక నమ్మినను దగ్గరచేర్చక, దగ్గరచేర్చిననూ వాండ్ల ప్రాజాపత్యము జరుగనివ్వక మీగౌరవమును మీసుఖాపాయ కొనండి.

శ్లో॥ దర్శనాచ్చిత్తవైకల్యం స్పర్శనాత్తుధనక్షయం।
సంభోగాత్కిల్బిషంపాపం స్త్రీణాంప్రత్యక్షరాక్షసం॥

అని జెప్పియున్నదిగాన వీండ్లు ప్రత్యేక్షరాక్షసులు వీర్లవిషయం లో యంతదూషించిననూ చాలదు॥

శ్లో॥ స్త్రీపుంవచ్చప్రభవతి యదాతద్ధిగేహంవినష్టం॥

పురుషునివలె స్త్రీ యవ్వనిగేహమందు వర్తించునో యాగృ హము జాగ్రతగా నాశనమగును.

శ్లో॥ అనాయకావినశ్యంతిన శ్యంతిశిశునాయకాః।
స్త్రీనాయకావినశ్యంతి నశ్యంతిబహునాయకాః॥

నాయకుడు లేనియిల్లుచెడును పసిపిల్లకాయ నాయకుడుగాగల యిల్లుచెడును స్త్రీలునాయకులుగాగల యిల్లుచెడును పదుగురునాయకు లుగాగల యిల్లుచెడునని జెప్పియున్నదిగాన, ముఖ్యాంశం, వీండ్లను నమ్మి మోసపోకండి, బాల్యాదిగా భయముగా బట్టుకరాండి, చీటికిమాటికి కొట్టాడి పలచన కావలదండి, వాండ్లు చేతికిడబ్బు యిచ్చిన విడిచుంచుకో వడము యీ జన్మములో కాదు స్త్రీలను విషవృమని నేను జెప్పను. వాం డ్లుపొందవద్దని నేనుజెప్పను, చాలాహెచ్చరిక కలిగి వర్తించుమని చెప్పు చున్నాను.

పిండోత్పత్తి లక్షణము.

ధనముపున్నను ముందుజెప్పన రీతిగావర్తించక విశేషముగ, దా నముచేయడముచే మరివక జన్మమునకు రాజై బుట్ట వచ్చును అప్పటిలో యజ్ఞయాగాదిక్రతువులు మోక్షాపేక్షచేతచేసి స్వామిసాన్నిధ్యమునుం

మాట ముఖ్యాంశము, అట్లు మోక్షాపేక్షచేత జేయక కేవల స్వర్గసుఖా
పేక్షచేత చేసినట్లైన ''శ్రుతిః'' జ్యోతిష్టోమేన స్వర్గకామో యజేత,''
జ్యోతిష్టోమాది యజ్ఞములచే స్వర్గమును పొందుచున్నాడు.

కం॥ క్రతువులు మొదలగు సత్క్రియలతి భక్తిని।
నాచరించియంత్యంబున సద్గతికరిగియతు।
లితసుఖమనుభవించి పుణ్యమరగినమీఁదర్ ॥

స్వర్గమందు రంభాసంభోగమే మొదలుగాఁగల సౌఖ్యముల
ననుభవించుటే కాని శాశ్వతబ్రహ్మానంద పదవిదొరకదు.

శ్లో॥ క్షీణేపుణ్యేమర్త్యలోకే విశంతి।

అచ్చట సుఖము ననుభవించి పుణ్యావసానమందు పునర్మను
ష్య లోకమును బొందుచున్నాడు. మనుష్యలోకమును బొందుమార్గం
బెట్లనిన పంచభౌతికమైన దేహంబు వేరు అందు నివసించియుండు పురు
షుడు వేరు ముందు చెప్పినరీతిగా స్వర్గమందు సుఖమనుభవించి యాతే
జస్సు చంద్రమండలము చేరి హిమబిందువులతో జతగలసి భూమిపైబడి
సస్యమై ధాన్యముగా మారి పురుషుని గర్భము చేరి స్త్రీపురుష సంయోగ
కాలమందు యోనియందు రేతమై జారి గర్భమునిల్చును. గర్భమందు
నిలచినపిండమే పంచభూతాత్మకమైన శరీరమనబడు.

సీ॥ పాంచభౌతికమైనభవనంబు దేహంబు పురుషుండు పీనిలో బూర్వకర్మ।
వశమునవర్తించుదీపించుదనరియైన నొకవేళదలగిపోవు।
జడమేనిదేహంబు జడుఁగాని జడదాతనికినింతచేటులేదు।
పురుషునికిని దేహపుంజంబునకు వేరుగానియేకత్వంబుగానరాదు।
దారువుల వెలుంగుదహనునికైవడి గాయములజరించుగాలిభంగి।
నాశలీనమైననభముచాటున్న వేరుదెలియవలయు దేహిదేహములకు॥

పృథ్వి, అప్పు, తేజస్సు, వాయువు, ఆకాశమనే పంచభూతము లతో యుక్తమైన శరీరములో, పురుషుడనగా, ప్రాణిపూర్వకర్మాను గుణ్యముగా ప్రవేశించును. దేహివేరు, దేహమువేరు, దేహిమైనప్రా ణికి యీదేహము బడిపోవునదేశంక తోచినేని.

శ్లో॥ వాసాంసిజీర్ణానియథావిహాయ నవానిగృహ్ణాతినరోపరాణి।
తథాశరీరాణివిహాయజీర్ణా న్యన్యానిసంయాతినవానిదేహీ॥

నరుడు ప్రాతబట్టలను పారివేసి క్రొత్తబట్టలను ధరించుమాదిరిగా ముసలిదైన ఈదేహమును విడిచి క్రొత్తదగు శరీరములో ప్రాణిప్రవేశిం చును. ఈలాగుపుట్టుట గిట్టుటయందు ఎడతెగనివాడే పురుషుడనంబ డును. ఇట్టిపురుషుడు,

॥ స్త్రీపురుషసంయోగాచ్చ, మాతృపితృసంయోగాచ్చ, కథమిదం శరీరం।

అనుశ్రుతి ప్రామాణ్యమురీతిగా మునువివరించిన రీతి మా తృగర్భమందు జనింపడమగును.

గర్భమునిల్చుటకు ముఖ్యకారణములు.

శ్లో॥ ప్రథమేహనిచాండాలీ ద్వితీయేబ్రహ్మఘాతకీ।
తృతీయేరజకీప్రోక్తా చతుర్థేహనిశుధ్యతి।
చతుర్థేహనిశుద్ధిస్యాత్ పతిసంయోగకర్మణి।
పంచమేపంనిశుద్ధిస్యాత్ హవ్యకవ్యాదికర్మసు॥

అనువచవ రీతిగాఋతుమైన నాల్గవదినమందు పురుషసంయోగ ములేకుండుట స్నాటపతికి ధర్మలోపమనిన్నీ, బ్రహ్మహత్యాది పాపముల తో సమానమగు పాపమనిన్నీ, ఇదియునుగాక పతిసంయోగము చా తనే ఐదవదినమునకు హవ్యకవ్య కర్మలకుగాను నాల్గవదినమందు శుద్ధి యగుననియును, ఋతుస్నానదినము స్త్రీలకుకామము యెక్కువని

యూ, నాల్గవదినము మొదలు తొమ్మిదిదినములలోపల గర్భమునిల్చునని కొందరి వైద్యశాస్త్రజ్ఞుల మతముగలదు పంతొమ్మిది దినములలోపల గర్భమునిల్చునని కొందరి వైద్యశాస్త్రజ్ఞుల మతము. ఐనను ఋతుస్నాన దినము మొదలు తొమ్మిదిదినములలోపులనే గర్భమునిల్చునుగానిపిమ్మట నిల్వదని, నాయభిప్రాయము.

గర్భిణిస్త్రీవుండవలశిన విధానము.

స్త్రీగర్భము ధరించియుండు సమయమందు కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద, మాత్సర్యములను వర్జింపవలయు, ఒకరిచే కొట్లాడకూడదు, చెడ్డవస్తువులను ముట్టకూడదు. క్రోధముచే కడుపులోనుండు బిడ్డవల్లే క్రోధముకలది యగును. లోభముచే లోభగుణము కలదియగును. వివాదమువలన వల్లే బిడ్డకు మొండిగుణము కలుగును. శత్రువులను చూచుటవల్ల అసూయకలది యగుచున్నది. తనకు యిష్టము లేని పదార్థముతాకుటవల్ల వ్యాకులమైనదియగును. దుఃఖోత్పాదన వస్తువులను దినినవల్లే దుఃఖముగలదియగును. గర్భమందుండు బిడ్డ జన్మించిననంతరం యీబిడ్డ యేవిద్యను అభ్యాశించవలనని తల్లితండ్రులకు యిచ్ఛవుండునో గర్భముదాల్చినది మొదలు స్త్రీ ఆవిద్యయందు కాలక్షేపము చాయవలయును. గర్భిణిస్త్రీ, ఎల్లప్పుడు మనస్సు ఉత్సాహముగా క్షేసుకొనియుండవలయును. తెల్లనిబట్టలేగట్టవలెను. దేహము శుభ్రముగా నుంచవలెను. భయమైనవస్తువులను జూడరాదు. భయపడుమాటలు వినరాదు. మరియొక గర్భిణీస్త్రీ ప్రసవసమయమును జూడరాదు చచ్చినశవము చెంతకుపోరాదు. పరుండుమంచము యెత్తుగాను తగ్గుగాను నుండక సాధారణముగా నుండవలెను. పుష్టికరమైన యాహారమును భుజింపవలయును. గర్భిణీస్త్రీయొక్క మనస్సున కోర్కెపూర్ణము కాకపోయెనేని వల్లే బిడ్డ అపూర్ణావయవములు కలదియ

గును. గుఱ్ఱము, ఏనుగ, బండి, మొదలగు వాహనములనెక్కరాదు. కసరత్తుచేయుట, నీళ్ళలోనీదుట. జాగరతగాపారాడుట, కారమైనట్టి, ఉష్ణమైనట్టి, పదార్థములు దినుట, పగటినిద్ర, రాత్రి మేల్కొనియుండుట యివన్నియూ గర్భిణీస్త్రీ విడువవలయును. గర్భమునిలచినమీద పురుషుఁడెంత పనుండరాదు, పతితో సంభోగించిన దుర్బలమగు బిడ్డ పుట్టును. ఇంతమాత్రమేకాక, గర్భము చెడిపోయినను పోవచ్చును. లేక, స్త్రీయొక్క మర్మస్థానమందు అనేకరోగము లుద్భవించి లోపల శిశుదేహము శిథిలమై పుట్టినబిడ్డ తక్షణమే చనిపోయినను పోవచ్చును. గర్భమునిలిచిన వెనుక పురుషుడు స్త్రీసంభోగము మాని యుండవలెను. అది సాధ్యముకాదేని ఐదవ నెలనుంచినైనను ప్రతిమువను నుంపవలెను. తొమ్మిదవనెల యించుమించుగ భయోత్పాతమైన పాటుపడరాదు. అటు విని పుట్టుబిడ్డ గర్భమునందే చనిపోవును. వైరవేళబుట్టిన తక్షణమేచని పోవును. ఒకవేళ బ్రతికియున్న చిన్నవయస్సునందే చనిపోవును. భాగ్యవశమున జీవించిన అల్పాయువు, దుర్బలత్వము. దుర్గుణము, కలదియగును. దేహారోగ్యము లేనికాలమందు సంభోగము మానవలెను. అట్లుమానక గర్భమునిల్పి ప్రసవించిన బిడ్డకు క్షయరోగమైనను, తల్లిదండ్రులే రోగముచే బీడింపబడుచుందురో ఆరోగము బిడ్డకువ్యాపించును. గర్భమునిల్పిన పిమ్మట పురుషుడు స్త్రీతో బలమైనరతిని ఏను నియమముల నెక్కువగారతి చాయరాదు. అట్లుచేసిన గర్భముచెడిపోవును. గాన, యీ విషయములు స్త్రీలు గమనించి ప్రవర్తించవలెను.

ముందుచెప్పిన స్త్రీపురుష సంయోగానంతరం గర్భమునిల్చిన,

శ్రుతి॥ పంచరాత్రాత్పేశీ, సప్తరాత్రాద్బుద్బుదః, పంచవింశతిరాత్రాత్ స్వస్తితోభవతి, మాసమాత్రాత్ కఠినోభవతి, మాసద్వితయే సగ్రీవావ్యాబధ్యతే, మాసత్రితయేన్యసత్వాగ్వ్యాదేశః చతుర్థే మాసేనఖరోమవ్యాదేశః, పంచమేమాసిముఖనాసికాక్షిశ్రోత్రం

చ సంపద్యతే, షష్ఠేజీవప్రదర్శనం, సప్తమేచలనసమర్థోభవతి, అష్టమేబుద్ధ్యాద్యవశ్యతి, నవమేసర్వాంగసంపూర్ణోభవతి.

ఐదుదినములకు వక వస్తువువలెనూ, ఏడురాత్రులకు బుగ్గవలెనూ, ఇరవై ఐదు దినములకు మృదువైన మాంసము పిండముగను, వక నెలకు కఠినముగను, అయి రెండవనెలకు గొంతుమొదగనుపడి, మూడవ మాసమునకు చర్మముచే ఆవరింపబడి, నాల్గవ మాసమునకు గోరులు వెంట్రుకలు మొలచి, ఐదవ మాసమునకు ముఖము, ముక్కు, కండ్లు, చెవులు మొలచి ఆరవ మాసమునకు పూర్వకర్మాను గుణ్యముచే ముందు చెప్పియుండు రీతిగా పంచభూతాత్మకమైన శరీరము ఆరవ మాసమునకు యేర్పడియుండునుగా. పురుషుడకు ప్రాణి అందులో ప్రవేశించి ఏడవ మాసమునకు గర్భములోచలన సమర్థతను వహించి ఎనిమిదవ మాసమునందు జన్మాంతర కర్మను స్మరణజేయును.

"మృతశ్చాహం పునర్జాతః, జాతశ్చాహం పునర్మృతః, నానాయోనిసహస్రాణి, మయోషితానియాని వై, ఆహారావివిధాభుక్తా, పీతానానావిధాస్తనాః, మాతరోవివిధాదృష్టాః, పితరస్సుహృదస్తథా, అవాఙ్ముఖఃపీడ్యమానః, జంతుశ్చైవ సమన్వితః,"

సాంఖ్యయోగసమభ్యర్చ్య పురుషంవాపంచవింశతిమితి.

జచ్చియున్నాను, బుట్టియున్నాను, అనేక సహస్రయోనుల యందుద్భవించియున్నాను. నానావిధజాతులయందు స్తన్యపానమును జేసి అనేకవిధములైన ఆహారములను భుజించి అనేకులగు తల్లులనుజూచి అదేరీతిగా తండ్రులను, భ్రాతృవులను, బాంధువులను, స్నేహితులను, జూచియున్నాను. ఈగర్భనరకములోబడి అనేకములగు క్రిమిజంతువులచే పీడింపబడు వాడుగానున్నాను. అని యీలాగు స్మరించుచు మాతృభుక్తాన్నసారంబులు తన నాభిరంధ్రంబున బరిగ్రహించుచు, శతజన్మ

కర్మలను స్మరించి దుఃఖము నొందుచు ఇట్లనుకొనుచున్నాడు. అయ్యో!
నేను గర్భనరకములో బడి యుండజాలను. అనల బొవ్వుటకు. దైవముదారి
యెన్నడో వంగును. అఘోరమగు నరకములో సమానమైన ఈగర్భము
లో బడియుండ జాలనే పూర్వజన్మములలో అన్యాయముగ కుజని హరియో
గము నవలంబించి వైకుంఠవాసుడై జ్యోతిస్వరూపుడగు నారాయణ
మూర్తియందు ధ్యానము నిలుపక బోధించు దాంభిక్ష్య వర్ణాకారము
న్జేయు పాపిష్ఠుడై పరులకు హానిచేయుచుండినే స్త్రీలవలలో చిక్కి
మెలంగుచు మహాపాపములకు జేసితినే. నారాయణా. దీనదయాళో, భక్త
పాలనా, నాకు ఈజన్మలుజాలును ఇక భూమిపై జన్మించిన బిమ్మట నిన్ను
మరువక సంసారాంబుధిలో చిక్కక పుట్టిన నాకు బుట్టినట్టుండవలెనే అం
న్యాయమునకుజని నిన్నే స్మరణజేయుచున్నాను. నాకు ఈపాపపుజన్మలు
చాలు, చాలును, చాలును, జాగ్రతగానన్ను ఆవతల కిడతేర్చుము
శంభో,శంకర, యనుచు, కుయ్యో, మొర్రోయని ప్రలాపించుచుండ
నవమాసములకు అవయవములు సంపూర్ణములైనవి కాగ,

"కట్వామ్లలవణత్యుష్ణా. తీక్ష్ణరూక్షవిదాహితా."

ఉప్పు, పులుసు, కారము, అతి వేడిను, దల్లితిగూడను అట్లు
విడువక తినుచుండగా పిల్లచే దహింపబడిన శరీరము కలవాడై,

శ్రుతి॥ దశమేమాసే ప్రజాయతే।

పదియవమాసము సంభవించినది కాగ

గీ॥ భువినిమజ్జంధయుతమైనబుట్టినుండి ।
క్రిమిసరగునబడునట్టి క్రిమిధము ।
యోనియంత్రప్రపీడితుండై సదేహి ।
మాయతో గలసిగ్రక్కునమహిని బడును

మహావేదనతో యుత్తమగుపుంసునుండి క్రిందబడు వురుగుచుం
దము యోనియంత్రముచే పీడింపబడిన దేహముకలవాడై మాయగ

ప్పిక్రింద బడి గర్భములో ద్రాగుచుండు అమృతమును గురించి క్వా, క్వా, క్వా, అని అరచును (క్వాఅనుట,) ఎక్కడ, ఎక్కడ, ఎక్కడ, అమృతమెక్కడ యని అరచుచు జన్మాంత్రి యజ్ఞానమునాశనమై బాల క్రీడసల్పుచు బాలారిష్టాది దోషములచే పీడింపబడినవాడై పునహాజ చ్చుచు బుట్టుచు, బాలారిష్టాది దోషములే నప్పటికిని బునహాజచ్చి బుట్టుచు,

శ్లో॥ లగ్నాధిపో వాజీవ్వావా శుక్రోవాయదికేంద్రగః ।
తస్యపుత్రస్యదీర్ఘాయుః ధనవాన్ రాజవల్లభః ॥

అను జ్యోతిశ్శాస్త్రి రీత్యాలగ్నాధి పతియైనను బృహస్పతియైన ను శుక్రుడైనను కేంద్రముల యందుండగా ఉచ్ఛగ్రహములు బలవ ములైయుండగా, పూర్ణాయుర్యోగమును నుభవించుచూ ధనవంతు డై యుండునప్పటిలో, న్యాయముగా ద్రవ్యార్జనచేసి వచ్చిన అతిథిల భ్యాగతులకు అన్నదానముచేయుచూ, పెద్దలగువారలు తనయింటికి వచ్చినప్పటిలో, సత్కరించుచు,

శ్లో॥ నందంతిపితరస్సర్వే నృత్యంతిచపితామహాః ।
ప్రపితామహాశ్చగాయంతే శ్రోత్రియేగృహమాగతే ॥

తెలిసిన పెద్దలు యింటికి వచ్చినప్పటిలో, పితృవులు మహాఆనం దముచే తాతగారు నాట్యముచే, ముత్తాతగారు సంగీతముచే నోలలా డుచున్నారు. అల్పులగువారలు, ఇంటికివచ్చిన మాత్రముననే, మనపితృ వులు. యీలాగు సంతోషించినట్లైనా. అన్నదానముచే, ఇక యంత ఫలముండునూ యోచించవలెను.

శ్లో॥ నవిప్రపాదోదకకర్దమాని నవేదశాస్త్రధ్వనిగుంభితాని ।
స్వాహాసుధాకారవివర్జితానీ స్మశానతుల్యానిగృహాణితానీ ॥

బ్రాహ్మణపాద ప్రక్షాళనచే, బురదకాని, గృహము వేదపురాణములుద్ఘోషించని గృహము, స్వాహాసుధాయనెడు, ఔపాసనాది కర్మ లేనిగృహము, ఇవియన్నియు, స్మశానతుల్యములని, చెప్పంబడి యున్నదిగాన.

శ్లో॥ నాన్నోదకసమందానం నద్వాదశ్యాఃపరంవ్రతం ।
నగాయత్ర్యాఃపరంమంత్రం నమాతుఃపరదైవతా ॥

అన్నదానములో సమానమైన దానములేదనియు, ద్వాదశీవ్రతములో సమానమైన, వ్రతములేదనియు, గాయత్రీ మంత్రములోను సమానమగు, మంత్రములేదనియూ, తల్లితో సమానుడైన, దేవతలేదనియూ, చెప్పియున్నదిగాన. మునుపువివరించిన, పుణ్యకర్మలనే చేయుచూ పాపకర్మకు మనస్సుచొరనీక, మంచికర్మ నాచరించవలసినది, కర్మ చాలనే, సమస్తము అనుభవించుట, కర్మచాలనే, సృష్టిస్థితిలయములకు కారణము.

॥కర్మను గురించి॥

శ్లో॥ నహ్యేతిక్షితింకర్మ, నదాపంచేంద్రియైరిహా ।

పంచేంద్రియములచే, చేసినకర్మ, ఎప్పటికిని నశింపదని, భారత ప్రమాణము, కలదు నదుపు, మనోవాక్కాయములచే చేయుకర్మ శాశ్వతముగానుండి చేసినవాని వెంటనంటి జననమరణమునే, కలుగిచేయుచున్నది.

శ్లో॥ యథాధేనుసహస్రేషు వత్సోవిందతిమాతరం ।
తథాపూర్వకృతంకర్మ కర్తారమనుగచ్ఛతి ॥

వెయ్యి ఆవులమధ్య, దూడలు, తమతమ తల్లులనెట్లు గనుగొనుచున్నవో, అట్లనే, పూర్వజన్మమున చేసినకర్మ చేసినవానినే మరలజన్మమెత్తినప్పుడు, పొందుచున్నదని, శ్రీ మహాభారత ప్రమాణము కలదుగాన.

శ్లో॥ యస్మాచ్చ యేనచ యథాచయదాచ ।
యచ్చయావచ్చయత్రచ శుభాశుభ ।
మాత్మకర్మతస్మాచ్చతే నచతథాచతదాచ ।
తచ్చతావచ్చతత్రచవిధాత్రు వశాదుపైతి ॥

మనుజుడు, యేకారణముపల్ల, ఏయుపకరణముచేత, ఏవిధముగా ఏకాలమునందు, ఏకార్యమును, ఏస్థలములో జేయునో, అట్టి కార్యము యొక్క శుభాశుభఫలమును, ఆకారణమువల్ల, అదే ఉపకరణముచేత, అదేవిధముగా, అదేకాలమునందు, అదేస్థలములో, ఆవిధమైన, కర్మ, విధివశముగా, పొందును.

శ్లో॥ సుశీఘ్రమపిధావంతం, విధానమనుధావతి ।
శేతేసహశయానేన, యేనయేన యథాకృతం ॥
పాపంతిష్ఠతితిష్ఠంతం, ధావంతమనుధావతి ।
కరోతికుర్వతఃకర్మ, ఛాయ యివానువిధీయతే

శ్లో॥ యేనయే యథాయద్య, పురాకర్మసునిశ్చితం ।
తత్తదేవాంతరాభుంక్తే, నిత్యంవిహితమాత్మనా ।
ఆచోన్యపుష్పాణి, యథాపుష్పాణిఫలానిచ ।
స్వంకాలంనాతివర్తంతే, తథాకర్మపురాకృతం ।

శ్లో॥ బాల్యేయువావృద్ధశ్చ, యత్కరోతి, శుభాశుభం ।
తస్యాంతస్యమవస్థాయాం, భుంక్తేజన్మనిజన్మని ।
యేనయేనశరీరేణ, యద్యత్కర్మ, కరోతియః ।
తేనతేనశరీరేణ, తత్తత్ఫల, ముపాశ్నుతే ।

పూర్వకర్మవరుగెత్తువానితో వరుగెత్తునూ వరుకొన్నవానితో పరుండును యవనిచే, యట్లచేయబడినదో అట్లనే పొందుచున్నది, పాపకర్మ నిలువబడినవానితో నిలుచుచున్నది, పనిచేయువానితో

పనిచేయుచు, నీడవలే, వెంటనంటి యంటున్నది. యువకుడవను, యేదేది. ముందువెనుక కర్మచేయునో దానిని ముందువెనుక అనుభవించును, పుష్పములు ఫలములు ప్రేరేపింపవలకనే, యేరీతిని తమకాల మతిక్ర మించక. పుష్పించి. ఫలించుచున్నవో అరీతిని, పూర్వమునచేసినకర్మ తనకాలమును అతిక్రమింపదు. బాలునిగాని, యువ్వనపురుషునిగాని, యేయేవయస్సునందు, శుభాశుభములనుచేయునో, ఆయావయస్సు లందు, తనిఫలము అనుభవించును, పై ప్రమాణములను అనుసరించి సకలమునూ, సంచిత కర్మానుసారముగానే, జన్మజన్మములకు, సర్వదా ప్రాప్తించుచున్నదని, స్పష్టమూ. (సంచితమనగా కూడబెట్టినది) మాస వదేహ మెత్తినప్పటినుండి. మొదలిడుచున్నదని సూచింపబడుచున్నది.

శ్లో॥ నమస్యామోదేవా, న్ననుహత, విధిస్తే, వివశగా।
విధిర్వంద్యస్సోపి, ప్రతినియతకర్మైకఫలదః।
ఫలంకర్మాయత్తం, యదికిమమరైః।
నమస్తత్కర్మభ్యో, విధిరపినయేభ్యః ప్రభవతి॥

దేవతలకు నమస్కారము జేయుచున్నాము. అటువంటి దేవత లు ఆచచ్ఛినవాడగు, బ్రంహదేవునకు లోబడి, సంచరించుచున్నారు, గనుక ఆదేవతనువదలి. బ్రంహదేవునకు. నమస్కారముచేయుదమా, మరియు ఆబ్రహ్మదేవునకూడా, కర్మానుసారమైన ఫలమునే కలుగజేయు నుగాని. అధికముగా, తక్కువగా, కలుగజేయడు, కాబట్టి వాస్తవ ముగా, కర్మయే. ఫలమును గలుగజేయునని. ఇతరులైన దేవతలతో యేమిప్రయోజనము, బ్రంహచే, నేమిప్రయోజనము ఉండదూ, గానా అందరినివదలి, సత్కర్మయే, ముఖ్యముగా నొనరించవలయు.

శ్లో॥ బ్రంహాయేనకులాలవన్నియమితో బ్రంహాండభాండోదరే।
విష్ణుర్యేనదశావతారగహనే క్షిప్తోమహాసంకటే।

రుద్రో యేనకపాలపాణి పుటకేభిక్షాటనంసేవతే ।
సూర్యోభ్రామ్యతి నిత్యమేవగగనేతస్మైనమఃకర్మణే ॥

కర్మచేత బ్రంహాదేవుడు, బ్రహ్మాండభాండములయొక్క, మధ్య యందు, కుమ్మరవానివలె నియమింపబడియున్నాడు. కర్మబాధచే విష్ణు దేవుడు కూడా, అధికదుఃఖమ్ములను, కలుగజేయునట్టి దశావతారముల నియెడు, గహనములందు ప్రవేశపెట్టబడెనూ, కర్మపాశముచే, పరమ శివుడు, బ్రంహాకపాలము హస్తమునందు బెట్టుకొని భిక్షాటనమును జేసె ను. సర్వప్రాణరక్షకుడగు దినమణికూడా, తనయొక్క కర్మబాధచే య డతెగని గమనముగలవాడై, సంచరించుచున్నాడు. గాన యిట్టివారే, కర్మచే పీడింపబడినపుడు, మనముపూర్వకర్మచే జిక్కుటయసాధ్యమా, సత్కర్మ దుష్టులనుకూడా, సజ్జనులుగా జేయుచున్నది. మూర్ఖులను పండితులనుగా జేయుచున్నది, శత్రువులనుకూడా మిత్రులుగా జేయుచు న్నది. దూరముగానున్నదానిని దగ్గరగా జేయుచున్నది, విషమును అ మృతముగా జేయుచున్నది. యీలాగు అష్టైశ్వర్యసంపదను కలుగజే యునట్టిదియగు సత్కర్మ కోరినఫలము అనుభవించుటకొరకు, పాటు పడవలయును.

శ్లో॥ నహికశ్చిత్‌క్షణమపి జాతుతిష్ఠత్యకర్మకృత్ ।
కార్యతేహ్యవశఃకర్మ సర్వఃప్రకృతిజైర్గుణైః ॥

పురుషుడు క్షణమైనను, కర్మజేయక నుండడు సర్వజనులు, ప్రకృతిలోబుట్టిన, గుణముచేత, స్వాధీనములేనివారై, కర్మను చేయుచు న్నారు.

శ్లో॥ కర్మబ్రంహోద్భవంవిద్ధి బ్రంహాక్షరసముద్భవం ।
తస్మాత్సర్వగతంబ్రంహ నిత్యంయజ్ఞేప్రతిష్ఠితం ॥

కర్మ వేదమువల్ల బుట్టినదిగా తెలియుము. ఆవేదము, పరమాత్మ వల్ల పుట్టినది, సర్వవ్యాపియైన పరమాత్మ యిజ్ఞమునందు, యల్లప్పుడు, ప్రతిష్ఠితమై యున్నది.

శ్లో॥ యస్త్వాత్మరతిరేవస్యా దాత్మతృప్తశ్చమానవః।
ఆత్మన్యేవచసంతుష్ట, స్తస్యకార్యంనవిద్యతే ॥

యెవ్వడైతే ఆత్మయందు రతిగలిగినవాడో ఆత్మయందు తృప్తి బొందినవాడో, ఆత్మయందు సంతోషించువాడో, అట్టివానికి కర్మతో టి పనిలేదూ,

కం॥ సుప్తిం జెందక నగవక ప్రాప్త బహుళేశ్వమైనదినేలనుచుగా।
తృప్తిం బొందనిమనుజుడు సప్తద్వీపములనైనజక్కగబనునె

అని చెప్పయున్నది. రజోగుణమునందు బుట్టిన యీకామము, తృప్తిలేనిది, యీక్రోధము పాపభూతమైనది. యీరెంటిని శత్రువులుగా నెరుగవలయును. అని యీరీతిగా, శ్రీ కృష్ణులవారు, అర్జునునకు, ఉపదేశించినారు.

శ్లో॥ మజ్జత్వంభసియాతుమేరుశిఖరం శత్రోర్జయత్వాహవే।
వాణిజ్యంకృషిసేవనాది సకలంవిద్యాఃకలాశ్శిక్షతు।
ఆకాశంవిపులంప్రయాతు ఖగవత్కృత్వాప్రయత్నంపరం।
నాభావ్యంభవతీహకర్మవశతో భావ్యస్యనాశఃకుతః॥

ఉదకమునందు మునిగినను, మేరుపర్వతము మీదెక్కిపోయినను, యుద్ధమునందు శత్రువులను జయించినను, వర్తకవిద్య, కృషివిద్య మొదలుగాగల మరియు, నితరములగు, అరవైనాలుగు విద్యలనభ్యసించినను, అధికమైన ప్రయత్నముచేసి, పక్షివలె ఆకాశమునకు యగిరిపోయినను, కర్మవశమున గాదగినదే యగునుగాని గాదగనిదియేది

యునూ గానేరదు, కాబట్టి హే సోదరులారా, వాడు యీలాగు దుర్మా ర్గకార్యములను జేయుచున్నాడు. ఈలాగుజారత్వమును, జేయుచున్నా డు. యీలాగు పశులకు హింసజేయుచున్నాడు, సన్మార్గప్రవర్తనయందు ఆశను వదలినాడు, అని మనము, యితరులను, నిందించుచున్నాము, మ నయందు నేరములు యెన్నియోయుంటున్నవి. మనదప్పులు మనకు దెలి యవుగదా, ఆలాగు నితరుల నిందించుటచే, ప్రయోజనం బేమి, వారి వారి పూర్వకర్మానుగుణ్యముగా, అన్ని దుష్కర్మలు, సంప్రాప్తమగు నుగాని, పూర్వజన్మ కర్మలేనిది. యేవదీ మాయన్నంగా నేరదు, కాబ ట్టి, వారు యీలాగువుంటున్నారు. అని మనమను కొనుటవల్ల మన ము కర్మకు బద్ధులగుచున్నాము.

శ్లో॥ సదృశం చేష్టతే స్వస్యాః ప్రకృతేర్జ్ఞానవానపి ।
ప్రకృతిం యాంతి భూతాని నిగ్రహః కిం కరిష్యతి ॥

జ్ఞానవంతులుకూడా, స్వకీయమైన జన్మాంతర కర్మవాసనకు దగి నట్లు, ప్రవర్తించుచున్నారు సమస్తప్రాణులున్నూ వాటివాటి జన్మాంత రకర్మ వాసనలను బొందుచున్నవి. గనుక కర్మేంద్రియ నిగ్రహము వలన అగునది యేదియునులేదు. అని భగవద్గీతా వాక్యమున్నది సర్వలోకస్థు అనేపాశముచే, శిక్షింపబడు చున్నారము మనము వారినిం దించుటెట్లు.

శ్లో॥ బుద్ధిః కర్మానుసారిణీ ॥

అనురీత్యా కర్మానుగుణ్యముగా బుద్ధిపుట్టుచున్నది సకల అను భవములు, తాము పూర్వముచేసిన కర్మతప్ప వేరుకాదు.

శ్లో॥ సర్వమేవేహహి సదా సంసారే రఘునందన ।
సంయక్ప్రయుక్తాత్సర్వేణ పౌరుషాత్సమవాప్యతే ॥

సంసారమందనగా జననమరణములందును, యిచ్ఛలు యెల్లప్పటికీ, సర్వాంబునూ అందరికీ పురుషప్రయత్నముచేతనే, లభించుచున్నదని శ్రీ రాములవారికి వసిష్ఠులవారు ఉపదేశించినారు. పూర్వజన్మములందు చేసినకర్మయొక్క, అనుభవభాగమునకు ప్రారబ్ధమని. దైవమని ఉదాహరింపబడి యుండును. అందుకు అనేక ప్రమాణములు గలవు.

శ్లో॥ పూర్వజన్మకృతంకర్మ తద్దైవమితి కథ్యతే ॥

అనగా పూర్వజన్మమందు చేసినకర్మ దైవమని బడుచున్నదని మత్స్యపురాణమునందు యిహా యిట్లనే చెప్పియున్నది.

శ్లో॥ స్వమేవార్జితం కర్మ దైవాఖ్యం విద్ధిదేహాంతరార్జితం ॥

ఇతర దేహములందుండు, తానుకొండ కర్మను దైవమని పేరిడబడినది. యీ శ్లోకమును బట్టి, ప్రారబ్ధము తాను చేసియున్నదేకాని, వేరుకాదు. ప్రారబ్ధానుసారముగా నిచ్ఛలుపుట్టుట మొదలైనవన్నియు కలిగేటియును గాని, కలగవు కావు.

ప్రారబ్ధమును గురించి.

శ్లో॥ నచాత్రిక్రితుంద్వారా యీశ్వరేణాపి శక్యతే ॥

ప్రారబ్ధానుసారముగా కలుగునిచ్ఛాదులను వారించుటకు యీశ్వరునకైనను నశక్యము, గీతాశాస్త్రమునందు అర్జునునకు యిదేయర్థము శ్రీ కృష్ణభగవానులు బోధించినారు.

శ్లో॥ సదృశం చేష్టతే స్వస్యాః ప్రకృతేర్జ్ఞానవానపి ।
ప్రకృతిం యాంతి భూతాని నిగ్రహః కిం కరిష్యతి ॥

శాస్త్రములను చదివి అనేకవిషయముల జ్ఞానము కలవారైననూ, సర్వభూతములు (ప్రకృతిని (అనగా) స్వభావము ననుసరించి, చేష్టలన్నియూ చేయుదురు, నిగ్రహమెట్లు వహించును. యీస్వభావము

ప్రారబ్ధమునుబట్టి కలుగుచున్నదని తెలిసినయంశమే, (దీని ముఖ్యాభి ప్రాయమేమన), యవరెంతవిద్యావంతులైననూ, స్వభావమగు ప్రారబ్ధ ము ననుసరించే. సమస్తకర్మలు, మనోవాక్కాయములచేత, జేయు చున్నారు, "అట్లుచేయక నెల్లు నిగ్రహింతురు" ఇదియే సిద్ధాంతముగా సంగీకరించినప్పుడు జీవులెల్లప్పటికీ, చెడ్డచేయువారలు చెడ్డయేచేయు చు, మంచి చేయువారలు మంచిచేయుచుండవలసినట్లేర్పడి, జీవుడుమా రుట కవకాశములేక, కనబడుచున్నది. యిది సిద్ధాంతముకాదని. శ్రీగీతాశాస్త్రిమందలి శ్లోకాంతం శ్లోకమే, వెల్లడిబడుచున్నది.

శ్లో॥ ఇంద్రియస్యేంద్రియస్యార్థే, రాగద్వేషౌవ్యవస్థితౌ ।
తయోర్నవశమాగచ్ఛే, త్తౌహ్యస్య, పరిపంథినౌ॥

ఇంద్రియములు విషయములయందు, రాగద్వేషములు కలిగి యున్నవి గనుక ఓ ప్రియస్నేహితులారా, రాగద్వేషములకు వశ్యు లుగాకుండుడని ముఖ్యాభిప్రాయము. (అయితే) ఇచ్ఛాప్రారబ్ధము బా ధించుచుండుటనుగదా, ప్రారబ్ధదేనమునే, నొసటవ్రాలని విధియనియు, వాడుదురు.

శ్లో॥ జ్ఞానోదయాత్పురారబ్ధం, కర్మజ్ఞానాన్ననశ్యతే ।
అదత్వాస్వఫలంలక్ష్యం, ముద్దిస్యోత్సృష్టబాణవత్ ।
వ్యాఘ్రబుద్ధ్యావినిర్ముక్తో, బాణఃపశ్చాత్తుగోమతౌ ।
ననస్యతిఛినత్త్యేవా, లక్ష్యంవేగేననిర్భరం ।
ప్రారబ్ధంబలవత్తరం, ఖలువిదాం, భోగేనతస్యక్షయః ।
సమ్యగ్జ్ఞాన, హుతాశనేనవిలయః, ప్రాక్సంచితాగామినాం ॥

గురిపెట్టి విడిచినబాణము, యేరీతి, అగురినిపోగులుచున్నదో, అరీ తినే, ప్రారబ్ధకర్మ తనఫలమునివ్వకపోదు, జ్ఞానోదయమైనతోడనే నశిం చును. పులియనుకొని, గురిపెట్టిబాణము విడచినపిదప, పులికాదు. ఆవు

అని తెలిసినపుడు, విడచినబాణము వెనుక తిరుగక. గురిపెట్టిన వస్తువును. ఎట్లు, నీల్పుచున్నదో, అట్లనే ప్రారబ్ధము. కర్మనుయిచ్చి తీరును యెన్నివిధముల యోచించినను, ప్రారబ్ధమనుభవింపవలసనే. యేర్పడుచున్నది. (కొందరిమతమునీదికి) విరుద్ధముగానుండును.)

శ్లో॥ వివేకీజాగ్రతిసతి, దోషదర్శనలక్షణే।

కథమారబ్ధకర్మాపీ, భోగేచ్ఛాజనయిష్యతి ॥

మనుష్యుడు విద్యావంతుడై, వివేకముకలిగి, మిక్కిలిజాగ్రతచే ఇదిదోషము, ఇదిగుణము, అని విమర్శచేయు శక్తివంతుడైనప్పుడు, ప్రారబ్ధానుసారముగా యిచ్ఛయెట్లు కలుగును. మనుష్యుడు, శాస్త్రాది జ్ఞానబలముచే, మంచి చెడ్డలు తెలియుటయందుజాగరూకుడై యుండినపుడు వానికి ప్రారబ్ధానుసారముగా. మనస్సంకల్పములు ఎట్లు పుట్టుచున్నవి. యీప్రశ్నకు సమాధానము, యీక్రిందిశ్లోకముచే, తెలబడుచున్నది,

శ్లో॥ ఇచ్ఛానిచ్ఛాపరేచ్ఛాచ, ప్రారబ్ధం, త్రివిధంస్మృతం ।

ఇచ్ఛాప్రారబ్ధము, అనిచ్ఛాప్రారబ్ధము పరేచ్ఛా ప్రారబ్ధమని మూడుభాగములుగా. విభజింపబడినది. (యిచ్ఛాప్రారబ్ధమనగా) పూర్వజన్మానుసరణి నరునికి కోరికలుబుట్టుట. (అనిచ్ఛాప్రారబ్ధమనగా) మనుష్యుడు తనకు ప్రాప్తమగు కార్యమునుగురించి. యేలాటి సంకల్పముగాని. యేలాటి ప్రయత్నముకానిచేయకా సుఖదుఃఖముల ననుభవించుట,(పరేచ్ఛా ప్రారబ్ధమనగా) ఇతరులసాంగత్యముచే, సుఖదుఃఖానుభవము, కలుగుట. కొందరు యెంతచదువరులైనను. దుష్టకార్యములు చేయవలననెడు కోరికగలవారుగానుందురు. కొందరు మూఢులుగానుండినను. చెడ్డతలంపులు తలంచక చెడ్డకార్యములు చేయకుందురు, ఇదిలోకమునందు, అందరి అనుభవములోనే ఉన్నది. చదువరులైనను. చెడ్డతలంపు కొంద

రికి పుట్టుటయందుకు. చదువగులు కాకపోయినను. అట్టితలంపులు పుట్టకుందుకెందుకు. యీవిధమున, వారికిఆలాటి తలంపులు. గలుగుట ప్రారబ్ధబలముతప్ప వేరుగాదు శ్రీకృష్ణులువారు, 8 వ అధ్యాయమందు ఈవిషయము గురించి, అర్జునకు. బాగుగా తేటపరచియున్నారు.

"శ్లో॥ అంత్యకాలేచమామేవా, స్మరన్ముక్త్వాకళేబరం।
యఃప్రయాతిసమద్భావం, యాతినాస్త్యత్రసంశయః॥"

మరణకాలమందు. నన్నేదలంచుచు,యెవ్వడు శరీరమును విడుచుచున్నాడో, వాడు నన్నేపొందుచున్నాడు, యీవిషయమందు, సంశయమించుకయును లేదు.

"శ్లో॥ యంయంవాపిస్మరంభావం, త్యజంత్యంతేకళేబరం।
తంతమేవేతి కౌంతేయా సదాతద్భావభావితః॥"

జీవితకాలమందు, యీలోకములో, యల్లప్పటికి యెట్టి తలంపులు తలచుచుండునో, దేహమువిడుచు సమయమందు ఆతలంపులే, స్మరణకు విశేషముగా వచ్చును. వాటిని స్మరించుచు. దేహము విడిచినవానికి. ఆతలంపులు నెరవేర్చుకొనుటకు, తగినదేహములు, సందర్భములు మొదలగునవి కలుగును.

శ్లో॥ తస్మాత్సర్వేషుకాలేషు మామనుస్మరయుద్ధ్యచ॥

అందుచే, నేనే, అవసానకాలమందు, స్మరణకురావలెనని యపేక్షయున్నయెడల, సర్వదానన్ని స్మరింపుము, అనుకృష్ణులవారుక్త ప్రకారము, నరుడు, దేహపాటవము తప్పకుండునప్పుడు. యేకోరికలను, సర్వదాగాని, బహుకాలముగాని, స్మరించుచున్నాడో. వాని మరణకాలమందును. ఆకోరికలే, విశేషముగా స్మరణకువచ్చి దివరకు ఆకోరికలనే తలంచుచు దేహము విడుచుచున్నాడనియు. ఆదేహము విడచిన తర్వాత తిరియు యీలోకములో జన్మించినపుడు, తాను పూర్వజన్మమున,

తలంచుచుండిన కోరికలనే, కోరుచుకును, ఆకోరికలు నెరవేర్చుకొనుట కును, తగినదేహము, యితరసందర్భములు, కలుగుచున్నవని, విశదమగుచున్నది. యీజన్మమందు. నరునకు కలుగు కోరికలన్నియు, వెనుకటిజన్మకోరిక లనుసరించే, యుంటున్నావనుట. స్పష్టము, దీనినే యిచ్ఛాప్రారబ్ధమని చెప్పుదురు.

శ్లో॥ అపథ్యసేవినశ్చోరాః పరదారరతాఅపి।
జానంత్యేవస్వానర్థాన్ ఇచ్ఛాప్రారబ్ధకర్మతః ॥

రోగికి అపథ్యము చెడ్డదని తెలును, దొంగకు దొంగతనము చెడ్డదని తెలునును, వ్యభిచారికి పరదారాగమనము చెడ్డదని తెలుసును, యివిచెడ్డవని తెలసితెలసి ఆకార్యములు చేయుటచే కలుగు దుష్ఫలములు, కష్టములు, దుఃఖములు, నిందలు, అవమానములు, చివరకు ప్రాణహత్యయు, బాగుగ గోచరముగుచుండినను, అప్రకారము ఇచ్ఛయించు వారినిన్ని, మరియుయిచ్ఛను అనుసరించి, కార్యములుచేయు వారిని, మనమంతటను జూచుచున్నాము. చెడ్డవని తెలిసియు వాటిని యిచ్ఛయించుట, యిచ్ఛాప్రారబ్ధము.

శ్లో॥ కర్మణాబాధ్యబుద్ధిర్నబుధ్యా కర్మబాధ్యతే।
సుబుద్ధిరపియద్రామో హైమంహరిణమన్వగాత్ ॥

కర్మచేత బుద్ధిబాధించబడును. బుద్ధిచే కర్మబాధించబడదు, రాముడుమంచి బుద్ధికలవాడైనను బంగారపు లేడివెంటబడెను గాన హే భ్రాతృవులారా మన యత్నమేదియును లేదు అందరూ పూర్వజన్మకర్మచే జిక్కినాము (జిక్కినను) జ్ఞానమువహించి వర్తించవలెను.

జ్ఞానమార్గమును గురించి.

శ్లో॥ క్షేత్రజ్ఞంచాపిమాంవిద్ధి సర్వక్షేత్రేషుభారత।
క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞయోర్జ్ఞానం యత్తద్జ్ఞానమతంమమ

ఓయీ అర్జునా, సర్వక్షేత్రములయందుండు క్షేత్రజ్ఞుడు, నేనే యని తెలిసికొనుము. ఈ క్షేత్రమునున్ను, తదంతర్గతమైన క్షేత్రజ్ఞునిన్ని, విభజించి తెలియుట, యెద్దియో, అదియే జ్ఞానమని చెప్పబడును

శ్లో॥ జన్మకర్మచమేదివ్య మేవంయోవేత్తితత్వతః।
త్యక్త్వాదేహంపునర్జన్మ నైతిమామేతిసోఽర్జునా॥

ఓయీ అర్జున యెవ్వడైతే నాదివ్యజన్మమును కర్మను, యథార్థముగా తెలుసుకొనుచున్నాడో దేహమును చాలించినపిదప, వేరెజన్మమును పొందక, నన్ను పొందుచున్నాడు.

శ్లో॥ వీతరాగభయక్రోధా మన్మయామాముపాశ్రితాః।
బహవోజ్ఞానతపసా పూతామద్భావమాగతాః॥

కామమును, క్రోధమును, భయమును, వదలిపెట్టినవారై, నాస్వరూపులై నన్ను ఆశ్రయించిన మహానుభావులు, జ్ఞానయోగముచే తపరిశుద్ధులై, నాస్వరూపమును పొందినారు.

శ్లో॥ కాంక్షంతఃకర్మణాంసిద్ధిం యజంతయిహదేవతాః।
క్షిప్రంహిమానుషేలోకే సిద్ధిర్భవతికర్మజా॥

ఈ లోకమునందు మనుష్యులు ఫలాపేక్షచేత, దేవతలను పూజించుచున్నారు. ఈ మనుష్యలోకమునందు, కర్మఫలము, శీఘ్రముగ లభించుచున్నది.

శ్లో॥ యస్యసర్వేసమారంభాః కామసంకల్పవర్జితాః।
జ్ఞానాగ్నిదగ్ధకర్మాణం తమాహుఃపండితంబుధాః॥

యవనికర్మలయితే, కామసంకల్పములేనివో, యవనికర్మలు, జ్ఞానమనేఅగ్నిచేత దహరింపబడినవో అట్టివానిని, పండితుడని విద్వాంసులని, చెప్పుదురు.

శ్లో॥ శ్రేయాంద్రవ్యమయాద్యజ్ఞాత్ జ్ఞానయజ్ఞః పరంతప।
సర్వంకర్మాఖిలంపార్థ జ్ఞానేపరిసమాప్యతే॥

ఓయీపార్థా ద్రవ్యసాధనసాధ్యమైన యజ్ఞమునకంటె, జ్ఞాన స్వరూపమైనయజ్ఞము, బహుశ్రేష్టము, సమస్తకర్మలు, బ్రంహజ్ఞానము నందు, లయించుచున్నవి.

శ్లో॥ తద్విద్ధిప్రణిపాతేన పరిప్రశ్నేనసేవయా।
వుపదేక్ష్యంతితేజ్ఞానం జ్ఞానినస్తత్వదర్శినః॥

యిట్టి బ్రహ్మజ్ఞానము తత్వవిదులైన జ్ఞాననిష్ఠులను ఆశ్రయించి వారికి శుశ్రూషలుచేసి, సాష్టాంగ నమస్కారములుచేసి ప్రార్థనచేసి తెలసికొనుము, వారు వుపదేశమును చేయుదురు.

శ్లో॥ నహిజ్ఞానేనసదృశం పవిత్రమిహవిద్యతే।
తత్స్వయంయోగసంసిద్ధః కాలేనాత్మనివిందతి॥

ఈలోకమునందు జ్ఞానముకంటె, వేరేపావనమైనది లేదు, అజ్ఞా నమును. యోగసిద్ధుడు, కాలాను గుణ్యముగా, తానేతనయందు పొం దుచున్నాడు.

శ్లో॥ అజ్ఞశ్చాశ్రద్ధదానశ్చ సంశయాత్మావినశ్యతి।
నాయంలోకోస్తినపరో నసుఖంసంశయాత్మనః॥

జ్ఞానములేనివాడు, సంశయాత్మ కలవాడున్ను, చెడిపోవును సం శయాత్మకునికి యిహలోక పరలోక సుఖములు కలుగవు.

శ్లో॥ మహాభూతన్యహంకారో బుద్ధిరవ్యక్తమేవచ।
ఇంద్రియాణిదశైకంచ పంచచేంద్రియగోచరాః॥

పంచభూతములయిన పృథ్వి, అప్పు, తేజస్సు, వాయువు, ఆకా శము,అహంకారము,బుద్ధి, మాయయు, జ్ఞానేంద్రియములయిన త్వక్కు,

చక్షు, శ్రోత్ర, జిహ్వా, ఘ్రాణములున్ను, కర్మేంద్రియములైన, వాక్కు, పాద, పాణీ, పాయు, ఉపస్థలున్ను, మనస్సున్ను, ఇంద్రియ గోచరములగు, శబ్ద, స్పర్శ, రూప, రస, గంధములైన, పంచతన్మాత్రలు, అంతూచేరి ఇవరవై నాలుగు తత్వములాయెను.

శ్లో॥ అమానిత్వమదంభిత్వ మహింసాక్షాంతిరార్జనం।
ఆచార్యోపాసనం శౌచం స్థైర్యమాత్మవినిగ్రహః॥

తన్ను తాను పొగడుకొనక యుండుట, తనధర్మమును తాను ప్రకాశము చేసుకొనకయుండుట, హింసజేయకయుండుట, యెట్టికష్టము సటస్థించినను ఓర్చుకొనియుండుట, కృత్రిమము లేకయుండుట క్షమ, గురుసేవ, బాహ్యాభ్యాంతరశుద్ధి, అచంచలము, మనోనిగ్రహము గలుగుట, ఇతర దేవతారాధనులయందు మనస్సుచెలించక నేనేగతియని మిమ్మినాయందు గాఢమైన భక్తిచేయుట, జనరాహిత్యమగు స్థలవాసియగుట జనసమూహమునందు అనురాగము లేకయుండుట, ఆత్మజ్ఞానమునందు, నిత్యభావముగలుగుట, మోక్షప్రాప్తియందే, ప్రయోజన దృష్టియుంచుట, యివియన్నియు జ్ఞానమని పెద్దలు చెప్పుదురు. ఇతరములన్నియూ అజ్ఞానమని చెప్పబడునూ, అని శ్రీకృష్ణులవారు అర్జునునకు ఉపదేశించినారుగాన, ఇట్టి జ్ఞానమార్గమును దెలిసికొని అజ్ఞానములో జిక్కి నశించక, ఎట్టికార్యమునైనను, మనుష్యుడు తప్పక ప్రయత్నము జేయుచుండవలెనని, మనగ్రంథము లుద్ఘోషించుచున్నవి. మనవారందరూ యెప్పుడుచూచినను మంచికార్యములయందు ప్రయత్నము చాయక అదృష్టముండినట్లు, అగుచున్నదని పిచ్చిజ్ఞానమును వహించి చెప్పుచు సోమరులై, దుష్కార్యములయందు మాత్రము సకలయత్నములు జేయుచున్నారు. అప్పుడు అదృష్టమనరు, మరియు ఇది కలియుగము. కలియుగములో అధర్మప్రవాహము, అతివేగముగా

వృద్ధియగుననియూ, జనులందరూ ఆయుగ మహిమచే, అధర్మమందే ప్రేరేపింపబడిన వారలై, అందే వర్తించెదరని, మనపురాణము లందునూ స్మృతులందునూ. చెప్పబడియున్నది. అట్లు చెప్పడము. అవద్ధ మాయని అనేకులు తమ తమస్వకార్యముల యందుండక యట్టి యకృత్యము లయినను. చేయుచున్నారు. దీని నెట్టికర్మ యనవలయునో దెలియదు అట్టివారికి ప్రమాణములెట్టివన (పరాశరః).

న్యాయాన్యాయము

శ్లో॥ జితోధర్మోహ్యధర్మేణా, సత్యంచైవాన్నృతేనచా।
జితాశ్చోరైస్తురాజానః స్త్రీభిశ్చపురుషాఃకదా॥
సీదంతి చాగ్నిహోత్రాణి, గురుపూజాప్రణశ్యతి।
కుమార్యస్యప్రసూత్యంతే, తస్మిఁకలియుగే, సతే॥

కలియుగమునందు, అధర్మము ధర్మమును, అనృతము సత్యమును, దొంగలురాజులను, స్త్రీలు పురుషులను. జయించుచున్నారు. అగ్నిహోత్రములు, నాశమొందుచున్నవి. గురుపూజలేక పోవుచున్నది, స్త్రీలు కన్యావయసునందే. ప్రసవించుచున్నారు. (విష్ణుపురాణమందు.)

" బ్రంహసూత్రధారణమేవ, విప్రత్వహేతుః।
అనృతమేవ వ్యవహారజయహేతుః।
వుపభోగమెవదాంపత్యసంబంధహేతుః।
స్త్రీత్వమేవ ఉపభోగహేతుః, లింగధారణమేవ ఆశ్రమహేతుః॥

యజ్ఞోపవీతము వేసుకోవడము మాత్రముచేతనే, బ్రాహ్మణత్వమును, వ్యవహారమందలి, అనృతమే జయమునకు, కారణమును, దాంపత్యసంబంధమె దేహసుఖమును, స్త్రీజాతియై నంతమాత్రమునన్, ఉప

భోగమును. వేషధారణ మాత్రమున ఆశ్రమమునకు, కారణములగు నా. యిప్పుడు యోచించిచూడ, పై ఉదహరించినరీత్యా, అన్ని యు జరుగుచున్నవనుట అందరికి అనుభవసిద్ధమె గదా, ధర్మిష్ట లను. యవరెన్నికకు దెచ్చుకొనుచున్నారు. న్యాయస్థలములందు యంత అబద్ధము జెప్పినను ధనికులుగానుండిన మాత్రమునన్న, వాని మాటలంగీకరింప వలెనని, వాదించుట లేదా, మనలో వాడుక న్యాయము, పంచాయతీ, అనుచున్నాము, న్యాయము దెలుసుకొని వర్తించు పంచాయతిదారు డెవ్వడు. లోకములో న్యాయ ము మొదలంట నాశమైనది గదా, పంచాయతీ చేయుచున్నా ము వాదిప్రతువాదులు ఇద్దరుంటున్నారు కలశిన పంచాయతీదారులలో కొందరికి వాదిపైన యిష్టము. కొందరికి ప్రతివాది పైనయిష్టము. ఈ లాగు బలవంతులు యవరిపరముగా వుంటున్నారో వారిపరమే వ్యవహా రము జయమగును గదా. యిది యనుభవము స్త్రీలు పురుషులను జయించుచున్నారని చెప్పియున్నాను.

రతి విషయము.

శ్లో॥ పద్మినీచిత్రినీచైవశంఖినీ హస్తినీతథా ।
శశోమృగోవృషోశ్వశ్చ స్త్రీపుంసోర్జాతిలక్షణం ॥

పద్మినియనియు, చిత్తనియనియు, శంఖినిలనియు, హస్తిని యని యు, స్త్రీలు నాలుగువిధములు కలరు, కుందేలు, జింక, ఎద్దు, గుర్ర ము, సంజ్ఞగల పురుషులు నాలుగువిధములు కలరు.

పద్మినీజాతి స్త్రీలక్షణం.

శ్లో॥ భవతికమల నేత్రానాశికాక్షుద్రరంధ్రా ।
అవిరళకుచయుగ్మా చారుకేశీకృశాంగీ ।
మృదువచనసుశీలా గీతవాద్యానురక్తా ।
సకలతనుసువేషా పద్మినీపద్మగంధా ॥

ప్రజతిమృదుసలీలం రాజహంసీవతన్వీ।
త్రివళిలలితమధ్యా హంసరాణీనువేషా।
మృదుశుచిలఘుభుంక్తే మానినీగాఢలజ్జా।
ధవళకుసుమవాసో వల్లభాపద్మినీస్యాత్॥

చూడుటకు అందమైన కన్నులున్నూ, సన్నని రంధ్రములుగల ముక్కున్ను, కమలనాళములోనుండు సన్నటిదారమైన నూనుపుటకు వీలులేక యేకముగానుండు స్తనములున్ను, మంచిమృదువైన వెంట్రుకలున్ను, సన్నదైన శరీరమున్ను చిలుకపలుకులు పలుకువంటి మాటలున్ను, మంచి స్వభావమున్ను, సంగీతమందు యిష్టమున్ను పద్మమువలనే దేహవాసనయున్ను మెల్లగా, విలాసముగా నడచునట్టిదియూ మూడగు మడతలచేత రమ్యమైన, నడుముకలదియును, తేలిక యాహారమును భుజించునట్టిదియును, బంగారుచాయ దేహముగల, స్త్రీని పద్మినీజాతియని చెప్పబడును.

చిత్తినీజాతి లక్షణం.

శ్లో॥ భవతిరతిరసజ్ఞానాతి ఖర్వా౽నదీర్ఘా।
తిలకుసుమసునాసా స్నిగ్ధనీలోత్పలాక్షీ।
ఘనకఠినకుచాఢ్యా సుందరీబద్ధశీలా।
సకలగుణసమేతా చిత్తినీచిత్రవక్త్రా॥

నల్లకలువలబోలు నేత్రములున్ను, నూలు పుష్పమువంటి నాసికమున్ను, కఠినమైన కుచములున్ను మంచిగుణమున్ను, కల స్త్రీని చిత్తినీజాతిగా యెరుంగునది.

శంఖినీజాతి స్త్రీలక్షణం.

శ్లో॥ దీర్ఘాతిదీర్ఘనయనావరసుందరీయకామోపభోగరసికాగుణశీలయుక్తా
రేఖాత్రయేణచవిభూషితకంఠదేశ సంభోగకేళిరశికాఖలశంఖినీస్యా॥

పెద్దవగు కన్నులున్ను గొంతుయందు మూడురేఖలచే అలంక రింపబడినట్టియున్ను రతియందు నిపుణతయున్ను గలస్త్రీని, శంఖినీజా తిగా యెరుంగునది.

హస్తినీజాతి లక్షణం.

శ్లో॥ స్థూలాధరాస్థూలనితంబ భాగాస్థూలాంగుళీస్థూలకుచాసుశీలా।
కామోత్సుకాగాఢరతిప్రియా యానితాంతభోక్త్రీకరిణీమతాసా॥

పెద్దపెదవి పెద్దకుచములు, గాఢరతియందు ఆసక్తిన్ని, విశేష ముగా భుజించడమున్ను, యిట్టిస్త్రీని హస్తినీజాతిగా యెరుంగునది.

శ్లో॥ శశకేపద్మినీ తుష్టచిత్రిణీరమతేమృగం।
వృషభేశంఖనీతుష్ట హస్తినీరమతేహయం॥

పద్మినిజాతిస్త్రీ, కుందేలుజాతి, పురుషునితోను. చిత్రినిజాతి స్త్రీ లేడిజాతి పురుషునితోను. శంఖినీజాతి స్త్రీ వృషభజాతి పురు షునితోను, హస్తినిజాతిస్త్రీ, తురగజాతి పురుషునితోను. యీలా గున తృప్తిని తెందుదురు. 16 సంవత్సరముల వరవకు బాలయనియు, 30 సంవత్సరములవరకు యౌవనియనియు, 55 వరవకు ప్రౌఢయనియు పిమ్మట వృద్ధస్త్రీనిగా, తెలియతగును. మంచి మంచి ఫలములచే, బాల వశ్యురాలగుచున్నది. విశేషమైన రతియోగముచే. యవ్వనివశ్యురాల గుచున్నది ప్రేమచేత యిచ్చుటచాతను. ప్రౌఢవశ్యురాలగును. కొట్టు టచే, తిట్టుటచే, వృద్ధవశ్యురాలగుచున్నది.

సురతసుఖసంధానము.

శ్లో॥ కేశంకరేణసంగృహ్యాదృఢంసంతాడయేద్భగంవదనేచుంబనంకృత్వా
భగంహస్తేనమర్దయేత్ కుచంకరేణసంమర్ద్యపీడయేదధరంగృహం॥

" రమణంబద్మబంధేన, పద్మినీ, రతిమాదిసేతు "

వెంట్రుకలను హస్తముచే కొంచెటబట్టినవాడై భగమును ఎడమచేతితో తాడనముచేయుచు, క్రింది పెదవిని చుంబనముచేసి, పునహ కుడిచేతిచే కుచములను మర్దనచేయుచు అధరమును మాటిమాటికి పుడికిచూచుచు పద్మబంధముచే నఖక్షత దంతక్షతములచే తృప్తిని. బొందించుచు కళాస్థానములను దెలసుకొని, పద్మినిజాతిస్త్రీని, రమింప చేయవలయును.

శ్లో॥ సీత్కారం చుంబనంపీడ గళేహస్తేన చుంబనం।
 కుచేకుచేస్త నేహస్తం చిత్తినీరతి మాదిసేతు॥

హాహాహూయను నాదముచే, క్రింద పెదవిని పానము, చేయుచు కంఠమందు చెయివుంచి, మాటిమాటికి హస్తములచే, స్తనములను మర్దించుచు, చిత్తినీ జాతిని రతి చాయువలయును.

శ్లో॥ స్త్రీపుంసయోస్తథా న్యోన్యం, భగేలింగేచచుంబనం।
 రమణంతు తథాగాఢం శంఖినీ, రతిమాదిసేత్॥

స్త్రీపురుషులు భయలు, అన్యోన్యముగా, భగచుంబనం పృక రున్ను, లింగచుంబనం పృకరున్ను, చేయుచు, గాఢా లింగనముచే, శంఖినినిరమింప చేయవలయును.

శ్లో॥ కేశంకరేణ సంగృహ్యా, పద్మశం గజబంధనం।
 భగంకరేణసంతాడ్య, హస్తినీరతిమాదిసేత్॥

వెంట్రుకలుచేతబట్టి దృఢముగా గజబంధనమువేసి, హస్తముచేత భగమును తాడనముచేయుచు, నఖక్షత, దంతక్షత ములను బక్కగాచేయుచు, బంధనములను. బక్కగా దెలసి, కళాస్థానములను, జాతులను. తెలిసింగి, స్త్రీలను రమింపజేసిన, స్త్రీలకుద్రవించును అప్పు, డెట్లు పురుషులను స్త్రీలు జయింతురు. యీవిషయములు బక్కగా దెలసి, స్త్రీనిద్రవింప, జేయకుండిన, స్వతస్సిద్ధముగా, స్త్రీలే, పురుషు

లను జయింతురు. హే ప్రియమిత్రులారా, యీవిషయములను చక్కగా గమనించి, స్త్రీలను, జయింతురని, ముఖ్యాభిప్రాయము.

శ్లో॥ అధరస్య మధురిమాణంకుచకాఠిన్యందృశోస్తైక్ష్ణ్యం।
కవితాయాంపరిపాకంస్వనుభవరసికోవిజానాతి॥

స్త్రీలయొక్క అధరమునందలి మధురమును, స్తనములయందలి కాఠిన్యమును, కనుగొనలయొక్క చురుకుదనమును, కవితయందలి పరిపాకమును అనుభవరసికుడెరుంగునుగాని యితరుడెరుంగడు.

(అయితే) కులస్త్రీలు రతికాలమందు. పురుషుని స్వేచ్ఛానుసారముగా, బాధనములు మొదలగువాట్లచే, వర్తించెదరా. (అంటే.)

శ్లో॥ ప్రాల్మామేతిమనాగనాగతరసం, జాతాభిబామంతత।
స్సాప్రీకంతదనుశ్లథోద్యమ, మథప్రపధ్వ స్త, ధైర్యంపునః॥
ప్రేమార్ద్రం స్పృహణాము, నిష్ప రదహా, క్రీడాప్రగల్భంతతో
నిష్పంగాంగవికర్షణాధికసుఖం రమ్యంకులస్త్రీరతం॥

కులాంగనలు. మొదటముగ్ధత్వముచేత, అభిలాషలేనివారివలె. మెల్లమెల్లగా వద్దువద్దని చెప్పుదురు. పిమ్మట కొంచముగా కోర్కెకల వారివలె కనపడుదురు., అనంతరము, భర్తలు, చీరగంటు విప్పుటకు. ఉపక్రమించినప్పుడు, సిగ్గుకలవారగుదురు. పిమ్మట వద్దువద్దని చెప్పక, వూరకుండెదరు. మరియు, భర్తను అడ్డగించుటయందు. ధైర్యములేని వారలై, అంతకొంతసేపటికి. సంభోగాత్సుక్య, సంతోషము. మిక్కిలి చక్కనమై. అతి మనోహరములగు. రతి ఉపరతినే కాంతక్రీడల నల్పుదురు.

(కొక్కోక శాస్త్రమునందు.)

శ్లో॥ హుంకృత స్తనితసీత్కృతోత్కృతం।
సాత్మ్యతత్ప్రసితకోదనాదికం।

ముంచవీశయగ్ర హేణజీవయ గ్రాహిశాధిగిరి సీత్కృతంవిదుః।
తచ్ఛలావుకకపోతకోకిలాహంసకేకి సదృశై రుపక్రమైః।

శ్లో॥ ఉరసినిపతితానాం, ప్రస్తథమిక్కాలకానాం।
ముకుళితనయనానాం, కించిదున్మీలితానాం।
ఉపరిసురత. ఖేదస్విన్నగండస్థలానాం।
మధరమధువధూనాం భాగ్యవంతఃపిబంతి॥

పురుషునియొక్క తొడలపైన కూర్చొని. విడిగిపోయిన కొప్పు కలవారలై, కొంచముగా తెరవబడిన నేత్రములచే యుక్తులై, ఉపరతి నిచేయుటచే, కలిగిన ఆయాసముచేత. చెమటతోగూడిన. గండస్థలములు గలవారగు స్త్రీలయొక్క, అధరామృతమును, మిగుల నదృష్టవంతు లగువారు, పానముచేయుచురుగాని, అదృష్టహీనులకు దొరకదు.

(మధురతిస్థతి.)

యీశ్లోకము ముందుననె చెప్పియున్నాను అయినను కొమ్మున ముష్టితాడనము జేయవలయును (రతికాలమందు చంద్రకళాస్థానమగు హృదయమున ముష్టి తాడనము.చేయుట కళాశాస్త్రప్రసిద్ధము "ముష్ట్యా వక్షసితాడయంతి" అని కొక్కోకుడు చెప్పియున్నాడు, రతికల్లోలము నందు.

తే॥గీ॥ చంద్రకళయుండుచోటుతానరవినెరిగి।
గుబ్బచనుమొనలనునుల్మి కులుకులాడి।
బాహుమూలలగిలిగింతబాగుపరచి।
కొమ్మునను తాడనముసేయగొమ్మకగును అని చెప్పబడియున్నది॥

(స్త్రీలయొక్క అధరము చుంబనము చేయవచ్చునా) (అంటే.)

శ్లో॥ రతికాలేముఖస్త్రీణాం। శుద్ధమాకీటకీటనాం॥

రతికాలమందు, స్త్రీలయొక్క ముఖమును, వేటయందుకుక్కల యొక్క ముఖమును, పరిశుద్ధము. సమస్తజాతి స్త్రీలయొక్కముఖము. రతికాలమందు పరిశుద్ధమా, కాదు,

శ్లో॥ కశ్చుంబతికులపురుషో, వేశ్యాధరపల్లవంమనోజ్ఞమపి।
జారభట, చోరచేటక, విటనటనిష్ఠీవన, శరావం॥

గూఢపురుషులు, దొంగలు, యోధులు, స్త్రీ పురుషులకు సంధానముచేయు పురుషులు, జారులు, నటులు, మొదలగు వారందరు, చుంబనముచేయు వేశ్యాస్త్రీయొక్క, చిగురుటాకువంటి. యధరోష్ఠము మనోహరమై, నప్పటికిని, చుంబనార్హమైనదికాదు. అయిన ఉత్తమ కులజులు, తమజాతి స్త్రీలయొక్క, అధరము మాత్రము, రతికాలమందు, చుంబనముచేయునుగాని, యితర స్త్రీలయొక్క అధరము. చుంబనముచేయరు. అట్లుజేసినట్టయిన, రోగాద్యుపద్రవములకు. కారణమగు చురుగాన, కులస్త్రీల అధరముమాత్రము, చుంబనము చేయవలసినది.

శ్లో॥ ప్రణయమధురా ప్రేమోదారా, రసాశ్రయతాంగతాః।
ఫణితిమధురా, ముగ్ధప్రాయాః, ప్రకాశిత సమ్మదాః।
ప్రకృతిసుభగా, విస్రంభార్ద్రాః, స్మరోదయదాయినో।
రహసికిమపి, స్వైరాలాపం, హరంతి, మృగీదృశాం॥

స్నేహమును చూపించుటచాత, సంతాపమును హరించునట్టిది యును ప్రేమచేత మిగులనొప్పదియగు, శృంగారరసమునకు. ఆధార త్వమును పొందినవై, సందర్భవిశేషములచేత, మనోహరములైన సౌం దర్యముకలిగి. సూచనచేయబడిన సంభోగౌత్సుక్యమువల్ల, విశ్వాసము చేత నిండియుండినవియై. సహజముగానే, ఆనందమును, మన్మథోదయ మును, కలుగజేయునట్టివియగు, స్త్రీలయొక్క, యేకాంతమందలి మర్మోక్తులు, ఇటువంటివియని. చెప్పశక్యముగాక, అత్యధికముగా, మనోహర ములగుచున్నవి.

కం॥ బంగరుకుండలకెనయగు, నంగనకుచములనుసన్ననడుమునునారుగా।
రంగారుతొడలయందము, శృంగారము మీరజూచి చిత్తజవశుడై॥

గీ॥ పూలబంతులకొప్పైనపొలతిగుబ్బ।
లదిరిననుమోవిపలుగంటులానసోకి।
వారమూలముచేనంటిమారుకేళి।
గరగజేసినగాపంచుఘనతవంబు॥

కాబట్టి, స్త్రీలులోకములో, మంచి వస్తువులనియు, చెడ్డవస్తువులనియు కూడా చెప్పియున్నాను. అయిన, కాముకులకు. స్త్రీలేమంచివారనియు, విరక్తులకు స్త్రీలు చెడ్డవారనియు సందర్భానుసారముగా, చెప్పవలెనేకాని, స్త్రీలు సర్వదా చెడ్డవారేఅని చెప్పజాలను.

స్త్రీ విద్యనుగురించి

స్త్రీలు విద్యనేర్వవలెనని. యిప్పటిజనులు, వర్తమాన పత్రికలలోను, ప్రబంధములలోను. చాలారీతులుగా, వ్రాయుచున్నారు. అట్లునేర్పుటచే, ప్రమాదమునకు కారణమగుచున్నది. లోకములో ప్రతిపురుషుడు, బుద్ధివంతుడుగా వుండజాలడు, అట్లు విద్యనేర్వక, బుద్ధివంతుడుగాని వానికి, చదువరియైన పెండ్లముదొరకిన. భర్తను యంతఅలక్ష్యముగా చూచునో, శోధించుడి, భర్తను అలక్ష్యముగా జూచుట వకటియేగాక యింటిలోపని పాటలు చేయక శృంగారరసమును బడ బల్లుకొన్ని పుస్తకములను ముందరవేసుకొని. తనకు సరియగు స్త్రీలను, గూర్చుండబెట్టుకొని, పుస్తకములను జదువుచు, అనర్థములు సాధించుచు, అహల్యయింద్రుని కూడదలేదా, తారచంద్రుని వరించలేదా, ద్రౌపది పతులుండినను. ఆరవవాడగు కర్ణునియందు, ఆశయుంచలేదా, హేసఖియలారా, ప్రాయమును వృథాయాల పోగొట్టగొనుచున్నాను సుఖమునకేగదా యౌవనము ముఖ్యకారణము, మీమీ యిష్టము.

సారముగా, మీకు కావలశిన పురుషులతో, గలసి, భోగించి సుఖించ
రాదా, మీకు కావలశినవారికి. లేఖలు వ్రాశిపంపరాదా, మీరుకూ
డా చదువరులైనారే. చదువు నేర్చినదానికి సార్థక్యమును పొందించుడి,
యేల యీజన్మమును, వృథా కడతేర్చుచున్నారని బోధించుచు,
అదిమొదలు స్త్రీ సంఘములను చేయుచు స్త్రీ సంఘములలో
(ఒక స్త్రీ) పురుషులకన్నను స్త్రీలు హెచ్చగుకామము కలవారని
గ్రంథములలో జెప్పియున్నది. మనసుకూడా అనుభవములోనె వు
న్నది. అట్లుండియు పురుషులు హెచ్చనియూమనము కమ్మిలనియు
యంచుకై యోచించవలెను, దేహమంతయు వకటేకదా, తినుపదా
ర్థము లన్నియు వకటేకదా మగవాడు తన స్వేచ్ఛానుసారము
గా తనకింటికి రమ్యమైనదానితో సాంగత్యము చాయవచ్చును.
ఆడుది చాయరాదా, చూచితిరా యెంత అన్యాయము నామాట
మీరువినుడి మీకు ఇష్టమైన పురుషులకు కాకితములు వ్రాసి
పంపుడి, వారితో సంభోగాది విషయములలో మనస్సు సంతోషపె
ట్టుడి, యీజన్మమును వృథాచేయకుడి, అని యీలాగు మంచి నడతగల
స్త్రీలను చెరచుటకు విద్యనేర్పుచున్నారె కాని మరేమియూలేదు విద్య
వచ్చినమాత్రమున మంచి పతివ్రతల చరిత్రములు, జదువుచు పతిభక్తి
కలిగి పతిసేవచేయుచు, ఉండకూడదా దైవమున కన్నమా పతియేము
ఖ్యదైవము, వ్రతములతోటి పూజలతోటి మడుగు ఆచారము ఉపవా
సములతోటి నేమి ప్రయోజనముండదుగాన,స్త్రీలువిద్యనేర్చుట చాలా
అన్యాయమని నాయభిప్రాయము యీ విషయమై కాళిదాసుచరిత్ర 8
పేజీ జూడవచ్చును. ఇందుకు విరుద్ధముగా ముద్దగిరితాలూకా మిడిగెశి
పండితసంజుండ శాస్త్రులవారి కొమారుండగు మ-రా-రా-శ్రీ, చంద్ర
శేఖరరావ్ గారి యభిప్రాయము, వారి యభిప్రాయమేమన స్త్రీలువిద్య
నేర్చుట మంచిదనియు నిపుణత కలవారగుదురనియు, గృహకృత్య

విషయమై లెక్క-పక్కలు మొదలుగాగలిగిన ధనధాన్యములను నాజూ
కుగా చూచుకొనుటకు, పతి అజ్ఞానియై నప్పటిలో పతికి గ్రంధములు
జదివి బోధించి జ్ఞానవంతునిగా జేయుటకు విచక్షణకలుగుటకు పతివ్రతల
చరిత్రల చదువుటకు యంతవిద్య కావలెనో, అంతయే చాలునుగాని
పాశ్యనులై తలవిసురుకొని తిరుగు, విద్యకూడదని వారియభిప్రాయము,
నేను సహావిద్య వలదనిచెప్పను. విద్యవచ్చిన దానికై పతిని నారాయణ
మూర్తిగా భావించి సర్వకాల సర్వావస్థలయందు పతిమాటకు బదులు
చెప్పక పతియెట్టి దుర్వృత్తియందుండినను దాని కసహ్యపడక పతివ్రత
యని పేరొంది, యుండవలయును.

పతివ్రత లక్షణములు.

శ్లో॥ కోకిలానాంస్వరంరూపం పాతివ్రత్యంతుయోషితాం ।
విద్యారూపంకురూపాణాం క్షమారూపంతపస్వినాం

కోకిలకు స్వరమేసౌందర్యము, స్త్రీలకు పాతివ్రత్యమె సౌందర్య
ముకురూపులకు విద్యయేసౌందర్యము తపస్వులకు శాంతియెసౌందర్యము
పతివ్రత ఉదయమున లేచినతోడనె, పతిపాదములకు సమస్కరించి
గృహకార్యములు జేయుచు, మధ్యాహ్నమునకు దేవుడిచ్చుదానిని గొప్ప
గా భావించుకొని పచనముచేసి, భక్తితో ఆదరణతో, పతికి భోజనము
పెట్టి పతిభోజనానంతరం పతికి తాంబూలమునిచ్చి తాను భుజించవ
లెను రాత్రివేళ పతిమనస్సుకు సరియగానుండి, పతినిద్రబోవు వరకును
పతికి శుశ్రూషచేయుచు పతి నిద్రబోయిన పిదప తాను నిద్రబోవలెను.

శ్లో॥ కార్యేషుదాసీకరణేషుమంత్రీ రూపేచలక్ష్మీక్షమయాధరిత్రీ ।
భోజ్యేషుమాతాశయనేతువేశ్యా షాడ్గుణ్యయుక్తాకులధర్మపత్నీ ॥

అనురీతిగా పోషించడములో తల్లికన్న హెచ్చైన మమకారము
కలయుండు వేశ్యకన్నను హెచ్చైన సుఖము నివ్వడము, మొదలు
గాగల షడ్గుణములతో యుక్తురాలుగా, వుండవలసినది.

శ్లో॥ సాభార్యాయాపతిప్రాణా సాభార్యాయా ప్రజావతీ।
మనోవాక్కర్మభిశ్శుద్ధా పత్యాదేశానువర్తినీ॥

పతిప్రాణమును తన ప్రాణమువలనె జూచుకొనునది యూసంతా
నము కలదియు మనోవాక్కర్మములచే పతిసేవచేయుచు పతియిష్టా
నుసారముగా, నుండునట్టిదియే పతివ్రతయనఁబడును. పతిగ్రామాం
తరము బోయిన, మంచి హెచ్చువెలయగు చీరలు ధరించక జడవేసు
కోక చక్కగా సొమ్ములన్నియూ ధరించక మలినాంబరమును గట్టుకొని
పతినేమనస్సున సర్వకాల సర్వావస్థలయందు ధ్యానించుచు, పతియాగ
మనమును. నిరీక్షణ జేసుకొనుచు పతి యింటికి వచ్చిన యేమిదెచ్చినను,
దెచ్చున్నను, యల్లప్పుడు పతినిజూచి సంతోషభరితస్వాంతయై పతివ్రత
యుండవలసినది.

(విధవకొరకు జెప్పుట.)

శ్లో॥ ఋతుస్నాతానుయానారీ భర్తారంనోపసర్పతి।
సామృతానరకంయాతి వైధవ్యంచపునఃపునః॥

ఋతుస్నానవై భర్తను సంతోషపెట్టకయుండుట మొదలగు పాత
కములచే మీకు నరకముకలిగినది. ఆనరకమునుగిసి మరల జన్మముకలి
గినది ఆ పాతకముచేతనే యీ జన్మమందు వైధవ్యముకలిగినది మరల
నరకమునకు ప్రయత్నముచేయక ఓర్పుకలిగి భర్తతోడి స్వర్గమును ఈ
మార్గైనను పొందుము.

ప్రస్తుత స్త్రీచర్య.

లోకములో కొందరిస్త్రీలయొక్క విద్యమానమైనయన యప్పు
డు చూచినపతిని దుర్భాషలాడుచు, యింటిలో కూర్చుకొనియుండేటి
మధ్యాహ్నమునకు యట్లవచ్చుచున్నది. సంపాదిస్తావా, సొమ్ములుచేసి
స్తావా నీవేమి జేసిస్తావు, నీసుఖము పొరుగింటిలోచూడువాని భార్యకు,

యంతసొమ్ములు చేయించినాడు, సిగ్గులేదా అని గద్దికన్నను పలచనగా చూచుచు కొందరు వర్తించుచున్నారు. మరికొందరి విద్యమానమే యైన రాత్రివేళ పరుండునమయమునందు, ప్రక్కలోకి భార్యవచ్చి పరుండి వీనికోర్కెను దీర్చకుండా జ్ఞానాకు అడ్డికెలు చేయించుచున్నానని చెప్పితిరి, ఇంకా చేయించలేదు. వంకీలు, నాగబందెలు, మొదలగునవి పెట్టుకొందామని యంతో భ్రమ అవుచున్నది, యెన్నిదినములు చూచిన ఇంతే, అనుచు వీనిమనుస్సుకు, యంతవిసుగు కావలెను. అంతచేసేది, అప్పుడు వీనికి ఆతురసమయముగాన, రేపుచేయించెదను. మర్నాడు చేయించెదను, అనిచెప్పుచు నెలదినములు వరకు గడపేది. వీనికి యక్క-డికి యత్నములేక రాత్రిపూట యిల్లుచేరడము పెండ్లాము దగ్గరపండు కొనడమె సున్నకేసేది. అక్కడనుంచి వీనుకామము పట్ట జాలక వేర యింకొక స్త్రీని చూచుకొనేది. మంచివనిత అయితే మంచిమాటలచె, సొమ్ములు రాత్రిపూటనే, అడుగుచున్నది. గయ్యాళియైన పక్షమందున, ముందుచెప్పిన రీతిగా, చూచున్నది. నేను పరపురుషుని సాంగత్యము చాయలేదు. నేను పతివ్రతను అనుకొని యుండేది, పరపురుష సాంగత్యమును చాయకుండిన మాత్రమునను పతివ్రతయగునా, కానేరదు. ముందుచెప్పిన రీతిగా, పతిశుశ్రూషచేయుచుపతినిదైవముగా భావించు కొన్నదే పతివ్రత, యీ విషయములో మ॥ రా॥ రా॥ శ్రీ, మద్దగిరి తాలూకు మకిగేసి సకలవిద్యాప్రవీణులగు చంద్రశేఖరరావ్ గారి, అభిప్రాయము, తేటపరచెదను. స్త్రీపురుషులు భయులు, పరికొకరు శుశ్రూషలు చేయవలయును. స్త్రీ అర్ధాంగిగావున, స్త్రీచే, శుశ్రూష చేయించకూడదు, పురుషుడు యావత్కార్యములలో, యేవిషయములలో యావత్సందర్భములలో యావత్సమయములలో, యంతటివాడో స్త్రీ యతో, అంతటిది యే, శాస్త్రపద్ధతిమేరకు సమస్తమైన కర్మలకు సమస్తమగు కార్యములకు స్త్రీసహాయము లేకుండిన యట్టికార్యములైనను

జరుగవు స్త్రీకి, వేధాధికారము. కలదు, ఉపనయనము కలదు బాల్య వివాహము కూడదు, విధవవివాహముగా వచ్చునని, శాస్త్రి సమ్మతిచే వీరి యభిప్రాయము.

ముందుజెప్పినరీతిగా, స్త్రీలు, తెలివిమాలినవారలై, పతిని, రాత్రిపూట, యిల్లుజేర్చకచేసి, అతడు ఇతరస్త్రీలతో సాంగత్యము చేసిన మాత్రముననే, మేహ, చర్మాద్యుపద్రవములు కలుగ జేసుకొని, వైద్యులను బతిమాలి, ఔషధములు దీసుకొని దానిచే యడతెగని రోగములు గలవారలై, దేహము కృశించి, పురుషునకు రక్తము, వీర్యము చెడి, స్త్రీలకు గర్భకమలము జెడి, సంతానము నిలువక, నిలిచినను మధ్యనే జారిపోయి, లేక నవమాసములై ప్రసవించినను, తక్షణమే, పుట్టినబిడ్డ చనిపోవును, అట్లు చనిపోక బ్రతుకియుండిన, పుండు, పొక్కులు మొదలగువాటిచే, ఆవరింపబడియుండు అసహ్యముగల, బిడ్డగా నుండును. అప్పటిలో మనుస్సుకు విసుకుజెంది, దేహము స్వస్థతజేసుకొందమని, వైద్యులనాశ్రయించి, ఔషధములు, తీసుకొనుచున్నాడు.

ప్రస్తుత స్త్రీచర్యలో వైద్యులపద్ధతి

శ్లో॥ నాతిధైర్యం ప్రదాతవ్యం, నాతిభీతిశ్చరోగిణి ।
నైశ్చింత్యా ద్దాదిమేదానం, నైరాస్యాదేవ నాస్తితె॥

వైద్యుడు రోగికి వ్యాధితప్పక కుదురునని అతిధైర్యమును నీయ గూడదు, ఇకబొత్తిగా కుదురదని నిరాశను జెప్పకూడదు, అతి ధైర్యముగా జెప్పుటవలన వ్యాధి కుదురునను నిశ్చింతచే వైద్యునకు ధనము నగదు వ్యాధియట్టిదైనను కుదురదను నిశ్చింతచేతనైనను ధనమొసగదు.

శ్లో॥ భిషజ్యాతు యథాకామం, పథ్యంతుకఠినంవదేతు ।
ఆరోగ్యంవైద్యమాహాత్మ్యా, దన్యథాత్వేషుపథ్యతః॥

వైద్యుడుమందును, ఇష్టమువచ్చినదానిదేనినైనా ఇవ్వని, పథ్యముమాత్రము, కఠినముగా జెప్పవలయును. వ్యాధిగుణమాయెనా, నా

మందువలన కుదురిన దనవలెను. కుదరకపోయనా, నీవు సరిగా పథ్యము వుండలేదని, తప్పించుకొను చూడవలయును.

శ్లో॥ రోగస్యవక్రమెసాంత్యం, మధ్యాకించిద్ధనవ్యయః।
శనైరనాదరశ్శాంతౌ, స్నాతో వైద్యం, నపశ్యతి ॥

మనుజుడు రోగము బొందమినప్పుడు, వైద్యుని బ్రతిమాలుకొనును, నడుమ వైద్యునకు కొంచము ధనమునిచ్చును, వ్యాధి కుదురగానే, వైద్యుని కొంచము నలక్ష్యముచేయును, స్నానము జేశినపిదప, వైద్యుని వంకయొజూడడు, యీలాగు, వైద్యుడు ఔషధమిచ్చినను. కుదరకబోయిన, అక్కడనుండి ఇది గ్రహచారమని, జ్యోతిష్కులవద్దకువచ్చి మహాత్మాజ్యోస్యులవారు. నాకుగ్రహగతి యేలాగువున్నది. నేను యీ రోగముచే. జచ్చెదనా, లేక బ్రతుకెదనా అని యడుగగా.

→ ప్రస్తుత స్త్రీచర్యలో, జ్యోతిష్కుల పద్ధతి. ←

శ్లో॥ ఆయుఃప్రశ్నే దీర్ఘమాయుః, వాత్సల్యంమాహుర్త్రికైస్సదా।
జీవంతో, మహామన్యంతే, మతాఃప్రత్యంతికంవునః ॥

యీరోగముచేత బ్రతుకెదనా, జచ్చెదనాయని యడుగగా. అం, దుకునీవు, చాలాకాలమే బ్రతికి యుంటున్నావనే, చెప్పవలయును అట్లు చెప్పుటవల్ల. యేమిలాభము, వాడు జీవించెనా, నీవు చెప్పినది వాస్తవమని నమ్మించుచున్నాడు, లేక. జచ్చెనా, నీవెట్లు చెప్పితివని. పునహా యవ్వరినడుగును గాన, యెవడైనరోగివచ్చి, చస్తానా, బ్రతుకుతానా, అని ప్రశ్నచేస్తె, నీవు బ్రతుకుతావనియే చెప్పవలెను.

శ్లో॥ పుత్రేతిత్యేవపితరి, కన్యేత్యేవమాతరి।
గర్భప్రశ్నేషుకథయ, దైవజ్ఞో, విజయాభవేత్ ॥

యేశిశువు కలుగునని, ప్రశ్నచేయగా, పురుషునితో, మగశిశువు పుట్టుననియు, స్త్రీతో ఆడశిశువు కలుగుననియు, చెప్పవలెను.

స్త్రీ శిశువుజనించిన. పురుషుడువచ్చి, జోస్యులువారు. యీలాగు జెప్పితిరే, అబద్ధమాయెనే, అని ప్రశ్నచేయగా, అయ్యా, నీభావనను బట్టి నీకు సంతోషకరముకొరకై, పుత్రసంతానమగునని, హాస్యముగా జెప్పితిని, అప్పుడే నీభార్యతో, యేమి జెప్పియున్నానో విచారించుకో అని యుక్తిగా తప్పించుకొనుచుండవలయును.

శ్లో॥ శతస్యలాభేతాంబూలం, సహస్రస్యతుభోజనం ।
దైవజ్ఞానాముపాలంభో, నిత్యాకార్యవిపర్యయె ॥

యవకైనను వ్యాపారవిషయమై. లాభమువచ్చునా రాదా అని ప్రశ్నచేశిన లాభమువచ్చునని చెప్పినపిదప. నూరు లాభమువచ్చెనా, ఒక తాంబూలము దొరకుచున్నది. వెయ్యివచ్చెనా, సృష్టుగాభోజనము లభించుచున్నది. చెప్పినది జరుగునెడ, తాంబూలముమాత్రం దొరకును, తాంబూలము దొరకక పోయినను పోవునుగాని, జెప్పినది దప్పునెడ దిట్లుమాత్రము దప్పనేరవు. యీలాగు జ్యోతిష్కులకు జెప్పుదబ్బరలను గ్రహించి. అందుచేత, మనస్సు నిష్కళంకములేక, చాలామద్దు, వ్రయము శేసుకొని. అప్పులవాండ్లు పాలై క్రేమలు జెందుచు.

ప్రస్తుత్వ స్త్రీచర్యలో అప్పులబాధ.

శ్లో॥ స్మృతేసీదంతిగాత్రాణి, సృష్టైప్రజ్ఞావినశ్యతి ।
అహోమహాదిదంభూత, ముత్తమర్ణాభిశబ్దితం ॥

అప్పుయిచ్చినవానిని మనస్సున దలంచగ నవయవములు గడగడవణంకుచున్నవి వాడుకనుల కగుపడగనె తెలివియు దప్పుచున్నది, అప్పుయిచ్చిన వాడన పెనుభూతమియగును, వానివద్ద ధనముతీసుకొనినవానికి పెనుభూతమువలనె కనుబడుచున్నాము.

శ్లో॥ సపస్యామోముఖేదష్ట్రాం సపాశంవాకరాంచలె ।
వృత్తిమర్ణమవేక్షైవ, తథాప్యుద్విజతేమనః ॥

అప్పిచ్చినవాని, ముఖమునందు. కోరపల్లులు, చేతియందు, నాగపాశముగాని. కనుపడవు, యమలక్షణములు లేవు. అయినను. వానిని చూడగనే, మనస్సుకంపముపొందు చున్నది యీలాగు అప్పులవాండ్లచే తిక్కి వాండ్లచే బాధనొందుచు. చాలాకష్టములకు గురియగుట, దుర్మార్గ స్త్రీలచేతనేగదా, యిదియునుగాక. ఆడబిడ్డలు విద్యనేర్చి యుంటున్నారు. అట్టిబిడ్డను. విద్యాహీనునకు ఇవ్వడమునకు బుద్ధిపుట్టను. స్త్రీలు, మిక్కుటమైన విద్యనేర్చినగదా. పురుషులు విద్యాహీనులని తెలియుట, అట్లుతెలసి, తమబిడ్డలను యవ్వారికి ఇచ్చుటకు బుద్ధిపుట్టక. లోకములో వరుడు దొరకడమే. మహాదుర్లభముగా నున్నది. కాబట్టి స్త్రీలు అతివిద్యనేర్చుటలో, పురుషుని ప్రయత్నం సాగనివ్వరు. పురుషుని లక్ష్యపెట్టరు, ఇదిగాక మహాప్రమాదములకు కారణములగుచున్నవి, స్త్రీలు విద్యనేర్చిన మాత్రమున. తగ్గినడవరు, అయితే, నేను యీలాగు చెప్పియుండుటచేతనైనట్టి, చాలా స్త్రీలు దీనిని విరుద్ధముగా, దలంతురు, లోకములో, విద్యనేర్చిన స్త్రీలనుజూచి, అనుభవముపైనను. కొంతమంది పురుషుల అభిప్రాయముపైనను, యీలాగు వ్రాసియున్నాను. గాన స్త్రీలు ముందుచెప్పిన రీతిగా తనపతి మనస్సుకు, విసుకుతెందని వ్యక పతి స్వేచ్ఛానుసారముగా, వర్తించిన లోకములో, వప్పులకుయుండుకు కష్టములు తటస్థించును. ఇది వకటిలో స్త్రీలు పురుషులను కష్టములు తటస్థించునట్లుగా చేయుదురు గాని, మిగత విషయములలో స్త్రీలు పురుషులకు, యేలాటికష్టములును గలుగచేయరు. పురుషులుమాత్రము స్త్రీలను అనేక కష్టముల పాల్పడునట్లుగా, గురిచేయుచుందురు. సమస్త ప్రాణులు దైవాధీనములవ్వ, ఇతరుల అధీనములేక, వివాహమైన సవిసహా అందరు, తమతమ దేహములకు స్వతంత్రులే. బుద్ధిలేని చిన్నదానిని, అతిబాల్యములో విద్యాహీనునకు నిర్ధనునకు కురూపికి ఇచ్చినట్లయిన, వాడు యెట్లు యాదిన్న దానిని, ఉత్తరోత్తర, పాలించగలడు.

దటాలున, బాల్యవయస్సునందు బుద్ధిరాని పసిపిల్లలను కొరతకు యి చ్చిన మాద్రిగా, వరగాటికి కట్టివేయుచున్నారు. అక్కడ మేతనీళ్లు, అదృష్టానుసరణిగా, వచ్చునని, దలంచి, యీ క్రూరకార్యమును జేయు దురు. ఆపసిపిల్లలను బాల్యాదిగా సాకి, యిదిమంచి, యిదిచెడ్డ, అను ట దెలియకుండు నప్పుడు వివాహము చేయుట, అన్యాయముగదా చిన్న ది ఋతుమతియై, ప్రవృత్తమై యింటికి బోయిననంతరము. కష్టసుఖము లు, తాను అనుభవించునుకాని, తలితండ్రులకు తెలియునా, తెలియదు, కాబట్టి బాల్యవివాహము అతిదూష్యము.

బాల్యవివాహము.

మనుసంహితయందు అష్టవర్షముల, గౌరికి వివాహమున్నూ నవవర్షముల రోహిణికి, వివాహమున్ను, ఆమోదించు వచనములు కన బడుచున్నవి. ఋతుమతిఅగుటకు పూర్వమందే, కన్యకకు వివాహము. చేయతగినదియని, ఉక్తవచనముల, తాత్పర్యము. దెలియుచున్నది అట్ల నే, అనేకులు నహా చెప్పుచున్నారు. (పరాశర)

శ్లో॥ ప్రాప్తేతుద్వాదశేవర్షే యఃకన్యాంనప్రయచ్ఛతి ।
మాసిమాసిరజస్తస్యాః పిబంతిపితరానిశం ।
మాతాచైవపితాచైవ జ్యేష్ఠభ్రాతాతథైవచా ।
త్రయస్తేనరకంయాంతి దృష్ట్వాకన్యాంరజస్వలాం ॥

12 వర్షములగు టనుసవను, కన్యకకు వివాహము కాకుండినపుడు, వివాహపూర్వమె చిన్నది ఋతుమతియైన, నెలనెలకు బైటబడురక్తము ను. తమ పితృవులు ద్రాగుచురనియు, తల్లి,తండ్రి, అన్నకు, యీచిన్న దానిని చూచిన మాత్రమునను, నరకప్రాప్తి కలుగుననియు.

శ్లో॥ యస్తాంసముద్వహేత్కన్యాం బ్రాంహణోమదమోహితః ।
అసంభాష్యో, హ్యాపంక్తేయః, సవిప్రోవృషలీపతిః ॥

అట్టి చిన్నదానిని, మదముచేత యుక్తుడై, యవను వివాహము చేసుకొనునో, అతను మాటలాడుట కైనను, సపంక్తి భోజనమున కైనను, యోగ్యుడుకాదని చెప్పియున్నారు. యందుకు చెప్పియున్నారనగా, ఋతుమతిఅయితే కన్యాప్యాప్తియ మందు భోగలాలస బుట్టుటకాకనె, అప్పుడు పెండ్లిచేయక పోయినట్టయిన ధానిచరిత్ర, భ్రంశమునకు, ఆశంక బుట్టుచున్నదని.

శ్లో॥ అతో౽ప్రవృత్తిరజసీ కన్యాందద్యాత్పితాసకృతు ।
తస్మాదుద్వాహయేత్కన్యాం యావన్నర్తు మతీభవేత్ ॥
ప్రాక్పితో స్తస్యాపూర్వంకుర్వా సదోషభాక్॥ ఇత్యాది.

అనేక వచనములలో ఋతులాభమునకు పూర్వము, కన్యాదానమునకు కాలనిర్దేశము గలిగియుండకను గాకనె, ఋతువైన బిన్నటను సహా కన్యాదానముచేయుటకు విధాయకమైన, శృతియేప్పడియున్నది. మరియు ఋతుమతియైన, బిడ్డట, కన్యకకు వివాహము చేయుట అధర్మ జనకమైనదనియు చెప్పియున్నది. అవన్నియు, వచనములను పట్టుగూడి, యభిమానములేకనే యోచన చేసినట్టయిన, ఎనిమిదిసంవత్సరముల చిన్నదానికిగాని, తొమ్మిదివర్షముల చిన్నదానికిగాని, వివాహము చేయుట శాస్త్రిసమ్మతమని అంతగా చెప్పుటకు అవకాశము లేదు.

"శ్లో॥ అష్టవర్షాభవేద్గౌరీ॥ అను ఇత్యాదివచనములకు, రజోదర్శనాంతరం వ్యభిచారశంక, గలుగుచున్నదని, కారణముచె, రజోలాభమునకు పూర్వమె, కన్యాదానము ప్రశస్తమని, అర్థము చేయవలయును. గౌరీ, రోహిణి, యనుపదములకు, యనిమిది వర్షములలోగాని తొమ్మిది వర్షములలోగాని, యని అర్థముగాదు, గృహ్యాసంగ్రహమను గ్రంథమందు.

శ్లో॥ అప్రాప్తరజసాగౌరి ప్రాప్తేరజసిరోహిణి ।
అవ్యంజితాభవేత్కన్యా కుచహీనాచనగ్నికా ॥

అనుకర్థార్థము నిరూపితమైనది రజోయోగమునకు పూర్వమె గౌరి యనియూ, రజోయోగానంతరం రోహిణియనియు, యవ్వనవిశేష చిన్హములు, ఉద్భూతమగు పర్యంతరము కన్యయనియు, కుచోద్భవము నకు పూర్వము నగ్నికయనియూ, తాత్పర్యము. ఇప్పుడు "అష్టవర్షా భవెద్గౌరి" "నవవర్షాతురోహిణీ" యని చెప్పియుండు వచనములయం దు, పయినచెప్పబడిన సంగ్రహకారుల వచనములను చేర్చి ప్రకృ తార్థము యేమగుచున్నది. "గౌరి" "రోహిణీ" యులవివాహమనిన రజోయోగమునకు పూర్వమె, చేయవలసిన వివాహమని, మొదలుయో చించితిమి, ఇప్పుడు పైవచనముచె, అది సరికాదని, చెప్పవలసివస్తు న్నది కదా. "ప్రాప్తెరజ సిరోహిణీ" రజస్వల వివాహమనిననూ, " రోహిణీ " వివాహమనినను, వకటే అర్థమును, సూచింపబడుచున్నది. తొమ్మిదివర్షములు గలదానికి " రోహిణి " యనియు అపూర్వవయస్సు గలదానికి " గౌరి " యని మనువుచెప్పడము. సమన్వయము కాదా లను, బాల్యవివాహ పక్షపాతముగల వారలు ఉక్తవచనములను మను వుయొక్క నోటిలో, వేశినట్టుగా దోచబడుచున్నది. అదేమనువు మరి వకస్థలమందు.

శ్లో॥ త్రింశద్వర్షోవహేద్భార్యాం హృద్యాంద్వాదశవార్షికీం॥

ముప్పై సంవత్సరములవాడు పండ్రెండు సంవత్సరముల చిన్న దానిని వివాహము చేసుకొనవలయును. యని చెప్పియున్నాడు, సాధా రణముగా, ఆడిచిన్నవాండ్లు, పండ్రెండు సంవత్సరములలోపల ఋతు మతులై యుంటున్నారు. అప్పుడు వాండ్లకు, వివాహము చేయవలయు నని మనువు పైవచనమందు. చెప్పియున్నాడు. మరివక వచనప్రకారము పది సంవత్సరముల నంతరం, ఆకన్యరజస్వలయని, అట్టిదానికి వివాహ ము చేయడము మహాపాపమని, చెప్పియున్నాడు యివి పరస్పర విరో వచనములుగావా. అష్టవర్షా" మొదలైన. వచనములు, ప్రక్షిప్త

వచనములుగాక, మనుపురయోక్త వచనములు అయితే, కన్యా, రజో
యోగమునకు పూర్వమందు, అథవా, దానికి అవ్యవహితముగు, పర
మందు. వివాహము చేయవలయునని. ఆవచనములకు, అర్థము చేసి
నట్టయిన, అప్పుడు అవి సార్థకమగుచున్నవి. అట్లు అర్థమునుచేసి, వచ
నములను, సార్థక్యతను బొందించితే, బాల్యవివాహము, మనువు ఆమో
దించి. యుండలేదని స్పష్టముగా జెప్పినట్లు, అగుచున్నవి. మహాభారత
మును జూచితే, ముప్పైసంవత్సరముల పురుషుడు, పదియారు సంవత్స
రముల "నగ్నిక" యను. దానిని. వివాహము జేసుకొనవలయునని,
వేదవ్యాసఋషి, వచనములు జెప్పుచున్నవి. "నగ్నిక" యనుశబ్దము,
అక్కడను, ప్రయోగమైన కారణముచే, "అనాగతార్థమే" (ఋతుమ
తియైన కన్యా,) యని అర్థముజేసితే, స్మృతికి విరోధముగా, నుండునని
కొందరు జెప్పుదురు అదియుసరియని తోచదు కొంగబీశితరాలై. నుం
డదముకాకనే. పదహారు సంవత్సరముల చిన్నది. ఋతుమతి, కాకుండు
డము. అసంభవము, మరికొందరు "కుచహీనాచనగ్నికా" యను వచ
నమువలనే, "నగ్నిక" శబ్దార్థమును జేయవలయునని, "భారత"
మందు చిన్నవాండ్లకు, పదునారు సంవత్సరముల ప్రాయమందు, రజో
యోగముగాని, స్తనోద్భేదముగాని, అగుచుండలేదని, అభిప్రాయ
పడుదురు. శాస్త్రము, పురాణము, కావ్యము, మొదలైన పురాతన
గ్రంథములను జూచితే, పదునారు సంవత్సరముల చిన్నవాండ్లు, వయ
స్సుకలిగిన స్త్రీలవలనే, వర్ణనజేయబడియున్నారు. "నగ్నికా" యను
సామాన్యపదమునకు యావదర్థమును, కల్ప చేయవలసినదైనను, వయ
స్సును సూచింపబడు సంఖ్యావాచకమైన, పదునారు. అనుదానికి అర్థాం
తరమును. కల్పనచేయడము. గాచాలదని, దోచుచున్నది. ఆకారణ
ముచే. పదునారు సంవత్సరముల పర్యంతరము. కన్యకకు వివాహము
చేయవచ్చునని, శాస్త్రరీత్యా జెప్పవచ్చును. "మహాభారతమందు"

"షోడశవర్షాం భార్యాం, విందేతనగ్నికాం" యను "వ్యాసవచనము" స్పష్టమైనది. గాంధర్వ వివాహమునందు మాత్రమె, ఋతుమతికి వివాహము, ఉక్తమైనదనియు. తదితరమైన, బ్రాహ్మ్యాది. వివాహములందు, అదినిషిద్ధమనియు, అనేకులు చెప్పుచున్నారు, "పూర్తికూశ్మాండాయితమైన; యీమతమును. గూర్చి, ఆలోచనజేయుటకు సమయములేదు. బ్రాంహ్యాది విధానములయందు, రజస్వలవివాహము. నిందితముగాదు, వైవాహికమైన వేదమంత్రము. రజోయుక్తమైన. దాని వివాహమును, సమర్థన చేయుచున్నది. "సోమః ప్రథమోవివిదె గంధర్వో, వివిదఉత్తరః తృతీయో, అగ్నిష్టోపతిః తుర్యాస్తే, మనుష్యజాః" యని, ఋగ్వేద, వైవాహికమందు, ఉక్తమైనది, సోముడు, మొదటిపతియనియు. అనంతరము గంధర్వుడనియు. అగ్ని మూడవవాడనియు. నాల్గవవాడగు. మనుష్యుడు, సోమ. గ్రంధర్వ, అగ్ని. వీరు సంభోగము జేసిన నంతరము. మనుష్యుడగు వరుడు, కన్యను, సంభోగము జేయును. ఆకారణముచే వారు నాల్గవపతి, సోమ, గంధర్వ, అగ్ని, సంభోగకాలము, శాస్త్రమందే ఉక్తమయినది. పైన చెప్పబడిన సంగ్రహమందలి,— "వ్యంజనేతు సముత్పన్నే, సోమోభుంజేతు కన్యకాం" పయోధరైస్తు గంధర్వాః, రజసాగ్నిః ప్రకీర్తితాః ॥ వ్యంజనోపలక్షితకాల పరియంతరము, సోముడు, పయోనకోద్భేద కాల పరియంతరము, గంధర్వుడు, రజోయోగ కాలపరియంతరము, అగ్నియు, కన్యకను సంభోగము జేయుచున్నారు. అగ్ని సంభోగకాలము రజోయోగ మనగాబడును. అగ్ని మూడవపతి నాలగవవాడు, వరుడైనందునుంచి, రజోయోగానంతరం. కన్యను సంభోగము జేయువాడాయెను. యీవిషయము, గర్భాధాన కాలమందు చెప్పవలసినదనియు దానికి మొదలు వివాహమగునేగాని, సంభోగముగా జాలదనియు కొందరు చెప్పుదురు. అటువంటివారియుక్తికి. అవకాశములేదు మంత్రము

వివాహమునకు అంగమగును. వరుణ్ణి నాగ్నికవతియని చెప్పబడే, మంత్ర విశేషత్వము, పతిత్వమే. వివాహమునకు ఆత్మభూతమైనది. సంభోగముగాదు, సంభోగకాలమును, మంత్రము. దెలుపునదైతే, యావలింగబలముచే, వివాహప్రకరణమందు ఉక్తమై, ఉండవచ్చు ననుట, పండితులే. యోచించి చెప్పవలెను. వివాహాంగమైన, హోమమంత్రమందు. "సోమోదదద్గంధర్వాయ గంధర్వో, దదదగ్నయే, రైంచపుత్రాంశ్చాదద ;దగ్నిర్మహ్యా, మథోఇమాం" యనియున్నది. సోముడు యీచిన్నదానిని, గంధర్వునకు ఇంచ్చియుండెను., గంధర్వుడు అగ్నికి యిచ్చియుండెను. అగ్ని నాకుయిచ్చెను, నాకు పుత్రులను ధనమును యివ్వగలడు, 'అని హోమమంత్రముయొక్క, అర్థము, అగ్ని తనకుదానముచేసెనని వరుడు చెప్పుచున్నాడు. అగ్ని రజోయోగ పరియంతంవరకు సంభోగము. జేయుచు, తత్పరమే ఆ చిన్నదానిని దానముచేశినాడు, దానప్రసక్తియిచ్చట, పరిస్ఫుటమైన, భావముచే, విద్యమానమైనది. సంభోగకాలముయొక్క, ప్రసక్తియైతే నూ, అపరిస్ఫుటమైనది. వివాహమంత్రము, వివాహప్రకాశికమైనది మంత్రము చిరకాల కర్మప్రకాశకమైనది. కర్మప్రకాశమైన, ఆమంత్రము ఆకర్మప్రకరణమందే, యుక్తమైనది, శాస్త్రజ్ఞులైన పండితులు, దీనిని తెలిశినవాండ్లుకాలేరు. యీకాలము పండితులు, వైవాహిక మంత్రములను వేరెవిధముగా దెలుసుకొని వర్తించుచున్నారు. అవిధము, యీప్రబంధమందలి, విచార్యమాణమైనదిగాదు. సోమ, గంధర్వ అగ్ని, వీండ్లు యవ్వరైనది. యిక్కడ ఆలోచనచేయతగ్గ, విషయము కాదు. యిక్కడ చెప్పునది యింతే, యేమనిన. రజోయోగానంతరమే, వివాహమని. తెలుసుకోవదగినది. రజస్వలయైన చిన్నదాని, వివాహమందు, ఉక్తమగు దోషశ్రుతి, ప్రాయశ్చిత్త విధానముగా. నివారితమగును, రతుమతియైన కన్యకకు వివాహము, దోషావహముగాదు,

" నిర్ణయసింధు " అను గ్రంథమందలి; రజస్వలయినదానికి. బ్రాహ్మ వివాహము. నడవవచ్చునని, చెప్పబడియున్నది. అయితే, ప్రాయశ్చిత్త పూర్వకముగా నడవవలయునని చెప్పినది. బాల్యవివాహ సాంప్రదాయము. ప్రారంభమైన పిమ్మటనే, ప్రాయశ్చిత్త ప్రకరణము స్పష్టమైనదని వ్యక్తమగుచున్నది. క్షత్రియాది యితరవర్ణముల కన్యకల వివాహము, యవ్వనమునందు, గావచ్చుననియు, బ్రాహ్మణులకు మాత్రం అది యుక్తముగాదనియు, కొందరు చెప్పుదురు. ద్రౌపతి, కుంతీ, సావిత్రి, శకుంతల, మొదలైనవారలు, పెద్దవారైనమీదట వివాహములైరనియు, బ్రాహ్మణులకు, అలాగు కాకూడదనియు, ఉదాహరించెదరు. అట్లుచెప్పు మహాత్ములజ్ఞాపకార్థముకొరకై, " భవిష్యత్పురాణ " విషయములను ఉదాహరించెదను. శీల, కౌండిన్యఋషిభార్య, సుమంత ఋషికొమార్తె. అమెవయస్సునందు అనుమానముంచువారలు పురాణమునందుంచు, శ్లోకమునే, జదవవచ్చును.

" దృష్ట్వానుమంతః కాంశీలాం, కదాచిత్ ప్రాప్తయవ్వనాం, కాంద్రుష్ట్వా చింతయామాప, వరార్థ విగణయాన్భువి॥ ఇటువంటి దృష్టాంతములేమో, అభావములేక యున్నవి, దేవయాని అహల్య, మొదలైన వారల అనేక దృష్టాంతరములు గలవు. వేదాది శాస్త్రములయందు, యువకులవివాహము, అను బోధింపబడియున్నది, మంటియందు ఆడుకొనుచుండు పిల్లకాయల వివాహము యచ్చటను, చెప్పబడియుండలేదు. యింకా కొన్నిదృష్టాంతములు, ఇచ్చట వివరించుచున్నాను. "తైత్తిరీయ్యో కాగ్నికాండ" గృహ్ణామితే, సుప్రజాస్త్వాయ, హస్తంమయా పత్యా, జరదష్టర్యదా సహా "సత్సంతానము కొరకున్ను, మీపతియగు నేను జీవితకాలమంతయు, గడపుటకొరకు, మీహస్తమును చేకొంటినాను. " వీరమూర్దేవకామ స్యోనశన్నో భవ " శూరులగు, పుత్రులను జనియించి దేవతలకు ప్రియురాలవై, మాకు సుఖములొసం

గుము, అని యీలాగువరుకు వివాహముగు కన్యకు చెప్పుటకదా, యీ విషయమున చిన్నది వయస్సురాక యీ విషయమును, తెలుసుకొనక యుండిన యేమిప్రయోజనము, యీవిషయముచే, యుక్తవయస్సు కలిగియుండవలయునని, స్త్రీలకు సహావేదాధ్యయ నాధికారము, కలదని, సూచింపబడుచున్నదో లేదో శాస్త్రిజ్ఞులైన వారలే యోచించవలెను. "సఖా సప్తపదాభవ సఖాయౌసప్త పదాబభూవ" యేడడుగులు నడచి, మిత్రురాలవుకమ్ము, ఏడడుగుల నడచి, స్నేహితులమైనాము. జైమిని గృహ్యాసూత్రమందు" "తావేవసంభవావ, సహరేతోదధావహై పుంసే పుత్రాయవేత్తవే" రమ్ము మనమిద్దరము. పుత్రసంతానము కొరకు తగుప్రయత్నము చేయుదము. అని ఈలాగు, చెప్పుటవలన, యుక్తవయస్సు వచ్చియుండడము చేతనేకదా, యీలాగు చెప్పుట మను "ఉత్కృష్టాయాభి రూపాయ వరాయ సదృశాయచ, అప్రాప్తామపి తాంతస్మయి, కన్యాందద్యాద్యథావిధి" ఉత్తిమమై రూపవంతుడై, సమానుడైన, వరునకు యుక్తవయస్సురాలు కాకుండినను సమానుడగువరునకు కన్యనిచ్చి యథావిధిగా వివాహము జరిపింపవచ్చును, యుక్తవయస్సురాలు కాకుండినను, అని చెప్పుటవలన సమానుడై రూపవంతుడైన, వరుడు దొరకినప్పటిలో, అట్టివరుడు ఇట్టి సమయమును విడిచిన, పునహ దొరకడను భావనచె, యుక్తవయస్సు కాకుండినను. వివాహము చేయవచ్చునని మనువే చెప్పియున్నాడు. యుక్తవయస్సనగా రజోదర్శనము పిదప. ముందు చెప్పినటువంటి వరుడు దొరకనిచతమందు, యుక్తవయస్సగుట వరకు, వరునివెదక వచ్చునని, యుక్తవయస్సయినను, వివాహము చేయవచ్చునని, స్పష్టమగుచున్నది. "త్రీణి వర్షాణ్యుదీక్షేత కుమార్యృతు మతీసతి, ఊర్ధ్వంతు కాలాదేతస్మాత్, విందేతసదృశంపతిం" కుమారి ఋతుమతిఅయిననంతర్గం మూడు సంవత్సరములు నిరీక్షించి పిమ్మట సమానుడగు పతినిజూచి, యిచ్చి వివాహ

ముచేయవలసినది. యీలాగు మనువు స్పష్టముగా జెప్పియుండుటవల్లట్టి సందేహము కించితయునులేదు. ఋతుమతియైన మూడుసంవత్సరముల పిదపైనను తండ్రి సమానుడగు వరుని, విచారించి దన్ను యివ్వకుండిన.

శ్లో॥ అదీయమానాభర్తారం అధిగచ్ఛేద్యదిస్వయం।

నయునఃకించిదవాప్నోతి నచయంసాధిగచ్ఛతి॥

ఋతుమతియైన మూడుసంవత్సరముల బిదప సమానుడగు వరుని జూచి, తండ్రి, యివ్వకుండిన, తానే, స్వతంత్రముగా, వెళ్ళి సమానుడగు వరునిజూచి, వివాహము చేసుకొనవచ్చుననియు ఇందుచె దోషము కలుగదనియు, మనువుజెప్పి యుంటున్నాడె. మనపూర్వికులు, పురుషపక్షపాతము కలవారని జెప్పుటకు సందేహించు కయిననులేదు, అతిబాల్యవివాహములు జేసిజేసి, లోకమునయంతయు, వితంతువులు మెండుగా నుండుటచే, యీలోకము. సంతానాభి వృద్ధిలేకా మనస్సునకు ఉత్సాహములులేక యున్నది యావితంతువులు కామము బట్టజాలక, పురుషసాంగత్యముజేసి,గర్భముధరించి, బిమ్మట శిశుహత్యకు బాల్పడుచురు. యహాహా ! జూచితిరా యట్టి క్రూరకార్యముయిట్లు లోకములో రహస్యగర్భ స్రావములు జరిగిజరిగి, శిశుహత్యకొల లోకమందంతట జుట్టుకొని అధర్మ ప్రవాహములబలమై, వర్షమునకు ప్రతిబంధకములై యున్నవి వితంతువు కామబాధచే, కుమ్మించుట ఒకటి. శిశుహత్య వకటి క్రూరకార్యములుగు యివిరెండిటిచే లోకమునకంతయూ వారిగోషు జుట్టుకొని నానాటికి భరతఖండము క్షీణదశకు వచ్చియున్నది. అతిబాల్య వివాహముచే, గ్రహచారవశాత్తుగా, బాల్యములోని వితంతుకావడము వకటి (యిందుకు దృష్టాంతము) ఒకభూమియందు విత్తినవిత్తులు విత్తగా విత్తనములన్నియు కోమలముగా బుట్టునవి. రాగరాగ నానాటికి వకటివకటే చనిపోవును వదిసంవత్సరములు అయ్యేవేళకు యావృక్షములు బాల్యముప్పడె చాలా చనిపోవును. 100 వేండ్లు అగువేళకు నిల్చు

యేను. 4 భాగములలో 1 భాగము, బాల్యమందున్న చనిపోవువా రలు. బహుమంది చాలాకాలము జీవించియుండు వారు కొంతమంది గాన బాల్యమందె వివాహముచేయరాదు.

బాల్యమందు ప్రథమసంభోగముచె, గర్భమునిల్చి ప్రసవించిన వారిగతి యేమయియున్నదో, తెలిసికొనియున్నారా? బాల్యమంద నగా, పదునాలుగు వర్షములలోపల స్త్రీకి సంభోగము, దూష్యమనియు పదునెనిమిది సంవత్సరములలోపల, పురుషునకు సంభోగము దూష్య మనియు, చెప్పియున్నది. 11-12 సంవత్సరముల పురుషులు స్త్రీలు, యిట్టివయస్సునందే, సంభోగమునకు మొదలిడుచున్నారు యిందుకై దేహపాటవము దప్పి బాల్యమునను, దారుణము మిక్కుటమై చల్ది మొదలగు, రోగాద్యుపద్రవము లుద్భవించి నానాటికి ఆయువుక్షీ ణించి, స్త్రీపురుషులు దుర్బలులగుచున్నారు "తలితండ్రులు దుర్బలు లైనప్పుడు, వారికి జనియించు బిడ్డ, అట్టి దుర్బలత్వము గలదియగునని, ముందే గర్భిణీ విధానమునందు, చెప్పియున్నాను. అట్లు బాల్యవివాహ ములుచేసి కట్టిబొమ్మలు మాద్రివారిని జూచి సంతోషించి వారిబలము నానాటికి క్షీణించి, వారిసంతానముకూడా బలరహితమైనదై, మనభరత ఖండము, అయుస్సు తక్కువగానుండు వారలేకాక క్షీణదశకు వచ్చి యున్నది.

(యిందుకు దృష్టాంతము.)

ఒక వృక్షమునుంచి ఫలమును యివ్వవలెనని మనకు కోర్కె వుండిన మొదట యావృక్షము వేయుభూమి సారవంతమై సత్తువగలది గా యుండవలయును. సత్తువలేని భూమియందు విత్తనమువేసిన మొ లకలపోవును, వకవేళమొలచినను బలహీనమై యంతపరాకరికగా చూచు కొన్నను కాయలులు మెండై పిందెలుగానే చనిపోవును. వకవేళ బ్రతికినను మంచిఫలములివ్వకపోవును యిట్టిచెట్లయందు పుట్టువిత్తనములు భరల

వి త్తినట్లయిన దుర్బలమైన చెట్టు పుట్టి హీనమైన ఫలమునిచ్చు బొ త్తిగ విత్తనములేకయే నాటిన చెట్టు రూపము లేకయే పోవునుగాన ప్రాయము వచ్చి శరీరదార్ఢ్యము కలిగిన నంతరం వివాహముచేయవలెను.

“అయ్యో” మనమెంత బుద్ధిహీనులము, మనపూర్వపువారలు యుక్త తెలియనివారలు, యీవిషయములను పండితులైనవారలు గమనించి, స్త్రీలు రుతుమతులగుటకుమునుపే వివాహముచేయక వాండ్లకు యిదిమంచిది యిదిచెడ్డఅని, తెలియుట వరకు నిదానించి యుండవలెను యీ చినదాని తలి తండ్రులు మాభారము మేము తెంచుకొంటే చాలును. అను, పిచ్చియూహనువిడచి. వారుస్వతంత్రించివరుని, వప్పుటవరకు, లగ్నముచేయుకుందురనియు నమ్మి, జెప్పియున్నాను. “యిట్లువ్రాయుట అన్యాయమనియు. దూష్యమనియు. పితురాచారము, కాదనియు, స్త్రీపక్షపాతియనియు. నన్ను దూషించక యిచ్చటవ్రాసియుండు విషయములను కన్నులారనుజూచి, సంతోషించి, బాల్యవివాహములువదలి స్త్రీక్షేమాభివృద్ధికి, పాల్పడుదురని, ప్రార్థనచేయుచున్నాను. యికనూమీకు సందేహమున్నచో మాకు జాబులు వ్రాసినపక్షమున చాలా ధర్మశాస్త్రములు జూపుచున్నాము. యీవిషయమై సందేహపడక వర్తించెదరని నమ్మియున్నాను.

బాల విధవా వివాహము.

మునుచెప్పినరీతి విరోధమై వర్తించిన బాల్యమునందే. యుక్త వయస్సురాకనే. యిల్లు తెడునా యేమాయను శంకలేక యుండవలసినది యీకాలమునందు. తమయొయన్న కలవారలుగానున్నారు. లోకమునో. అధర్మప్రవాహముచే. ప్లేగు, మారికాద్యుపద్రవములు. మెండుగా ప్రబలి జనులను. అపమృత్యువు పాలుగా. చేయుచున్నవనుట. అందరికి అనుభవసిద్ధమే అట్లు తెలిసి తెలిసి బాల్యమునందు వివాహముచేస్తే

యాధిన్నదానిపతి అపమృత్యువు నోటబడగ చిన్నది. దిక్కు-దరిదాపు
లేక యుండదా, పైకవపరచియుండు విషయములను గ్రహించి, అను
మానము లేక యీవిషయములు. వకరికొకరు చూచుకొని పదిమంది
ఏకకంఠోక్తిగా, నిలచిననేను చెప్పియుండు అంశములు జారిలోకి వచ్చు
చున్నవి. పిమ్మట వకరికొకరు చూచుకొని దేశమందంతటను. వ్యాపించు
చున్నది. ఇప్పుడే దేశమంతటను వ్యాపించియున్నది. మనమధ్యరాష్ట్రము
నందు మాత్రము, తెలివిలేక, దిక్కు-దోచకాపితురాచారము, పితురా
చారము అని అన్యాయముగా జెడిపోవుచున్నారు, ఏమిపితురాచారమో
తెలియదు పితురాచారమునకు. వ్యతిరేకముగా, నడచుట నిషిద్ధమని,కొం
దరందురు, మనము యిపుడు నడచునవన్నియు, నిషిద్ధములుగా వానద్యః
వివాహ ప్రకరణములో జెప్పియుండురీతి ఉపనయన ప్రకరణములో, జెప్పి
యుండురీతి, సంధ్యావందన, ఔపాసనాగ్ని కార్యనిత్యనైమిత్తిక కర్మ
లుజేయువారెవ్వరు ధర్మశాస్త్ర విషయములను దెలిసి, ప్రవర్తిం
చువారెవ్వరు. నిషిద్ధములగు మనము దినుపదార్థములలో కొన్ని
విడచియుండు వారెవ్వరు, సముద్రయానము, దూరదేశప్రయాణ
ముల, విషయములలో ఆచారములు సరిగా జరుపుచున్నవారలా
నల్లీలు మొదలగువాట్లలో నీళ్లుద్రాగక యుందురా, అజాతిబిడతో
సమానమగు హోటలు మొదలగువాట్లలో, భుజించక యుందురా,
పరనారీసోదరుడై, పరధనముల కానవడక, ॥యదృచ్ఛలాభసంతుష్టః।
యంతదొరికితే, అంతలో దృప్తినిజెందుదురా, కోపములేకయుందురా,
యివన్నియు, శాస్త్రనిషిద్ధములుగావా, ॥ఇవన్నిటిపీ, సరిగా, ప్రవర్తిం
చగల, మహాత్ములు వున్నారా. వారికి యీ విషయములు, తెప్పనేల,
॥కలియుగ మహాత్మ్యమును జనులు, మనకుమాత్రము యీ విషయము
ను తెప్పియున్నాను॥ యీలాగు శాస్త్రనిషిద్ధములగు పనులన్నియుజే
యుచు అబలలగు స్త్రీల విషయములో, ధర్మని రూపణజేయుచున్నా

ము, వారు దిక్కులులేని వత్తులుగానుండిన గదా, మనము యీలాగు జేయుచుండుట, మనకు రెండు, మూడు, నాలుగు, వివాహములు గావచ్చును. స్త్రీలకుగారాదా, స్త్రీలకు వేదాధ్య యనాధికారమున్ను వుపనయమున్ను, వివాహమున్ను, యివన్నియు గావచ్చునని, జెప్పియున్నది పురుషులకెన్ని విషయములలో, ప్రవేశతకలదో, అన్నివిషయములలో స్త్రీలకు, ప్రవేశతకలదు అట్లుంకయు, విధవకు, పునర్వివాహ విషయమై, పురుషులు, మనస్సుకుదెచ్చుకొనక, పురుషపక్ష పాతులమై వాండ్లకుగుట్ల చెట్లుపాలుజేసి సంకటపడునట్లుగా, జేయుచున్నాము అహాహా యంతఅన్యాయము, యంతఅన్యాయము. బాల్యమునందె, వివాహమై, విధవయైన, వనిత, విషయములో, మనువు యీలాగు జెప్పియున్నాడు.

శ్లో॥ కామంతుక్షపయేద్దేహం పుష్పమూలఫలైశ్శుభైః।
నతునామాపిగృహ్ణీయాత్ పత్యౌప్రేతేపరస్యతు॥
మృతేభర్తరిసాధ్వీస్త్రీ బ్రహ్మచర్యేవ్యవస్థితా।
స్వర్గంగచ్ఛత్యపుత్రాపి యథాతేబ్రహ్మచారిణః॥

కామము బిగబట్టిన దేహముకలదై, శుభమగు పుష్పఫలములను విశనాడి, మరియొక వరుని నామము నైనను, మనస్సున దలంచక, బ్రహ్మచర్య వ్రతమునుష్ఠించిన, పుత్రులు లేనిదైనను, స్వర్గప్రాప్తికలుగునని, మనువు జెప్పియున్నాడుగాని, బ్రహ్మచర్య వ్రతమునే, అనుష్ఠించవలెనని, కంఠోక్తిగా జెప్పలేదు. ఈ విషయమందు అనుమానమించుకయు లేక పారాశరలు సహా॥.

నారద॥ శ్లో॥ నష్టేమృతేప్రవ్రజితే క్లీబేచపతితేపతౌ।
పంచస్వాపత్సునారీణాం పతిరన్యోవిధీయతే॥

పతినష్టుడును అనగా దేశాంతర గతుడును, మృతుడును, సన్యాసియు, నపుంసకుడు, పతితుడును అయిన యీఅయిదాపదలయందును అన్యుడుపతిగా విధింపబడుచున్నాడు.

శ్లో॥ అష్టవర్షాణ్యుదీక్షేత, బ్రాహ్మణీప్రోషితంపతిం।
అప్రసూతాతుచత్వారి, పరతోన్యంసమాచరేత్॥

నష్టభర్తృకయగు బ్రాహ్మణస్త్రీ పతిని ఎనిమిదేండ్లు యెదురు చూడవలయును, అప్రసూత నాలుగేండ్లు వెనుక నింకొకని నాశ్రయింపవచ్చును.

శ్లో॥ క్షత్రియాషట్సమాస్తిష్ఠే, దప్రసూతాసమాత్రయం।
వైశ్యాప్రసూతాచత్వారిద్వేవర్షేత్వితరావసేత్॥

క్షత్రియ స్త్రీ ఆరేండ్లుండవలయును. అప్రసూత మూడేండ్లు ప్రసూతవైశ్య నాలుగేండ్లు అప్రసూత రెండేండ్లు యీనష్టభర్తృకులకు చెప్పినకాలము శూద్రస్త్రీకి చెప్పబడలేదు. బ్రతికియుండిన సమాచారము తెలిసియుండినా యీవిధిద్విగుణమగును అటువెనుక భూత ప్రవృత్తి నిలచిపోయినయెడల అన్యుని వివాహమాడవచ్చును.

శ్లో॥ అతోన్యగమనేస్త్రీణాం। యేవదోషోనవిద్యతే।

తే॥ అటువెనుక అన్యునితో సంగమించిన స్త్రీలకు దోషము లేదు అయితే నిర్ణయము రెండేండ్లు మూడేండ్లు అత్యల్పకాలము గావున యీవిధిమాత్రము పునర్వివాహమునకు అనర్హము,

యిట్టివిషయమునకే పునర్వివాహము చెప్పియుండునప్పుడు భర్త మృతుడయిన పునర్వివాహము నిషేధమా, కాదు.

"యస్మయివాచాదత్తాన వివాహమంతరేణాస్యాః పతిరిత్యనేనా మామ్యతే" యవనికొరకు కన్యావాచాదానము చేయబడెనో వాడు వివాహములేకయే దానికి పతియని యీవచనముచేత తెలియపడెనని విజ్ఞా

నేశ్వర భగవత్పాదులవారు వివరించియున్నారు వాగ్దాన మాత్రమున పతియగుటవలనబట్టి అట్టి స్త్రీని వాగ్దానముచేసినవాని కివ్వక మరియొక్క నికి యిచ్చుటలేదా, యిది పునర్వివాహప్రశంసకాదా (యికను నారదులవారు.)

శ్లో॥ ప్రతిగృహ్యాతుయఃకన్యాం, వరోదేశాంతరంవ్రజేత్ ।
త్రీనృతూన్సమతిక్రమ్య, కన్యాన్యంవరయేద్వరం ॥

వివాహమాడినవాడు దేశాంతరముపోయిన మూడు ఋతువులు చూచి ఆకన్యయన్యుని వివాహము చేసుకొనవలయును, అని నారదులవారు జెప్పియుండుటను జూడగా విధవ యగుటవైన బిమ్మటను వివాహము గావచ్చునని సూచింపబడుచున్నది.

“కౌమారా పూర్వవచనే” పాణినీయము 4 వ అధ్యాయము 2 పాదము 13 వ సూత్రము, ఇందులవృత్తి సిద్ధాంతము (కౌమారేత్య విభక్తికో నిర్దేశః అపూర్వత్వే నిపాతనమిదం అపూర్వపతిం కుమారీం పతిరుపపన్నః కౌమారపతిః) అపూర్వపతియయిన (అనగా) అదివరకు పతిలేనటువంటి కుమారిని పొందినపతి కౌమారపతి, స్త్రీలకు కౌమారపతి యనగా ప్రథమపతియొక్కడే ధర్ముడను అనదలయందు నియోగము చేత సంతానముకొరకు అన్యుడు చెప్పబడియున్నాడు.

శృతి। సోమాంశయుత్రా విధ వేవదేవరం,
మర్యంనయోషాకృణుతేసధస్థఆ.
యీమంత్రము పునర్వివాహమును సూచింపబడుచున్నది.

శృతి॥ యదేకస్మి న్యూపేద్వేరశనే పరివ్యయతి ।
తస్మాదేకోద్వేజాయే విందతే ।
యన్నైకాగ్ం రశనాంద్వయోర్యూపయోః
పరివ్యయతి తస్మాన్నైకా ద్వౌపతీవిందతే ॥

యందుచేత నొకయూపమునకు రెండురశనలను జుట్టుదురో అం
దుచేత నొకడు ఇద్దరు భార్యలను నేకకాలమందు వివాహము జేశికొనును,
యెందుచేత నొకరశను రెండుయూపములకు జుట్టరో అందుచేత నొకతె
ఇద్దరు భర్తలను యేకకాలమందు వివాహముజేశికొనదు యీశృతియొ
క్క అర్థమును బట్టి భిన్నకాలమందు మరియొక భర్తను వివాహముజేసు
కొనవచ్చునని సూచింపబడు చున్నది.

(అధర్వణవేదము) యాపూర్వంపతిం విత్వా అథాన్యంవిందతే
పతిం, పంచౌదనంచ తావజందదా నవియోషితః, సమానలోకోభవతి
పునర్భువాపరఃపతిః, యోజనం పంచౌదనం దక్షిణా జ్యోతిషగ్ందదాతి)
అజాపంచౌదన దానమువలన పునర్భువు, ధిధిషువును, సమానలోకము
నందురని యర్థము ఇది విధవా వివాహమును సూచింపబడుచున్నది.

(వ్యాసులవారు.)

కన్యాన్యస్మయిప్రదాతవ్యా, వాగ్దానేతుకృతేవరే।
మృతేన్యస్మయి ప్రదాతవ్యా మృతేసప్తపదాత్పరా ॥

వాగ్దాన మాత్రమునకు పిమ్మట వరుడు మృతిబొందిన ఆకన్య
యన్యుని కియవలశినది, సప్తపదమునకు ముందు మృతిబొందిన. ఆకన్య
నన్యుని కియవలశినది.

(వశిష్ఠులవారు.)

శ్లో॥ పాణిగ్రహే మృతేబాల, కేవలంమంత్ర సంస్కృతా ।
సాచెదక్షతయోనిస్యా త్పునస్సంస్కారమర్హతి ॥

మంత్ర సంస్కార మాత్ర మయిన యక్షతయోనికి మరల సం
స్కారమును జేయవచ్చును అని చెప్పియున్నారు.

శాస్త్రిప్రదీపమందు.)

శ్లో॥ కన్యాన్యస్మయి ప్రదాతవ్యాత భాస ప్తదావత్పరం ॥

అనుటవల్ల, సప్తపది అనంతరముకూడా పునర్దానము చేయవచ్చును.

(బ్రహ్మపురాణము.)

శ్లో॥ అశ్వాలంభంగవాలంభం, సన్యాసంపలపైతృకం।
దేవరేణసుతోత్పత్తిః, కలౌపంచ వివర్జయేత్ ॥

మనుధర్మశాస్త్రమందు విశేషముగా విధవలు సంతానము కొరకై దేవరునితో సంగమముచేసి సంతానము కలుగజేసుకొనవచ్చును అనిచెప్పియున్నది (బహ్మ) యిది కలియుగమున విరుద్ధమనినారుయిందుచే దేవరునికాక వేరెవానిని విధవ వివాహ మాడవచ్చునని సూచింపబడు చున్నదిగాని కలియుగమందు విధవా వివాహము కూడదని బ్రహ్మపురాణమందు యచ్చటను చెప్పియుండలేదు మనువు నహాచెప్పియుండ లేదు. ఇంకయు, అనుమానముండిన, విధవయగు స్త్రీ, బ్రంహచర్య వ్రతమునను ష్ఠించితే, సంతానహీనురాలైనను, స్వర్గప్రాప్తిగలుగునని, చెప్పియున్నది.

శ్లో॥ స్మరణం కీర్తనం కేళి ప్రేక్షణం గుహ్యాభాషణం।
సంకల్పోధ్యవసాయశ్చ క్రియానిర్వృతిరేవచ ॥

పురుషుని స్మరణచేయకయుండుట, నోటిచేత,పురుషునియొక్క చర్యలను ఇతరులచే, అనుకొనకయుండుట, పురుషసంయోగలేక యుండుట, పురుషుని జూడకయుండుట, రహస్యముగా పురుషునిచే, మాటలాడక యుండుట, నమ్మకముగా, వకనివిూద మనస్సుచేయక యుండుట పరపురుష సాంగత్యమందు ప్రయత్నము శేయకుండుట, సాంగత్యము చేయుట, మనస్సున వ్యాకులము నొందుట, ఇవేముదులుగాగలిగిన, (అష్టవిధమైథునాభావాత్రప్రశస్తా, వర్ణిలింగి (బ్రంహచారి) యనబడు చున్నదిగాన. అష్టవిధమైథునములచే, ప్రశస్తమైనదే, బ్రంహచారి యనబడుచున్నది, యిప్పటికాలములో బ్రంహచర్య వ్రతమున నుష్టించక

యుండుపవితంతువులకు నరకప్రాప్తి తప్పదుకదా. యట్లయినను నరక ప్రాప్తితప్పదు అని భావనచేసుకొని ఇట్లెప్రవర్తించకూడదా, ఇట్లు ప్రవర్తించుట, యిహలోక సుఖము జరుగును, పరలోక సుఖము నహా, జరుగుననుటకు (పరాశరుల) వాక్యమేకలదు. వుభయ భ్రష్టత్వ మునకు బాల్యవివాహమే కలుగజేసుకొనవలయును. అయితే యవరెవరిమతము. యేయేయుగములందు ఉపయోగపరచవలెననగా,

శ్లో॥ కృతేతుమానవాః ప్రోక్తాః త్రేతాయాం గౌతమాస్మృతాః।
ద్వాపరేశంఖలిఖితౌ కలౌపారాశరస్మృతాః॥

కృతయుగమునందు, మనుధర్మశాస్త్రమున్ను, త్రేతాయుగము నందు, గౌతముల ధర్మశాస్త్రమున్ను, ద్వాపరమందు శంఖలిఖితులధ ర్మశాస్త్రమున్ను, కలియుగమునందు పరాశరుల ధర్మశాస్త్రమునున్ను, అనుసరించి వర్తించవలెనని చెప్పియున్నది. కొన్నివిషయములు, అట్లను చెప్పియున్నారు. ఇట్లను సహాచెప్పియున్నారు. అటుయిటు చెప్పియుండు కారణముచే, మనకిష్టమైన దానియందు, మనము ప్రవ ర్తించవచ్చును ఈ విషయమై, ఇంకాఅనేక పంక్తులుగలవు. ఇచ్చట గ్రంథవిస్తర భీతిచే, కొన్నిమాత్రము చెప్పియున్నాను. వెలనాడు వారు ములికినాడు, వారు వంగిపురము వారు తెలగాణ్యాం, వారు ఈన లుగురు పరస్పరము ఇచ్చి తీసుకోవడము. చాయవచ్చును. ఈ విషయ ముగా అనేక పంక్తులు దృష్టాంతములు గలవు. వెలనాడు ములికినా డు, వంగిపురము తెలగాణ్యాం ఈనాలుగు గ్రామములు వకటేస్థలము నందుండినవి యనియు, కాలానుసరణి, ఈనాలుగు తెగలవారు, వారి వారి కిష్టమైన స్థలములయందు వచ్చి చేరియున్నారనియు ఈ నలుగురికి పరస్పర వివాహములు జరుగుచుండెననియు, చాలా, పురాతన గ్రంథ ములయందు తేటగానున్నది. జగద్గురువులగు శ్రీ శృంగేరి సచ్చిదా నంద భారతీ స్వాములవారు 2 సంవత్సరములక్రింద మనభరత ఖండ

నివాసులగు బ్రాహ్మణులకు అనుజ్ఞ యిచ్చియున్నారని విన్నాను, (యేమన)
పంచనాడులవారు (అనగా) వేల్నాడు, ములికినాడు, బడగనాడు, సీర్నా
డు వేగినాడు. వీరు పరస్పరవివాహములు జేసుకోవచ్చుననియు, పంచగౌ
డులు, పంచద్రావిడులు, వీరందరు, పరస్పర వివాహములు చేసుకో
వచ్చునని అనుజ్ఞ దయచేసినారు. ఈ విషయములు మనకెవ్వరికిని తెలి
యకనె పరస్పర వివాహకార్యములు జరగవు, అనుచితములని, కొం
దరు పెడవాదములు, జేయుచున్నారు. ఈ విషయమందు, ఇంచుకై
నను సందేహములేక ఈ నాలుగు తెగలవారు, పరస్పర వివాహములు
జేసుకొనవచ్చును. ఈవిషయమును గమనించి, ఈనాలుగు తెగలవారు
పరస్పర వివాహముచేసుకొని, భరతఖండమును వృద్ధిపరచుటకు ముఖ్యో
ద్దేశమిదియె, ఇప్పుడు ప్రస్తుతము, బెంగళూరు, మహిసూరు, ఈ
ముఖ్యపట్టణములయందు వెలనాడు ములికినాడువారు, పరస్పర వివాహ
ములు, జేసుకొనియున్నారు. ఈ విషయమందు, పరస్పర వివాహములు,
జేసుకొనవచ్చునని, నిర్దేశించిన. బ్రం॥శ్రీ॥ మద్దగిరి, స్కూల్
హెడ్ మాస్టరుగారగు వేదాధ్యయన సంపన్నులైన, సమస్తభాషల
యందు పురాణేతిహాసములను ప్రవచించు, మహానుభావులైన భూ
లోకమునందు, కొండవీటి సరస్వతియని కీర్తివహించి యుండునట్టి, శ్యామ
శాస్త్రులవారికి, వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును. ఈ విషయమున ఇంచు
కైనను సందేహములేక, నమ్మకముగా, ఈనాలుగు తెగలవారు ఈ
పంచనాడులవారు పరస్పర వివాహములుచేసుకొనవచ్చునని, వారి యభి
ప్రాయముగలదు. భరతఖండనివాసులగు, ఓ భ్రాతలారా ముందునేను
చెప్పియుండు బాల్యవివాహము. వితంతు వివాహము, క్రింద కనుబ
రచియుండు వారికి పరస్పర వివాహములు. మొదలైనవి, చూచి,
అందలి విషయములను గ్రహించి యువిదూష్యములని యెంచక,
దేశాభివృద్ధికొరకు, పాటుపడుమరని, మిక్కిలి విధేయుడై, ప్రార్థ

నాధ్యాత్వికముగా జెప్పియున్నాను. దేశముగోవుల ధర్మశాస్త్రము లంతయు నకటేకదా, యీదేశమునకు వేరు ఆదేశమునకు వేరు కలదా, ఈరీతి వచనములు జెప్పియుండుట చూడ, వారనుకి వివాహము కాకమునువే ఋతుమతి అయి దురాచారము నడచుచుండిన స్త్రీనిచూచి అతనికి సహింపులేక అది దూష్యమని అతడు చెప్పివుండ వచ్చు, మరి వారనుకి సహింపుకలిగి అతడు అట్లు చెప్పివుండవచ్చునని యోచించవచ్చును గదా. యిదిగాక పూర్వమందలి మనపెద్దలు ధప్ప ము గుడ్డలు గప్పుచు గట్టుచు. మంటిపాత్రలలో వంటజేయుచుండిరి యి వుడు అవిపోయి మంచిబట్టలు వచ్చినవి మంచిపాత్రలు వచ్చినవి అలా గునునే పితురాచారమని వాట్లనె మనము అనుభవింపరాదా పితృవులు ఆచరించుచుండిన విషయములన్నియు మనము పునహా వారిలోకి దెచ్చినట్టయిన మన పిదితురాచారమె అదికాక స్త్రీలయందుమాత్రము పితురాచారము మాయందులేదా దేశమందంతటను నకటేశాస్త్రము వుండగా దేశములలో యన్నివిషయములు మారినవి మనకుమాత్ర ము బుద్ధితక్కువవారై వర్తించుచున్నాము. అట్లు వర్తించక బాల్య వివాహము విడచి, ఋతుమతి వివాహములు బాల విధవావివాహములు జేయుచు ఐకమత్యము కలిగి దేశాభివృద్ధికై పాటుపడుచుండవలెను బాల్యవివాహముజేయక ఋతుమతి వివాహముజేసిన నంతరం విధవరాలైన వనితకు పునర్వివాహము జేయకూడదు బాల్యమందు వివాహమై ఋతు మతికాకముందు బతి చనిపోయినను ఋతుమతిరాలైన బిమ్మటను పతి సం భోగములేని ముందు బతి జనిపోయినను పునర్వివాహముగావచ్చును. పతిసంభోగానంతరం పునర్వివాహము దూష్యము మరియందు ఆడు పిల్లలకు బతి చనిపోయిన పునర్వివాహముజేసి సత్కులమునందు వని వాటులకు కలుపుటకు యిష్టములేనియెడల ఆ తెగను వేరె వుంచ వచ్చును భోజన ప్రతిభోజనములు గావచ్చును అది సహా వారివారి యిష్టానుసరణి గావచ్చునుయీలాగునవర్ణాలుగమనించి ప్రవర్తించవలెను.

పురుషవిద్యా.

స్త్రీలువిద్య నేర్చిన పురుషులను విద్యాహీనులని, దూషించుచు న్నారని చెప్పియున్నాను. యీ కారణమునుబట్టి పురుషులు విద్యను చక్కగా అభ్యసించవలనే కాని స్త్రీలు కొంచెముగా విద్య నేర్వవలెను,

శ్లో॥ విద్యానామనరస్యరూపమధికం ప్రచ్ఛన్నగుప్తంధనం ।
విద్యాభోగకరీయశస్సుఖకరీవిద్యాగురూణాంగురుః ।
విద్యాబంధుజనోవిదేశగమనేవిద్యాపరాదేవతా ।
విద్యారాజసుపూజ్యతేనహిధనం విద్యావిహీనఃపశుః ॥

విద్యపురుషునికి మంచిరూపమునిచ్చును రహస్యముగాదాచిన ధనముగాను, భోగము నిచ్చునదిగాను, మంచికీర్తియుతునిగా జేయ దగినదిగాను, మంచిసుఖమును జేయదగినదిగాను, సమస్తమైన వారిని శిష్యులనుగా జేయదగినదిగాను, దేశమందరిని బంధువులనుగా జేయద గినదిగాను, సమస్తదేశములను జూపించునదిగానున్న ముఖ్యమైన దేవత సహాయముగా నుండినట్లుండును. రాజులచేత సహాపూజింపబడును. ఎంతధనము వుండినను ప్రయోజనము లేదు, విద్యలేనివాడు పశువుతో సమానము.

గీ॥ త॥ విద్యయొసగును వినయంబువినయమునను ।
బడయుపాత్రత పాత్రతవలన ధనము ।
ధనమువలనను ధర్మంబుదానివలన ।
నైహికాముష్మిక సుఖంబులందునరుడు ॥

విద్యనేర్చిన వినయముకలుగును, వినయముచే, యితరులచేత మెప్పించుకొనుటకు శక్తుడగును. మెప్పించుకొనుట శక్తుడగు కారణ మున, ధనముకలుగును, అధనముచే, ధర్మబుద్ధి పుట్టును. ధర్మబుద్ధిచే, యిహాలోక పరలోకసుఖములు పొందగలడు.

శ్లో॥ రూపయౌవ్వనసంపన్న విశాలకులసంభవః ।
విద్యాహీనానశోభంతే పాలాశకుసుమంయథా ॥

మంచిరూపవంతుడై నప్పటికిని, యవ్వన ధనవంతుడై నను, మంచి కులమందు జన్మించినను, మోదుగ పుష్పమువలనే, విద్యలేనివాడు ప్రకాశించడు.

శ్లో॥ ఏబాలభావేనపఠంతివిద్యా కామాతురాయవ్వనసక్తచిత్తాః ।
తేవృద్ధభావేపరిభూయమాన దహంతిగాత్రంశిశిరేయథాబ్జం ॥

బాల్యములో యవ్వడు విద్యనేర్వక పోవునో, యవ్వనమునందు కామాతురముచే, మనస్సు చపలమైనవారలై, వర్తించుచున్నారు, వృద్ధత్వమున మంచి సభలకుపోయిన ద్రొప్పించుకొనినవారలై, అప్పటిలో బాల్యమందు విద్యనేర్వక పోతినే, కుంతికాయి అయితినే దైవమా నాయొక్క జన్మకీర్తికి కారణముకాకపోయనే, అని హృదయము కుల్లుచున్నది, కాబట్టి హే మిత్రులారా, విద్యతో సమానమైనది. యాదదిలేదు, సర్వప్రయత్నములలో, విద్యయే ముఖ్యకారణము.

శ్లో॥ మాతేవరక్షతిపితేవ హితంనియుంక్తే ।
కాంతేవచాభి రమతిత్యపనీయ్యఖేదం ।
కీర్తించదిక్షువితనోతి తనోతిలక్ష్మీం ।
కింకింనసాధయతి కల్పలతేవవిద్య ॥

విద్య తల్లివలెను సంరక్షణ చేయుచున్నది. తండ్రివలనే, హితమును బోధించుచున్నది. భార్యవలనే, సుఖము నిచ్చుచున్నది, ఖేదమును బాపుచున్నది, దిక్కులయందు, కీర్తిని ప్రచురము చేయుచున్నది. లక్ష్మిని యిచ్చుచున్నది, యేమిటినికాని అసాధ్యముగా చేసును, అన్నిటిని సాధ్యముగా జేయును కల్పలతతో సమానమైన, విద్యను సాధించవలెను.

శ్లో॥ గాఢంగుణవతీవిద్యా నముదేవినయంవినా ।
మూఖాణాపవముదేభూయా న్మహాత్మవినయాన్వితా ॥

హెచ్చైనగుణము కలిగినవిద్య, వినయములేకున్న ప్రకాశిం చను విద్య ఉండినవానివద్ద వినయముండిన, అందరివద్దను శోభించ బడును, గానవిద్యయే, ధనమునకు ముఖ్యకారణము ధనముచేతనే, సర్వకార్యములు జయప్రద, మగును.

ధనము దానిచెడుపు.

శ్లో॥ ప్రకాశయత్యహంకారం ప్రవర్తయతితస్కరాన్ ।
ప్రోత్సాహతిదాయాదాన్ లక్ష్మీఃకించిదుపస్థితా ॥

శిరికొంచెము వచ్చినదై, అహంకారమును పెంపుజేయును, దొం గలును రప్పించును, జ్ఞాతులను, ప్రోత్సాహపరచును.

శ్లో॥ శృణ్వంతేవవపృచ్ఛంతి పశ్యంతోపినజానతే ।
విడంబనానిధనికాః స్తోత్రాణీత్యవమన్వతే ॥

ధనవంతులు విన్నదానినే అదియేమని యడుగుచుందురు కని యు తెలిసికొన జాలకుందురు. తమనుయితరులు, పరిహాస్యజేయుచుండిన ను, స్తోత్రము జేయుచున్నారని, తలంచుచుందురు, ధనమురాగానే వివే కము పోవునని యభిప్రాయము.

శ్లో॥ తృణమాత్రంగ్రహావేశో యామమాత్రంసురామదః ।
లక్ష్మీమదస్తుమూఖాణా మాదేహమనువర్తతే ॥

గ్రహముయొక్క ఆవేశము తృణమాత్రమై యుండును, కల్లు యొక్క మదము, జాముసేపుమాత్రము యుండునుగాని, మూఢులకు, శిరివలన గలిగిన మదమైననూ, దేహముండువరకు నివర్తింపనేరదు గాన ధనము వుండినపుడు, పొగురుచేత లోభిగానుండక దానధర్మ పరోపకా

రములు జేయుచు ప్రవర్తించవలెను, లోభివిషయము కొంచెముగా ముం దుచెప్పి యున్నాను. ఇప్పటికు జెప్పబోవుచున్నాను.

లోభి.

శ్లో॥ కుష్కోపవాసోధర్మేషు భైషజ్యేషుచలంఘనం ।
జపయజ్ఞశ్చయజ్ఞేషురోచతే లోభశాలిగాం ॥

లుబ్ధులకు సకలవ్రతములలో కటిక యుపవాసముందు వ్రతమే శ్రేష్టము, సకలచికిత్సలలో, లంఘనమే పరమౌషధము, సకల యజ్ఞ ములలో, జపయజ్ఞము. సర్వోత్తమమని, దోచుచుండును. ఇందుచే, లుబ్ధాగ్రేసర. చక్రవర్తులకు, అన్నివిషయముల, ధర్మము బోవునవేవి యు నరిపడవు.

శ్లో॥ కింవక్ష్యతీతిధనికా ద్యావముద్విజతేమను ।
కింప్రవక్ష్యతీతిలుబ్ధోపి తావముద్విజతేతతః ॥

ధనములేనివాడు ధనముడుగుటకై, ధనవంతుని యింటికివచ్చి, అడిగిన నేమనునోయని, భయపడుచుండును, వీనిని చూచిన, ధనికుడును, వీడేమడుగునో యని, భయపడుచునే యుండును. లోభి ధనము విడుచు టకు, ప్రాణము విడుచువానివలె, భయపడుచుండును.

శ్లో॥ సర్వమారీక్ష్యశాస్త్రార్థం సాధూక్కుర్వంతిలోభినః ।
భిక్షాకబళమేకైకం పహిపశ్యంతిమేరువత్ ॥

అతిథికి బెట్టు పొక్కెకబళము మేరుపర్వతముతో సమానమని, శాస్త్రములందు జెప్పబడియున్నది. లుబ్ధులు పక్కెకబళమును మేరుప ర్వతము నమానముగా జూచి, భిక్షము బెట్టజాలకుందురుగాన, యాశా స్త్రార్థము వీరికి ప్రత్యక్షముగా గనబడుచున్నది.

శ్లో॥ లుబ్ధానాంయాచకశ్శత్రు శ్చోరాణాంచంద్రమారిపుః ।
జారస్త్రీణాంపతిశ్శత్రుః మూర్ఖాణాంబోధకోరిపుః ॥

లుబ్ధుడు యాచకుని శత్రువుగా చూచును, దొంగలు చంద్రుని శత్రువుగా చూతురు. జారస్త్రీ పతిని శత్రువుగా చూచును, మూర్ఖులు బోధ చేయువానిని, శత్రువుగా జూతురు. ధనమువుండి, లోభియైన వానికి లేకా, ధనముకలవానికే, సంపద్రోగమును, మహారోగముకలదు.

శ్లో॥ వికృతయతిగాత్రయష్టిం వాచంమూకయతి నయనమంధయతి।
బధిరయతికర్ణకుహరం సంపద్రోగోయమద్భుతంజగతి॥

సంపత్తుకలవాడు, వికారముగా చేష్టలుజేయుచు, దేహమును యేదో వకరీతిగా, కదలించుచుండును. యెవరైననువచ్చి మాట్లాడించిన తటాలున మాటలాడక యేదోవక విధమైన, మదముచేత, మాటలాడక మూగివానివలె వుండును. యన్నిమాటలుచూచిన మనుష్యులనైనను యేదోవక విధమైన గర్వముచే, యున్నదో విన్నుచూచినట్లుండె నని చెప్పును. చెవిటివానివలే, విన్నదానినే తిరిగి యేమనియడుగును, గాన సంపద్రోగములచే యుక్తమైన, వారల చెంతకుబోయి, యాచించుట మహానీచపు పనికదా.

యాచ్నాదూషణ.

శ్లో॥ దీనాదీనముఖైస్సదైవ శిశుకై రాకృష్ణజీర్ణాంబరా।
క్రోశద్భిఃక్షుధితై ర్నిరన్నవిధురా దృశ్యానచేద్గేహినీ।
యాచ్నాభంగభయేనగద్గదగళ త్రుట్యద్విలీనాక్షరం।
కోదేహీతివదేత్ స్వదగ్ధ జఠరస్యార్థే మనస్వీపుమాన్॥

దరిద్రులగుటచేత, దీనమైనముఖము గలవారలై, ఆకలిచేత, బాధింపపడుచు రోధనముచేయుచున్న బాలురచేత, లాగబడుచున్న, వస్త్రముకలదియును, (అనగా) "అమ్మా అన్నమే అమ్మా పొప్పాలే" అనునట్టి బిడ్డలతోగూడుకొనిన, భార్యయుండు, ప్రియముచే లోకములో ధీరుడైన యేపురుషుడు, పొట్టకొరకై యాచించినయడల, స్వార్థ

మైపోవునేమోయను భీతిచేత, భిన్నభిన్నములై, మధ్యమధ్య నిలిచి పోవుచున్నవియును, అయిన యక్షరములు కలుగునట్లుగా, దీనుడై అయ్యానాకు యేమైనా సహాయముచేయుమని యాలయకుగును, అడు గకుండుటయే మంచిదైనందువల్ల,—

శ్లో॥ ఉత్తమామానమిచ్ఛంతి ధనమానౌహిమధ్యమాః।
అధమాధనమిచ్ఛంతి మానోహిమహతాంధనం॥

ఉత్తములు గౌరవమును గోరుదురు మధ్యములు, గౌరవమును ధనమును గోరుదురు. అధములు ధనమునే గోరుదురు. ఉత్తములకు, గౌరవమే ధనముకదా. (అయితే) మనమిట్లు చెప్పుటవలన ప్రయోజన మేమి.

శ్లో॥ నబంధుమధ్యే ధనహీనజీవనం॥

బంధువులమధ్య నిర్ధనుడై బ్రతుకియుండుట, శ్రేష్ఠమైనదికాదు, అయినను.

శ్లో॥ త్యజంత్యసూన్ శర్మ చమానినోవరం।
త్యజంతినత్వేక మయాచిత వ్రతం॥

మానవంతులు, ప్రాణమైనను విడుచుచున్నారుగాని అయాచిత వ్రతమును విడువరు. పైనచెప్పినవారలు బంధువులనైనను యాచించు దురు. వారికి యీప్రమాణములు చెడ్డవేకదా. చడ్డవైనను వారిస్వభా వము పోవునా.

శ్లో॥ స్వభావోనోపదేశేన శక్యతేకర్తుమన్యథా।
అంగారశ్శతధౌతేన మలినత్వంనముంచతి॥

"ఇతి చాణక్యధృతం" యెవ్వడు వానిస్వభావమెట్టిదో దానిని విడవను బొగ్గునూరు పర్యాయములు కడిగినను దానినలుపు మా నదు.

శ్లో॥ అర్థాతురాణాం నగురుర్న బంధుః

ధనార్జనము జేయువారికి గురువుబంధువని, దెలియక యాచింతురు అటుయాచించి కూడబెట్టిన.

శ్లో॥ అర్థానామార్జమనే దుఃఖం ఆర్జితానాంచరక్షణే ।
నాశే దుఃఖంవ్యయే దుఃఖం కిమర్థం దుఃఖభాజనం ॥

ధనము సంపాదించునప్పుడు దుఃఖము సంపాదించిన, కాపాడునప్పుడు దుఃఖము, అదిపోయినయెడల దుఃఖము, కర్చగునప్పుడు దుఃఖము, యిట్టి దుఃఖమునకు పాలగుటయేటికి, అనిన ధనమువలదనుటకాదు. ధనము వుండుట మంచిదే.

శ్లో॥ మాతానిందతినాభినందతిపితా భ్రాతానసంభాషతే ।
భృత్యఃకుప్యతినానుగచ్ఛతిసుతః కాంతాచనాలింగతి ।
అర్థప్రార్థనశంకయానకురుతే ప్యాలాపమాత్రం సుహృత్ ।
తస్మాదర్థముపార్జయశ్రుణుసఖే చార్థేనసర్వేవశాః ॥

"ధనము" చేత లేనివానిని, తల్లిదిట్టును, తండ్రి సంతోషించదు సోదరుడు మాటాడడు సేవకుడు కోపగించును. కొడుకు వెంటరాడు భార్య కౌగిలించుకోదు, స్నేహితుడు డబ్బడుగననే యూహతో, కండ్లకగపడడు, కావున నామాటవిని, "ఓమిత్రులార్రా" ధనము సంపాదింపుడు, ధనముచేతనే యల్లవారలు, వశులవుదురు, లోకములో దరిద్రుడైనను కష్టమే, ధనవంతుడైనను కష్టమే, యని కదా చెప్పియుండునది, ధనవంతుడైనప్పటిలో, లోభిగానుండుటనే కష్టము, లోభిగాలేకదాతయైయుండిన కష్టము తెంచుకగలుగును, దాతృత్వముచే కష్టములన్నియు తొలిపోవును, అందరు బంధువులే, అందరు దగ్గరవచ్చువారలే, రాజాధిరాజునైనను వశ్యము జేసుకొనవచ్చును, యిచ్చుటలో యింకొకటి వున్నది.

దత్తాపహారము.

శ్లో॥ అవదత్వా కురుతే వదత్వా కురుతే వదన్నపి నకురుతే।
ఉత్తమ మధ్యమ నీచాః పనసాంమ్రపాటలీవృక్షాః॥

చెప్పకనేయిచ్చువాడు, చెప్పియిచ్చువాడు, చెప్పియివ్వనివాడు, ఉత్తమ, మధ్యమ, నీచులనియు, పనస, మామిడి, దాసాన, చెట్లతో సమానులనియు జెప్పుదురు "అదియెట్లులనగా" ఋతువాసన్నమైనతో డనే పనసచెట్టు, పుష్పమువేయకనే, కాయకాచును, చప్పకయిచ్చువాడు పనసచెట్టుతో సమానమని చెప్పుదురు. మామిడిచెట్టు, ఋతువాసన్నమవుతూనే పుష్పమువిడచి కాయకాచును. చెప్పియిచ్చువాడు, మామిడిచెట్టుతో సమానమని చెప్పుదురు. దాసానపుచెట్టు, పుష్పము విడచి, చూచుటకు అందముగా నుండును. అదియెప్పుడు వుదిరిపోవునో, యెవ్వరికిని తెలియకనే, వుదురిపోవునుగదా, చెప్పినను యివ్వనివాడు దాసాన చెట్టుతో సమానమని, జెప్పుదురుగాన, నిర్భాగ్యులైన నీచులు, యిస్తామని, ఆశను కల్పనచేశి,యివ్వకుందురు. యిది యెట్టిక్రూరకార్యమో యోచించుడి, (ఇదిగాక) యిచ్చినదానిని వెనకకు దీసుకోవడము, మాటయిచ్చి తప్పడము. మహారౌరవాది, నరకమని శాస్త్రిమునందు జెప్పబడియున్నది, (యితిహాసము) వైకుంఠవాసుడగు, నారాయణుండు లోకకంటకులగు రావణ కుంభకర్ణులవధార్థమై దశరథ రాజాగర్భంబున కోటిసూర్య ప్రకాశమానుడై, సంపూర్ణాంశచేత జన్మించి తాటకిని వధియించి, అహల్యాశాప విమోచనంబుచేసి, సుబాహునిహాపవధి, విశ్వామిత్ర యాగంబుగాచి, మునులకు మోదంబుబుట్టించి, హరవిల్లువిరచి, సీతను పెండ్లియాడి, పరశురాముని భంగపరచి, అయోధ్యప్రవేశించి. తండ్రియాజ్ఞచే, భార్యాతమ్మునియుతుడై, దండకారణ్యంబు ప్రవేశించి మునులకు దర్శనంబిచ్చి తమ్మునిచే, శూర్పణఖముక్కు చెవులకోయించి ఖరదూషణ త్రిశిరాది రాక్షసుల సంహరించి లోకకంటకుడగు రావణు,

చే, భూజాత అపహరింపబడినదికాగ, మాయామృగమును మారీచుని సంహరించి, సీతను వెదకుచు, జటాయువునకు అగ్నిసంస్కారముగావించి, శబరికి కైవల్యపదవి నొసగి, సుగ్రీవునిచే సఖ్యంబుగావించి, వాలిని వధియించి, సుగ్రీవునకు కిష్కింధ రాజ్యపట్టాభిషిక్తము జేసి, ఆంజనేయులచే, సీతక్షేమమరసి, డెబ్బదిరెండువెల్లువల కపిసైన్యముచే, దండువెడలి. వారిధిగట్టించి. మేఘనాథ, కుంభకర్ణ. అతికాయ, మహాకాయ, మహోదర, మహాపార్శ్వ విరూపాక్ష, అకంపన, రక్తాక్ష, హరినాక్ష, రావణుడే మొదలుగాగలగిన, సంఖ్యకు మిక్కుటమైన, మూలబలమును రావణుని వధియించి, సీత అగ్ని ప్రవేశంబు చేసినపిదప సీతతోగూడి. విభీషణసుగ్రీవ, ఆంజనేయ, జాంబవ, దంగద, నల, నీల, మైంద, ద్వివిద, శరభ, రుషభ, కేసరి, గవాక్ష, హరిరంభ, సుషేణ, గజ, గవయులతో గూడుకొన్నవాడై, రామచంద్రుండు, లంకాపట్టణమును, జాడవలెనను వుద్దేశముతో, పూర్వద్వారమున, మొదటకోట.—

శ్లో॥ శతయోజనవిస్తీర్ణం త్రింశద్యోజనమాయతం ।
అష్టద్వారంపురీంలంకాం ॥

అనునట్టి విస్తీర్ణముగల యిట్టి లంకాపట్టణముయొక్క మొదటికోట పూర్వద్వారమును, ప్రవేశించిన వాడుకాగా. పూర్వద్వారముననే రావణాసురుడు, పౌర్ణమియందు పండువెన్నెలలో, సురకామినులతో, సురతదేల్చు వజ్ర, వైడూర్య, మాణిక్య, గోమేధికంబులచే, చెక్కబడియుండు. పుష్యరాగశిలనుజూచి, శ్రీరామచంద్రుండు, తనమనస్సున నిట్లని దలంచె, "యహహా" ఇదియంతరమ్యంబు, దీని చూచినమాత్రముననే, జాలువాభామ్మవలె నామనస్సు దీనియందు ఆవరింపబడియున్నది, పూర్వద్వారముననే, యిట్టి రమ్యమగు వస్తువునుజూచి తిని యికలంకయంతయూ జూచిన పట్టణమును విడిచిపోవ బుద్ధిపుట్టునున్నదో, లేదో, యీపుష్యరాగ శిలను దీసింకుకొనిపోయి అ

యోధ్యాపట్టణ పూర్వద్వారమందుంచిన, యంతళోభాయమానముగా నుండునని దలంచుచుండగా చిరంజీవియయి బహుకాలమువాడగు జాంబవంతుండు. శ్రీరాములు మనస్సున దలంచినది. తెలుసుకొన్నవాడై, వేగిర, శ్రీరాములను నమస్కరించి, శ్రీరాముల యెదుటనిలచి, చేతులు జోడించుకొని, యిట్లనుచున్నాడు. శ్రీరామచంద్రా, తాము యీలాగు యోచనచేయుట యుక్తమా.

శ్లో॥ ఇంద్రందద్వ్యక్షతః మమంథ పూర్వజలధింపంచాననంపద్మజం।
కైలాసావతియుతాం హయాననిలభాం లక్ష్మీపతింపింగళం।
వార్ధింశుద్ధజలం శివంశితిగళం కామంచసద్విగ్రహం।
జానేసర్వమిదం రఘూద్వహపతే దత్తాపహారంవినా॥

ఇంద్రునకు రెండుకండ్లు వుండగా జూచియుంటిని యిప్పుడు వెయ్యికండ్లు కలవాడుగానున్నాడు. బ్రంహకు అయిదు ముఖములుండగా చూచియుంటిని, యిప్పుడు నాల్గుముఖములె సముద్రమును దరువక మునుపు జూచియుంటిని, సముద్రమును దరచియున్నారు, కొండలకు, గుఱ్ఱములకు రెక్కలువుండగా చూచియుంటిని, యిప్పుడు లేవు, లక్ష్మీపతియగు నీవు పసుపైన వన్నెగా నుండినప్పుడు చూచియుంటిని, యిప్పుడు పచ్చనైన శరీరము గలవాడుగానున్నావు. సముద్రమందుదకము మంచినీళ్లుగానుండ జూచియుంటిని, యిప్పుడు క్షారోదకముగా నున్నది. పరమేశ్వరుని కంఠము తెల్లగానుండ చూచియుంటిని, యిప్పుడు నల్లగానున్నది, మన్మథుడు మనుష్యునివలనే, సద్విగ్రహముగా నుండడము చూచియుంటిని, యిప్పుడు మన్మథుడు ఆకార రహితుడై నాడు రామచంద్రా, యివన్నియు నేను చూచినాను. యిచ్చిన దానిని వెనక్కుతీసుకొను పటుకుటివానిని, మాటయిచ్చి లేదు అనువానిని, నేనుగానను మహాత్మా, తాము సముద్రంగట్టునసే, విభీషణునికి. లంకా రాజ్యము పట్టాభిషేకముచేసి, లంకను విభీషున కొసంగియున్నారు.

అతనికి తాము దారబోసినట్టుగా లేదా లంకలోనున్నవన్నియు, అతని విగావా, తాము పునహా వెనుకకు తీసుకోవలెనని యోచించడము. మంచిదిగాదు రవరవాది నరకములకు కారణముగదా, తాము యీలాగు యోచించకూడదని చెప్పగా శ్రీరాములవారు లంకాపట్టణములో ప్రవేశము జాయక నే, వెనక్కు వెళ్ళిరని, మన గ్రంధములలో జెప్పియున్నది, గాన యిచ్చిన దానిని వెనక్కు తీసుకోక ఆడినమాట తప్పక, సజ్జన సహవాసము జేయుచు, దుర్మార్గులతో సహవాసము జేయక యుండవలెను సజ్జనులగు మిత్రులు మంచిసమయమునకు బనికివచ్చు చుందురు.

మిత్రత్వము.

శ్లో॥ వాగ్వాదశ్చార్థసంబంధః పరోక్షేదారభాషణం ।
యత్రమిత్రత్వ మిచ్ఛంతి తత్రత్రీణినకారయేత్ ॥

మిత్రత్వముంచుచోట మూడు విషయములు, విడవవలయునని జెప్పియున్నది. వాగ్వాదము చేయరాదనియు, లావాదేవి చేయరాదనియు, మిత్రులులేని సమయమందు, మిత్రునిభార్యతో, మాటలాడు చుండరాదనియు, జెప్పియున్నది "హేసోదరులార" మిత్రత్వ ముండుచోట, యీ మూడుకార్యములు విడిచిపెట్టుడి. యిది విడువక మిత్రుల యొక్క భార్యలతో సహవాసము జేయుట యంతక్రూరకార్యమో. యన్నిపాపములకు మూలమో యోచించుడి, అయితే యీవిషయము. కొందరు స్త్రీలు గమనించరు, నాభర్తకు యితడు మిత్రుడే, నేను యితనిని మోహించితే, వారిద్దరికి తువ్వాలములుబుట్టునే, అనియోచించరు. మీరైనను యీవిషయమును గ్రహించి, వర్తించుడి. యిదియునుగాక, కొందరి పద్ధతులును జెప్పుచున్నాను, వొకడు దరిద్రుడు, వానికి మంచిరూపవంతురాలగు భార్యగలదు. వానికి అందరు మిత్రులే, అందరు సహాయము చేయువారలే.

శ్లో॥ శూరాశ్చ కృతావిద్యాశ్చ రూపవత్యశ్చయోషితః।
యత్రయత్ర గమిష్యంతి తత్రతత్రకృతాదరాః॥

శూరులైనవారలు, విద్యనేర్చినవారలు రూపవంతులగు స్త్రీలు యచ్చటికి బోయినను సన్మానింపబడుదురు రూపవంతురాలగు, అతని భార్యకొరకై, అతికామముచే, అతిస్నేహితముగా నుందురు.

శ్లో॥ అతిదానాద్ధతఃకర్ణః అతిలోభాత్సుయోధనః।
అతికామాశద్దగ్రీవః అతి సర్వత్రవర్జయేత్॥

అతియగు దానముచే, కర్ణుడుచనిపోయెను, అతిలోభముచే, దుర్యోధనుడు నాశమొందెను. అతికామముచే రావణుడు మృతినొందెను. కాబట్టి, యీలాగు తెలియక, అతిగా అతనితో స్నేహితము. ఆమెయందు అతికామము కలిగి, కన్నుమిన్ను తెలియక స్నేహితము చేయుచున్నారు. అట్టిసమయములో, యావనితపతివ్రత భావమువహించి యుండవలశినది ముఖ్యాంశము.

స్త్రీ ధైర్యము.

శ్లో॥ అశక్తస్తస్కరస్సాధుః కురూపాచేత్ పతివ్రతా।
రోగీచదేవతాభక్తోవృద్ధావేశ్యాతపశ్వినీ॥

శక్తిలేని దొంగ యోగ్యుడు, కురూపముగల స్త్రీ పతివ్రత రోగముగలవాడు దైవభక్తుడు, ముసలిభోగముది తపశ్వాలిగా నుందురు. రూపువంతురాలగు స్త్రీ పతివ్రతగానుండడము ముఖ్యముకదా, "లజ్జాస్త్రీభూషణం" యామె సిగ్గుఅనే భూషణముచే, అలంకరింపబడినదై మొగునికి స్నేహితులైనవారితో మాట్లాడక, మాట్లాడినను ఎంతయో, అంతియే అట్లుఉండక విశేషముగా మాట్లాడుటచే, యీ కాముపురుషుడు, అనుకొనుచున్నాడు, నాయందు చాలాఅ నురాగము కలిగియున్నది, నాతో బాగమాట్లాడుచున్నది, అనుకొనుచు మరింత మాటి మాటికి ఇంటికి రావడమున్ను, యామెను కను సైగమొదలు

గాగల సైగలు చేయడమున్ను, యీలాగు వర్తించుచుంటున్నారు. అప్పటిలో యాపతివ్రత యీవిషయములు మనస్సునకు వచ్చినదై, చాలా వ్యసనపడుటకు కారణమాయె, చూచితిరా పేతల్లులారా పేస్త్రీరత్నములారా, మీరు పాతివ్రతలక్షణములను తెలిసికొని, పతిని యల్లప్పుడు, మనస్సున ధ్యానించుచు యుండుడి, పరపురుషుడు యవడైనా, నీపతి ఉన్నాడా అని ఏకవచనముగా, అడిగిన, ఉన్నాడప్పా, లేడప్పా అని చెప్పండి. అప్పుడు, దురుద్దేశముతో వాడు వచ్చినను, గర్వభంగమగుచున్నది లేక మీరునహా అట్లనే మాట్లాడిన, వానికి మరింత ప్రోత్సాహము యిచ్చినట్లగుచున్నది. వాడు పోకిరి మాటలేకాని కనుసైగలేకాని, చేసిన యింకాచూతాము అని ఉంచవద్దండి తక్షణమే ముఖమువిూద కొట్టండి, అప్పుడే ముఖమువిూదగొట్టినట్లయిన పురుషునకి దైర్యముచెడును. లేక చూతామని ఉంచిన రాగా రాగా.

చ॥ ముదితనుచూచి మోహముచమోహముచ మోహముబుగూర్పనెంచుచుర్ ।
కదసినవేళ గిటను కంతునిరంతుల దేల్పనెంచుచుర్ ।
సదితరనీలవేణులకు తన్మృదులీలలు పన్యసించుచుర్ ।
మదవతిపై నిరంతరము మానని ప్రేమము దాల్పునంతిలర్ ॥

యిట్లుమోహము మిక్కుటమయి పురుషునికి ధైర్యముజాస్త్రీ అగును ధైర్యముజాస్త్రీ అయినపిమ్మట. మీరు ముఖమువిూద గొట్టినను వాడు యేమికూశినా కూయుచున్నాడు. మగవాండ్లు ఫదిజనము ఉండుచోటికి బోకండి, శృంగారనాటకములు చూచుటకు బోకండి, శృంగారగ్రంధములను జదువక పతివ్రత చరిత్రలే, జదువుచు ప్రతిదినమును తులశిపూజను జేయుచు, మీసొమ్మును మీపతి అపహరించి, పాడుచేశినను. మిమ్ము గొట్టిదిట్టినను యట్టి కురూపవంతుడైనను, యంత బుద్ధిహీనుడైనను. అతనిని దిరస్కరించక అతని కనుగుణ్యముగా నడచుకొన్నను. వచ్చిన అతిథి అభ్యాగతులను ఆదరించి అన్నముబెట్టుచు

పతి అనుజ్ఞనుమీరక పతికి యిష్టురాలయి పతిసేవజేయుచు, పతివ్రతయై వర్తించవలెను "సోదరీమణులారా" మీకు మరియొకవిషయమును భోధించుచున్నాను, మీపతి ఉండినను లేకుండినను, మధ్యాహ్నకాలమునకు ఆకలిచే, పీడింపబడుచు యెవరువచ్చినను, మాయింటిలో అయ్యేదిలేదని, జెప్పవద్దండి. వకవేళ మీపతి యింటియందుండి, వచ్చినవారిని కొసరువేసి అయ్యేదిలేదు అని అతడు చెప్పినా పతికి మంచి మాటలచే, బోధించి, వచ్చినవారిని సత్కరించండి (యీవిషయమై మీపతికి బదులాడినట్టు కానేరదు) వడ్డించు సమయములో వక పిడికెడన్నము పాత్రలోదెచ్చి "వేతునావద్దా, వేతునావద్ద" అని శ్రేష్టలు చేయకా భోజనము చేయువారి భావనచూచుకొని, కడుపు నిండునట్టుగా వడ్డించండి, లోకమునందు యింకా నొకటి జేయుచున్నారు. యితరులు, తనవారు వకపంక్తిలో కూర్చొని యుండగ, తనవారికి వడ్డించు విధమేవేరు, యితరులుకు వడ్డించువిధమె వేరు, చూచితిరా యంతక్రూరకార్యమునకు పాల్బడుచున్నారు. ఈలాగు కడుపు నిండువరకు వడ్డించక యుండినను. పంక్తిలో వకరికి వకరీతి, వకరికి వకరీతి, పంక్తిభేదము చేసినను, పురుషుడేకాని, యువతియేకాని, తాను మంచిమంచి పదార్థములను దినుచు, యితరులుకు కదాన్నము ఇడినట్లయిన, మహా రవరవాది నరకప్రాప్తియనియు యింకా విశేషపాపమును జెప్పుచున్నారు.

("నరకప్రాప్తి విషయ మున్నదని.")

మీరు పంక్తిలో కూర్చొనియుండగా మీకు యితరులు ఆలాగు కడుపు నిండకుండునట్లు వడ్డించిన, మీపరమాత్మకు యెంత సంకటము కలుగుచున్నదో యోచించుడు. తల్లులారా పంక్తిభేదముచేయకా, యెవ్వరు వచ్చినను మాయింటిలో భోజనానకు వసతిలేదని జెప్పక వచ్చినవారల ఆదరించుచు పతివ్రతలై వర్తించండి. నేనుమీ ముందుచెప్పిన విషయములు యిప్పుడు చెప్పువిషయములు ముందు

చెప్పలేనట్టి విషయములు మీరు దెలుసుకొని, పతివ్రతలై వర్తించు విషయములే, చెప్పితిని, యికముందు సహా చెప్పెదను, మీరు వినకుండిన.

శ్లో॥ కింకరిష్యతివక్తారః శ్రోతాయత్రనవిద్యతే ।
నగ్నక్షపణకేదేశే రజకఃకింకరిష్యతి ॥

వినువాడు లేనప్పటిలో, చెప్పువారు యేమిజేయుచున్నారు. మానము మర్యాదలు విడనాడి, బట్టలు లేకనే పారాడుదేశములో, చాకలవాడు యేమిచేయుచున్నాడు నేను చెప్పినవిషయములు, మీరు చక్కగా గ్రాహ్యముచేసుకొని, వర్తించుచు, కీర్తిని వహించి, అపకీర్తి పాలుగాక, స్వర్గమును, బొందండి, కడకు మీరు రెండు మూడు మాగులు; పురుషుని జక్కగా ద్రిష్టించి జూచిన, పురుషుని మనస్సు వికల్పమగుచున్నది. మీరు ధైర్యమిచ్చిన, పరపురుషుని ప్రయత్నము సాగుచున్నది. మీరు ధైర్యమీకున్న రాజాధిరాజైనను, మిమ్ము నేమి చేయజాలడు. మీరు పురుషులకు కొంచం మనశిచ్చినట్టుగా దోచిన కార్యము జేయును మీరు మనస్సియీకున్న, యట్టి బలవంతుడైనను, యట్టిధనవంతుడైనను, దిగులుబడి, మీరోమమైనను గదలించలేడు, ఇది నిశ్చయము. ఇది ప్రమాణము. పురుషులు బలాత్కారముచే, స్త్రీని చెరచనని లోకములో వాడుక కలదు యిది అనృతము ఇది అప్రమాణము.

శ్లో॥ సబంధుర్యోహితేషుస్యాత్ సపితాయస్తు పోషకః ।
సనఖాయత్రవిస్వాస స్సాభార్యా యత్రనిర్వృతిః ॥

యవడు హితకార్యములయందు దుముకివచ్చునో, వాడు బంధువు. యవ్వడు పోషించునో అతడు తండ్రి. యవనియందు నమ్మకముండునో, అతడేమిత్రుడు యేస్త్రీయందు సౌఖ్యముండునో అదియే భార్యయని చెప్పియున్నది గాన మీరు మీపతియు భీష్టమునకు బదులుచెప్పక మిక్కిలి కనికరముతో ;ఆదరించిన, మీపతి వేరేసతితో,

పొందు యందుకు శేయుచున్నాడు. జాయదు " సాధ్యమయినంతమట్టుకు జాయదు ". నేను ముందు శెప్పినరీతిగా, వర్తించుచు, సాధ్యమైనంతలో విటపురుషులు శేయుచర్యలు, మీపతితో శెప్పకండి. శెప్పిన మహా ప్రమాదములు జరుగబోవును. యక్కడికి సాధ్యముగాక మిక్కుటమైన, మీపతులతో శెప్పవచ్చును. ప్రమాదములకు కారణమయ్యేటట్టుగా శెప్పకండి అట్లు శెప్పిన, మీపతి యేమి శేయవలయునంటే, ఇంత మి మిత్రులగా యుండినవారిని యేలాగు విడువవలయును.

శ్లో॥ తస్కరస్యవధోదండో దాసీదండస్తుముండనం ।

భార్యాదండ పృథక్శయ్యా మిత్రదండమభాషణం ॥

అనునట్టుగా అంత విశ్వాసముగా నుండిన మిత్రునితో, మా ట్లాడకయుండుటయే, దండన యనబడుచున్నది. కొట్టుట తిట్టుటచే, ప్రయోజనంబులేదు, ఆట్టి మిత్రునితో మాట్లాడకుండిన, యింటికివచ్చుట విడచిపెట్టును. ముందుగనే మీరు తెలివి గ్రహించియుండుట మంచిది కాదా, యిదిగాక మీరు మంచి మనస్సువిడనాడి, చెడ్డమనస్సు శేసు కొన్న మీపతి కనిపెట్టునా, కనిపెట్టజాలడు. యితరులు యేమిచేయ జాలరు. మీరు మంచిబుద్ధి కలిగియుండిన కైవల్యపదవిని మీరు పొందు దురు. యితరులకు మీరు దిగులుపడి యుండజాలరు. యితరులకు దిగులుపడి ఉండక మీమీస్వభావములతో, మీపతికి కీర్తియే కాని పతియంతవరవకు కాచుకొని ఉంటున్నారు, మీమనస్సంపూర్తిగా పరపురుషసాంగత్యం చేయరాదన్న అగునేకాని, యితరులకు భయపడి యు, పతికిభయపడియు మీరు వుండజాలరు ఇదినిశ్చయము, ఇంతమా త్రము, పురుషులకు సాధ్యముగాకుండినప్పటిలో, పురుషుడుయంతబలా త్కరించినను వాణిప్రయత్నమేమిజరుగును. దానికిదృష్టాంతములుశెప్పు చున్నాను వినండి (లోకకంటకుడైన రావణాసురుడు శీతను యెత్తుకొని పోయి, వశ్యరాలవుకమ్మని యంతబాధించినాడు, సీతాదేవి వశ్యరాలా

యైనా ద్రౌపతిని, కీచకుడు, సైంధవుడు, యంతవేధించినారు. వశ్యూరా లాయనా లోపాముద్రను, యీశ్వరుడు యంత మోసగించినాడు, వశ్యూ రాలాయనా, దమయంతిని కలియగు బోయవాడు, యంతవేధించినాడు వశ్యూరాలాయనా, శచీదేవి వృత్రాసురునికి వశ్యూరాలాయనా సప్తరుషు ల భార్యలలో, అరుంధతితప్ప మిగత అర్గురు, అగ్నిచేత యంత వ్యా మోహింపబడినారు. ఇదిమీకు తెలుసునుగదా, యిట్టి వీర్లను తొంద రచేసిన వారిగతియేమాయెను మీరు నకరే యేకాంతస్థలమందు, దిక్కు లేక యున్నప్పుడు, పరపురుషుడు. బలాత్కరించగా, మీరు ధైర్యము నవలంబించిన, వారేమగును, యిందులో మీకు.

శ్లో॥ స్త్రీణాంద్విగుణమాహారం బుద్ధిశ్చాపిచతుర్గుణాం।
సాహసంషడ్గుణంచైవ కామోష్టగుణముచ్యతే॥

పురుషునికన్నను భోజనము రెండుపాళ్లు, బుద్ధి నాల్గుపాళ్లు, సా హసము ఆరుపాళ్లు, కామము ఎనిమిదిపాళ్లు, యని చెప్పియున్నది.

శ్లో। స్త్రీయశ్చరిత్రంపురుషస్యభాగ్యం। దేవోనజానాతికుతోమనుష్యాః

. స్త్రీలయొక్క చరిత్రమును పురుషులయొక్క భాగ్యమును, దేవ తలెయరుగరు. మనుష్యులెట్లు తెలియుదురు. అని చెప్పియున్నది మీచేతనే, విశేషమైన భారముగల, యీభూమిని ఆదిశేషుడు మోసి యుండుట, సూర్యుడు తడబడలేక తిరుగుచుండుట, చంద్రుడు క్షీణించి నను పునహా పూర్ణమగుట భూమియు. ఆకాశము లోకములు నుండుట ప్రజావృద్ధియగుట యివన్నియు తెలసి పతివ్రతలై వర్తించండి మిమ్ము దేవుడు సన్మానించుచున్నాడు, లక్ష్మీదేవి పరిచర్య జాయవచ్చును, పతి భక్తి కలిగిన అనసూయకు లక్ష్మి పార్వతి సరస్వతిసేవజేసినారు. సావిత్రి తనపతిని బ్రతుకించుకొనినది. కబీరుదాసు భార్యయు జనాబాయి, మీరాబాయి, సక్కుబాయి మొదలుగాగలరిక, యీకాలము "పతి

వ్రతల చరిత్రలు" విన్నారుగదా, పతివ్రతలకు సాధ్యముకాని పనులెవ్వి, పతివ్రత సూర్యుడు బుట్టకూడదనగా పుట్టక నిలుచు వాయువు వీచకూడదనగా వీచక నిల్చును, అగ్నిచల్లగా గావలెననగా చల్లగానగును. లంకాపట్టణమందు ఆంజనేయుని తోకకు, రాక్షసులు లగ్గ అంటించినవారు కాగా యీసంగతి పతివ్రతయగు సీతకు దెలిసి.

శ్లో॥ ఉపతస్థివిశాలాక్షీ ప్రయతాహవ్యవాహనంయద్యస్తిపతిశ్శుశ్రూష।
యద్యస్తిచరితంతవ యదిచాస్త్యేకపత్నీత్వం సీతోభవహనూమతః॥

నేను పతిభక్తిగల దాననైతినేని శ్రీరామచంద్రుడు ఏకపత్నీవ్రతుడాయనేని హేఅగ్నివా ఆంజనేయుని బాధించక చల్లగానుండుము అని సీతప్రార్థనచేసుకోగా, అగ్ని చల్లనై ఆంజనేయుని బాధించక యుండలేదా, సీత, దండకారణ్యంబున నొంటిగానుండగ, రావణుడు, పదితలలు ఇరువదిచేతులతో సీతకు కనబడి, దుర్మార్గపుమాటలు ఆడగా, సీత యిట్లనలేదా.

శ్లో॥ యదంతరం వాయసవైనతేయయో।
ర్యదంతరంమద్గు మయూరయోరపి।
యదంతరం సారసగృధ్రయోర్వనే।
తదంతరందాశరథే స్తవైవచ॥

కాకికిని గరుత్మంతునకును, నీరుకాకికిని, నెమలికిని, గద్దకును, హంసకును యెంత హెచ్చుతక్కువ కలదో, రావణా నీకును, రామునకును, అంతభేదముకలదు. మహాత్మా అవతలపొమ్మని, అరణ్యంబున వొక్కతెయున్న సీత భయములేక యారావణుని తుచ్ఛముగా మాట్లాడలేదా, మీరుగూడా, ముందుజెప్పిన సమయములు తటస్థించిన, ధైర్యమునవలంబించి, మీకు తుచ్ఛముగా చూచిన వాడు యెంత మోహముచే, కన్నుమిన్ను దెలియకవచ్చినను ధైర్యముచెడును యిదినిజము,

యితర పురుషులను నమ్మక వర్తించండి పురుషులు మంచివారనియు అటువంటివారు కాదనియు, నమ్మవద్దండి, యీవిషయమందు పురుషులు యెంత మంచివారైనను, యెంతనిబ్బరశాలులైనను, ఏకపత్నీవ్రతులైనను నమ్మవద్దండి యీ విషయములో పురుషులు నిర్మలమైన బుద్ధిగలవారుగాను, పరనారీ సోదరులుగానూ, ప్రమాణముగా లేరని నేను జెప్పుచున్నాను. స్త్రీలు యీ విషయములను చక్కగా గమనించి ప్రవర్తించవలెను. మనమత్యరాష్ట్రమందు, కొందరిస్త్రీల చరిత్రలువిన్నాను. జూచియున్నాను నేను చూచినదానిలో, లోకమాతలతో సమానమగు జగదభిమానదేవతలను పతిసేవయందును, అన్నదానములోను, (ఆత్మవత్సర్వభూతాని,) అను వాక్యము రీతిగా తమవలెనె అన్నిప్రాణములని, సమస్తప్రాణులయందు దయకలిగి, యెట్టికష్టములు తటస్థించినను వోర్పుకలిగియుండు పతివ్రతలు మన భరతఖండమున నేనుచూచినంతలో కొందరుకలరు. వారెవరన మ॥రా॥రాజశ్రీ, పావగడతాలూకు మురాద్రాయన పల్లిలో సుఖవసతిగానుండు, బ్రాహ్మణ, బడగనాడు, వెంకటరామప్పగారి భార్య సౌ॥ కుం॥ శోభితురాలైన హనుమక్కగారు.

కం. చిత్తేశుడన్యవనితా యత్తుండై యున్ననప్రియంబులునుప।
లొత్తక బల్కకయప్పటి చిత్తములోభక్తికలిగిసేవలుజేయున్ ॥

హిందూపురం తాలూకా కల్లూరు గ్రామంమే॥మ॥రా॥రాజశ్రీ, వెంకట్రామప్పగారి భార్య సౌ॥ కుం॥ రాలగుభీమక్కగారు.

హిందూపురం తాలూకా కగ్గల్లు రెడ్డిమిరాశీదార్ రామప్ప భార్య సౌ॥ కుం॥ గుండమ్మగారు. వీరు పతిభక్తిన్ని, పరులకు కష్టములు తటస్థించినప్పుడు కనికరముచే తోడ్పడి వుపకారమును చేయగలవారలు.

పావగడ తాలూకా గుమ్మగట్టలోనుండు స్కూల్‌మాష్టర్ మ-రా-రాజశ్రీ, పావగడ శ్యామరావుగారి, భార్య, సౌభాగ్యవతి, కుం॥ శోభితురాలగు కామాక్షమ్మగారు,

యిదేతాలూకు సుమ్మగట్టు పంచాగం. బ్రహ్మశ్రీ, నరసప్పగారి, భార్య, సౌభాగ్యవతి, కుంకుమ, శోభితరాలగు పార్వతమ్మగారు. నేను చూచినంతవరకువీరలే మహాతల్లిగారు.

ఉ॥ రామవిశాల వైభవుల రంభయనన్ దగినాథుకార్యమం।
దేమరకిట్టమంత్రి తెరగేర్పడ భోజనవేళమాత్రమే।
భామహితంబుచెన్నునగుచున్ రతితంత్రము వారకామినీ।
శ్రీమెరయంగ దాల్చిపతిసేవనగుంధలిబోలు భామినుల్॥

కం॥ గౌరీవ్రతంబులక్ష్మీ చాంద్రముఖవ్రతము సారసప్రభుచంద్రదా।
చారవ్రతిములునోములు వారకసల్పిన సరోజవదనలువీరల్॥

వీరలవలనే, మిగతవారందరు నడచుకొని, కీర్తినహింతురని నా యభిప్రాయము.

పైకనుపరచియుండు మిత్రత్వవిషయము, స్త్రీధైర్యములో చె ప్పియుండు సందర్భములు దరిద్రులకే కాక, ధనవంతులకునహా, అదియే యభిప్రాయముగా యోచించవలెను.

హేస్నేహితులారా, స్నేహితులయిండ్లయందు, పరస్త్రీలను గోరక, స్నేహితులయందు నమ్మకము చేసుచుకొని, వర్తించండి. అయితే పరస్త్రీలను గోరినవారియొక్క తాపమును పరస్త్రీసుఖమును, జార పురుషచర్య జారస్త్రీచర్యను, యిచ్చట కొంచముముచ్చటించుచున్నాను.

జారపురుష జారస్త్రీ చర్య.

చం॥ తలపకులాంగనా రతిసుఖప్రదమేమి సుఖంబువేశ్యతో।
గలయుట ద్రవ్యహానికిని గారణమింతియె సంశయింపకుండుయిం।
తులయడబొంకులన్న నతిదూష్యముగన్ బహుయత్నలభ్యతన్।
దలకొనునన్యభామల రతంబెరతంబు జగన్నుతంబుగన్॥

చం॥ గరగరికైనదై నెనరుగల్గినదై నెరనీటుకత్తెయై ।
పరువపునిండుజవ్వనపు బాగరినాగరికంపు బ్రోదయై ।
మురువగునవ్వుమోముదయి ముద్దులగుమ్మయి ముచ్చటైనదై ।
సురతకళాప్రవీణయగు సుందరియందరికిన్ లభించునే ॥

ఇట్టిస్త్రీ లభించిన కొన్నిదినములు ఒకస్థళమందు ఐక మత్యముచే, హెచ్చైన మమత కలవారలైయుండగా, వియోగము ఉభయులకు సంభవించిన అప్పటిలో, స్త్రీ, వియోగదుఃఖము బట్టజాలక.

సీ॥ కొండపై బడినట్లు కొంతసేపేమియు ననలేక మిన్నకన్గొనుచునుండు । మిగులవెక్కసమైన మీనాంకుశిఖిపొగల్ వెలికిదాల్చినరీతి వెచ్చనూర్చు । విరహంపుపెనుమేటి వెల్లువకెదురీదినట్లుగా చేతులట్టిట్టువైచు । ధనముగోల్పోయినదారిగాపుష్పాడిమేసంటవిరిపాన్పుమీద బొరలు । కొలుకులను జారుకన్నీరు గోటమీటు । తొడరియడరెడు నిఃశ్వాసతతోడమాటు । చింతచేజేర్చు చెక్కిటచెయ్యమర్చు ।
నలువిలుకానిపటుధాటి నవ్వధూటి ॥

గీ॥ యిందువదన్నమాటలచందమన్న ।
నదిగొనెలనాకెంతపెన్నాయయనిన ।
రాజభోగంబులిన్నే నారాజవదన ।
దమణుపెరనిమదినెంచి భ్రమవహించు ॥

సీ॥ విభుమాటను చోవెనకి తప్పులబట్టు పొలయల్కయవల మోముగబరుండు । గొనగోటబ్రియుడు చెక్కుచురక్కనను జీర యిది యేమిసరమంచీసడించు । ముచ్చటైనాథుండు మోవిపల్లననొక్క వాలయాలనాయంచువీడనాడు । తమకానధవుడు కందర్పకేళికి బెనంగ నెంతసేపనితీవరించసాగు । యక్కడమనంబటన్నను చిక్కురుమను । యాలనేకోపమనిన నేమేమిగొణగు । మేనుపతిచెంత మానస్థుయావిటనిచెంత । నిలిపియాహేమ విరహంబు నెలుగుతోన ॥

సీ॥ పతిపిల్వఁబిల్వఁదా పలుకక వెడవెడ బనులచేఁగాలయాపన మొనర్చు ।
మాటికిమాటికి మగనితోఁ బిండొడ్డి చలపాదితనమున నలిగియుండు ।
మమతతో నాథుండు మాట్లాడియించుక యటుమొగంబైనవో
వెంటికవిరుచు । రతిగాంచధవుడు చీరచెరంగుమాసె నంచవ్వల
కేగు నిరాశగాఁగ । నెల్లగృహకృత్యములయందు పేడసేయు । సకల
భోగంబులను వ్యర్థమనుచురోయు । జారవిభుమీఁది మోహంబుసారి
కంటి । కాపురమునెల్లకుండు నాకలునాకింతి ॥

ఉ॥ భామలజాలిచేష్టితవిభావములెల్ల నెఱుఁగుకామసం ।
గ్రామకిరీటియైనవిటరాయుఁడు మోహనమూర్తియంతయుం ।
నామదిచల్లఁజేయుఁబ్రియనాథుఁడు సన్నిడఁబాసినయ్యయో ।
యీమగడేలయీసరసమేటికి తక్కినవేమియేటికిం ॥

ఉ॥ కోరికకొన్నినాళ్లుమదికోంకఁ దొరంగకకొన్నినాళ్లుచే ।
కోరకకొన్నినాళ్లుజనకూర్మి విటుండొకడబ్బెనబ్బినం ।
వారకపేరులేనిప్రతిబంధము పెన్నిటినంచువచ్చినా ।
దారకపోరిబాపెనకటా మగనాలయిపుట్టజల్లున ॥

సీ॥ అలయించునొకవేళపాలయల్కచిక్కుల నలయించునొకవేళసొగసు
పగల । కరగించునొకవేళ కళలయింపులంట మురగించునొకవేళ మె
రగుమోవి । పలికించునొకవేళపావురపల్కులు కులకించునొకవేళకో
సరినవ్వు । యానించునొకవేళనరిదిమోమున మోముపూనించునొక
వేళపురుషరతికి । చిగురువిలుకానినైన నాసొగసుకాని । రొప్పలేద
న్నముదిముది దప్పినట్టి । యీమగండేడ నేనేడ యేడకేడ । నేటికీపో
రువీని పొందవతెకోరు ॥

ఉ॥ ఆతికలైననేమిమగడా రడిబెట్టిననేమిచుట్టముల్ ।
వాడకయున్ననేమి పరివారలునవ్వినానేమికాపురం ।

కూడిననేమినాదగుప్రియుండెడ వాసిచనంగనేనునున్ ।
తోఁడనెపోవనైతిమదిదోఁచక పోయెనికేమిసేయుదున్॥

గీ॥ యేకరణినైనవానితోనెనయుటొకటి। కానిచోమేనిపైయాసనుమా
నుటొకటి । యింతయేకాకమగడంచుని తనిమొగము । చూచిపైరిం
పలేను త్రికరణశుద్ధిగాను ॥

చ॥ అనియనిశంబునెంచు మదనాశుగమదిన్సకుందనంబునన్ ।
ఘనమగుమూర్ఛఁగాంచువగ కానివగల్గణియించుకైజపున్ ।
పెనిమిటినీసడించుమది పెక్కుతలంపులనించువాడువ ।
చ్చెననితలంచునెచ్చటను! చీమచిటుక్కనినన్జలింపుచున్॥

అని యీలాగు యాస్త్రీ విరహావేదన సహింపజాలక తనకిష్ట
మగు నొక సన్నాహకత్తెను బిలచి యిట్లనుచున్నది.

చ॥ ఏవంకన్జనెనోమదీయ దయితుండెచ్చోటనున్నాడోనే ।
నేవెంటన్బ్రియుమోముగాంతు యికనేనెవ్వారితోఁదెల్పుదు ।
న్నీసవ్యాజపరోపకారవుగదేనెమ్మిన్ ననున్బ్రోవవె ।
పోవేవానికినావ్యథల్ దెలుపవేపుణ్యంబునీకయ్యెడిన్ ॥

అని యాశేమసన్నాహకత్తెను విటునివద్దకు బంపిన యిచ్చట
విటుండుతన ప్రియురాలియందు విరహంబు తాళజాలక నొక్కచోదిక్కు
తోచకకూచున్నాండి.

చ॥ భ్రమగొనినట్లుమిన్విరిగిపైబడినట్లుగ్రహంబుసోకిన ।
ట్లమితధనంబుగోల్పడినయట్లు ప్రపంచముగ్రుంకినట్లుచి ।
త్తమువికలత్వమొందమది దాలిమిడిందగమేనుకందగా ।
భ్రమగొనియంతరంగమున దానిదలంచిదలంచియిట్లనున్॥

ఉ॥ చక్కదనాలకేమిరుచిసంపదచిత్రము బొమ్మయున్గదున్ ।
జక్కనగాదెయింతనెరజాణతసంతొకచోటగానగా ।

మక్కువలోకమందెనహి మాటలపోడిమిదానికేతగుర ।
దక్కనభామినీమణులుదాని శతాంశముబోలనేర్తురే ॥

సీ॥ నునుపంటనామోవి నొక్కిచక్కనిసామి నొచ్చెనోయనుచు నాను
చును నొక్కు । సమరిపంతగబల్కు మనుచుచెక్కిలగొట్టి కందె
నోయనుచు చన్నవనుజేసు । సందీకకౌగిటయందుచేర్చి చె మర్చె
నోయనిపయటచే నొనరవిసరు । తప్పుగాపడకిచ్చిబడలితివోయంచు
పయముగా పైకొని బయలులాగు । నట్టిచెలిబాశితలపోసి వెలకిఘా
సి । దాల్మినెడచేసివెడడాసి తనుపురోసి । తల్లడింపగనా మొహదై
వమాయ । పదిగతిచేరవిరహాగ్ని కేదిమేర ॥

సీ॥ బటువుగుబ్బలనొత్తిపక్కకుహత్తి నావననచెల్లించినయందికత్తె ।
కౌనగోరునాటించికూర్మిపాటించిన తమకంబుకెరలించుతలిరుబోణి ।
వాతెరపాలించివగలదేలించిన వలపులీడేర్చినవన్నెలాడి । పావురావు
గబల్కి పట్టుకొనిచెక్కునాముచ్చటల్సమకూర్చు ముద్దుగుమ్మ ।
మక్కువనుసంగి కోరికనమపసంగి । గారవించిననెమ్మి బంగారు
బొమ్మ । సనవిల్తులకునొజ్జ నాపిపజ్జ । నెన్నడాకచోటజేసునా నంత
లెప్పుడదీసు ॥

చ॥ యొసగినయ్యపుర్ణాగినుకి నెంతయు మోకముసుంగుబెట్టియా ।
కుసుమసుగంధియున్నపుడు కొంకుచునేచెయిదాచనిద్రచె ।
గసరియట్లుమక్కరము గబ్బిచనుంగవపైకిదాల్చిమయి ।
నుసులుచునీవిజార్చిన మనోహరలీలలనెన్నశక్యమె ॥

చ॥ వకతొడసందిటగొనివి రొక్కతొడ వెలిజేసిరొక్కచే ।
రకమగుగుబ్బచన్నొకరకంబున వెన్నిరికొప్పుబట్టిత ।
త్తకతకతాళమానములదారిగ గూడెమునన్ను బాచుచున్ ।
బకపకనవ్వునావలపులంగపుబొమ్మను జూచుటెన్నడో ।

సీ॥ వెనుదియ్యకుమటంచు వెడవిల్తుడాడించు జంత్రిపోలికకీలు జడనటింప । స్మరసంగరంబున గురియుపువ్వులవాన క్రమముగ సరులముత్యములురాల । మరుడనుజగ జెట్టిబిరుదు దక్కియుచూట్కి గళరవంబులుఘణత్కారమెసగ । చిత్తంబురాజ్యాభిషేకాంబుపులభంగిదొడరినచమట బిందువులుచెలగ । మదనపరదేవతాధ్యాన మహితనిష్ఠ । బోలి యరమోడ్పుకనుదోయి పలుకుమిగుల । మగసొగసుజాణయాయింత్రిమగనిదంత్రి । పగడసాలనుగెల్చిన పంతమునను ॥

శా॥ ఏమాటాటిన జాళువాకు నమృతంబేయంగమిాటించినా ।
హేమంపుందళుకుల్ తళుక్కను బలాయేదిక్కుముద్దాడినా ।
నేమోచక్కరలప్పలంటినటులౌలెచ్చోట చైజాచినా ।
ప్రేమతాబెన్నిధి యబ్బినట్లగునయాకోయాయోయ్యారితగుణా ॥

సీ॥ దళుకులంగరుఛాయగాజులల్లనమ్రోయగులకిపక్కుముహాత్తికొంతసేపు
తనివిచాలకపేర్చి తనపైకినను దార్చి వసతుగానమరతి కొంతసేపు ।
వదిచాలకెమరెక్కియనురాగమునమ్రొక్కి వింతహత్తింపులకొంతసేపు
గసిదీరకటులేచి గ్రక్కున తమరేచి కుసుచగోరింతల కొంతసేపు ।
గొనముకోకిలరవముల గొంతసేపు ।
గొనమువగగుల్కుఫల్కుల కొంతసేపు ।
కరిగికరిగించు వలపులకలికి మెలకి ।
సొలిసొలయించు నాతినేజాడనైతి ।

చ॥ కలిగినకొప్పుతో జటిలుగంధముతో విసబడ్డగెకతో ।
తలములవిల్తుపాళిమెంక తట్టుతళుక్కను కట్టుకొంగుతో ।
సొలపులకన్నులన్ నిదురసౌఖ్యలతో విరిపాన్పుడిగ్గినీ ।
వెలమినివచ్చుతీవి మదినెన్నడునోమదహంసగామినీ ॥

ఉ॥ పంతమిదేలనే పెదవిపానకమానకతాళజాలనే ।
యంతటిదిట్టవేక కసరకిప్పుడు నాకొకముద్దుపెట్టవే ।

కుంతలపై చకోరముదివాణము జాతునటన్న దాచకే ।
అంతులకేని, యింతచలమేటికి చీటికిమాటికి మాటిమాటికిన్ ॥

చ॥ అరిదికడాణిబొమ్మ మనముందవుటద్దపుటింటిలోపులన్ ।
సరసతమీరపెందొడల సంకులపొందుల మోవివింకులన్ ।
కెరిమెచలంగిగూడి ప్రతిబింబిములన్, గనుపట్టినట్టియా ।
గుసుతులు వేట్కనొండొరులకున్ గనుపించ గనుంచుకొన్నదో ॥

సీ॥ ఆకాంత నాచెంతరాకున్న నక్కటాయీశంతు తాపంబు లెట్టులడగు ।
యామందయానయనామంద నిలకున్న ఈమందమారుతంబెట్టులడగు ।
యాలేమయాభామనాసీమరాకున్న యీకామతాపంబుయెట్టులడగు ।
యాతారసమనారినాతావురాకున్న యీతారతాపంబు లెట్టులడగు
కలికియయడలేకున్న కలతజెంద। జేయపుసుగులతాపంబుమాయుటెట్లు
తాపకారణమైన యాతన్వి రాక ।
మానధరియించి ప్రాణంబు బూనుటెట్లు ॥

శ్లో॥ కదాకాంత్రాగారే పరిమళమిళితత్పుష్పశయనేశయానః ।
శ్యామాయాఃకుచయుగభరం, మసిపవహన్ ।
ఆమోస్నిగ్ధముగ్ధచటులనయన్ చంద్రవదనే ।
ప్రసీదేతిక్రోశన్ని మిషమివనేష్యామిదివసాన్ ॥

పరమమనోహరమగు పడకటింటిలో మంచివాసనలు ఘుమఘుమాయించు పూలపాన్పుమీద బరుండి నిండు జవ్వనియగు కాంతయొక్క స్తనద్వంద్వమును నారొమ్ముమీద నొత్తుకొని నాసెయ్యంపుచలియా, నాముద్దులగుమ్మ నాచంచలాక్షి నాచంద్రవదనానామరువంపు మొలకా, నన్ను కౌగిటజేర్చి, నీయధరసుధారసంబానసిచ్చి మరుసంగరంబులనేలవేశ్యామానినీమణి, కివలపులసరణీ, ఓపచ్చికస్తురివీణావ్రా

నెరజాణాయని నిత్యాదుల ననునయించుచు నాదినంబులెల్ల సౌకర్యాటి ప్రాయంబుగా నెప్పుడు గడుపుమనెను.

అని యీప్రకారంబుగా విటపురుషుడు, విటస్త్రీ, విరహవేద నను సహింపజాలక విలపించుచున్నారు లోకములో పరస్త్రీసాంగత్య మున కన్నను హెచ్చగుసుఖము లేదనియు అట్టిస్త్రీ అనురాగవతియైన అదియే అమృతమనియు పూర్వీకులు గ్రంథములయందు వ్రాసి యున్నారు నా యభిప్రాయము సహా అదియే.

పరస్త్రీసాంగత్యముచే చెడుపు.

పరస్త్రీసాంగత్యమే సుఖమని చెప్పినకులస్త్రీ సాంగత్యము సుఖ మునివ్వదా పెద్దలు చెప్పియుండునది వ్యర్థతనము పరస్త్రీసాంగత్యము "యేమిసుఖమనిన" అన్నహారములులేక అవమానము నెత్తికట్టి లోక నిందకు లోబడి ద్రవ్యనాశనము చేసుకొని బంధువుల తల్లితండ్రుల విడ నాడి అపకీర్తిపాలై దేహము కృశించి రోగాద్యుపద్రవములుకలుగ జేసుకొనుటయే సుఖముగాని మరేమియు సుఖములేదు దీని అనుభవ శాలులకేయిది తెలుసునుగాని దీని అనుభవములేనివారికి తెలియదు పరస్త్రీసాంగత్యము, సుఖములేదనియు చాలాకష్టములు తటస్థించున నియూ నా అభిప్రాయము "సోదరులారా పరస్త్రీని కోరిన స్వతం త్రములేక అతంత్రమగు కూడుగుడుచుచున్నాము, చాలాకష్టనష్టములు తటస్థించును చాలాధన వ్యయమగును, చాలా అవమానమ్యము కలు గును, అపకీర్తి పాలగుదుము.

శ్లో॥ స్వల్పస్నాయువసావశేష మలినం నిర్మాంసమప్యస్థిగా ।
శ్వాలబ్ధ్వాపరితోషమేతిన చతస్తస్యక్షుధాశాంతయే ।
సింహోజంబుకమంకమాగత మపిత్యక్త్వానిహంతిద్విపం ।
సర్వఃకృచ్ఛ్రగతోపి వాంఛతి జనస్సత్వానురూపంఫలమ్ ॥

చక్కని స్వల్పమగు సరములతోడను ; మేదస్సుతోడను గూడుకొనియుండు మలినమైన యెముకనుపొంది మిక్కిలిగా సంతోషమును పొందుచున్నది. ఆయెముక ఆజంతువుయొక్క ఆకలిని దీర్పజాలదు, మరియు సింహము, సమీపముననున్న లేక సమీపమునకువచ్చిన నక్కనువదలి దూరమందున్న యేనుగనుచంపును కావున లోకములోని జనులంతయు, నీచమైన పరస్త్రీని కోరక తమతమ భార్యలతో సుఖించుడి.

శ్లో॥ రమ్యంకులస్త్రీరతం ॥

కులస్త్రీరతియే సౌఖ్యము, యిదిగాక పరస్త్రీని గోరుటచే.

శ్లో॥ సుఖంబిందుమాత్రేణదుఃఖంపర్వతమేవచ ॥

అన్నట్లు సుఖముబిందు మాత్రము కష్టములు చూడగా కొండలకొద్ది.

శ్లో॥ స్వప్నేప్యన్యవధూకథామ్ ॥

స్వప్నమునందైనను పరస్త్రీని గోరవద్దండి, యిన్నియు జెప్పనేల "అనుభవముపైననే దెలుసును " యేమో వ్రాసినాకవి శాస్త్రారంభా యున్నద్దంతి ఇవన్నియు అనుభవ విషయములుగాస వ్రాశినాను. పరస్త్రీ సాంగత్యము జేయక సజ్జన సాంగిత్యముజేయుచు, సజ్జనసాంగత్యముచే.

సత్సాంగత్యము.

శ్లో॥ జాడ్యంధియోహరతిసించతివాచసత్యం ।
మానోన్నతిందిశతి పాపమపాకరోతి ।
చేతఃప్రసాద యతిదిక్షుతనోతికీర్తిం ।
సత్సంగతిఃకథయకింనకరోతిపుంసాం ॥

సజ్జనసాంగత్యమువలన మూఢత్వము బోవుచున్నది సత్యమగు మాటలాడుట సంభవించుచున్నది, బహుమానాతిశయమును గలుగజేయుచున్నది, పాపమును తొలగించుచున్నది, చిత్తము నిర్మలమునుగా

జేయుచున్నది, దిక్కులయందు కీర్తిని గలుగజేయుచున్నది కావున సజ్జనసాంగత్యముచే యేమి కానేకలుగదు.

శ్లో॥ ఆరంభగుర్వీక్షయిణీక్రమేణ లఘ్వీపురావృద్ధిముపైతిపశ్చాత్ ।
దినస్యపూర్వార్ధపరార్ధభిన్నా ఛాయేవమైత్రీఖలుసజ్జనానాం ॥

దుర్జనులస్నేహము ప్రొద్దుటిపూటనీడ వలెపొడుగానుండి క్రమక్రమముగా క్షీణించిపోవును. సజ్జనులస్నేహము మొదటకొంచమై రాగారాగా వృద్ధికాబోవును సాయంత్రినీడవలె అధికమగును గాన సజ్జనసహవాసము జేయుచు స్నేహితులను మోసబుచ్చక నమ్మినవారిని చెరపక, (అనగా) స్త్రీలునమ్మినను చెరచవద్దండి, పురుషులునమ్మినను చెరచవద్దండి నమ్మినవారిని చెరచిన మహాపాపమందురు తానుచెడినను చెడవచ్చునుగాని మరియొకరిని చెరపరాదు నమ్మినవారిని విడువగూడదు (యట్టివాడు నమ్మినను విడువగూడదు. వుత్తమస్నేహితులు సమయమున ప్రాణమునను ఇత్తురు, (ఇందుకు దృష్టాంతము.)

సుబుద్ధి, దుర్బుద్ధి, యని ఇద్దరు ధనవంతులుగలరు, ఇద్దరూవడ్డీవ్యాపారము జేయుచుండిరి. సుబుద్ధియనువాడు భూతదయ పశ్చాత్తాపము కలిగినవాడు, దుర్బుద్ధియనువాడు మహాదుర్మార్గుడు కఠినచిత్తుడు, యిట్లుండగా సర్వజనులు సుబుద్ధివద్దనే లేవాదేవి విశేషముజేయుచు దుర్బుద్ధి దగ్గరకు జనులు పోవడమేలేక పోయెను, లేవాదేవి యెప్పుడు విలచను నానాటికి వాని ధనమునకు క్షీణగతి ప్రాప్తించె, ఇట్లు తనధనము వృద్ధిలేనిది జనులు తనవద్దకురాక మానుకొన్నది దుర్బుద్ధి దెలుసుకొని సుబుద్ధియందు ద్వేషమును పెంపుచేసి సుబుద్ధిని చంపదలంచియుండె, ఇట్లుండగా, సుబుద్ధికి సుమతియను నొక అత్యంత మిత్రుడొకడు కలడు అట్టిమిత్రునికి వివాహమగువేళ సమీపించను, సుమతియను మిత్రునికి వివాహమగు చిన్నది 100000 పదిలక్షలు ద్రవ్యముకలది,

సుశీలయని నామెపేరు, సుమతిపట్టణమునకు యామె పట్టణమునకు 400 మైళ్ళదూరము యామె తలిదండ్రులకు పుత్రసంతానములేదు. ఇట్టి చిన్నదానిని వివాహమాడువేళ సమీపించినది కాగా సుమతియను మిత్రుడు సుబుద్ధి దగ్గరకువచ్చి, మిత్రుడానాకు వివాహవేళ సమీపించి నది నాచేత ద్రవ్యములేదు నీవు యిప్పుడు 10000 పదివేలు రూప్యము లిచ్చిన నాకు లగ్నమగుచున్నది పదిలక్షల ద్రవ్యముసహా లభించుచు న్నది యని ప్రస్తావముజేసెను సుబుద్ధి దగ్గర అప్పటిలో ధనములేనందు వల్ల చింతాక్రాంతుడై మిత్రుడా నీవుచింతిల్లవలదు లగ్నముచేసుకొని, నీవు భార్యతో సుఖముగానుంటే చాలును నాప్రాణమైనను ఇచ్చి పది వేలుద్రవ్యమును దెచ్చియిచ్చెదను అని తనపట్టణమంతయు విచారిం చెను పదివేలురూప్యములు ఇచ్చువారు లేకపోయిరి. అప్పుడు సుమతి, అయ్యో నామిత్రునికి లగ్నమువేళ సమీపించినది యిదిగాక పదిలక్షల ద్రవ్యము సహాదొరుకుచున్నది యిట్టిసమయము విడచిన నామిత్రునికి లగ్నము కావడము కష్టసాధ్యముయని యోచించి తనయందు ద్వేషము పూని చంపదలంచి యుండినట్టి దుర్బుద్ధిదగ్గరకుపోయి, ధనవంతుడా నీవు నాకు యీసమయమున పదివేలు రూప్యములిమ్ము నీకుబాండువ్రాసి యివ్వగలను అనిచెప్పగా అప్పుడు దుర్బుద్ధి నాకోర్కెయీడేరెను యీ విషయమును గురించియే వీనిని జంపవలెనని యోచించి అయ్యా సు బుద్ధీ నీవు అడిగినట్టుగా ధనమునిచ్చెదను పది దినములలోపుల నాధన మును యివ్వకుండిన నీడొక్కయందు 2 శేర్లు మాంసం దీసుకోనుకొవ వచ్చునా, అట్లు ఇచ్చుబుద్ధియుండిన కరారు వ్రాసియిమ్మని అడుగ సుబుద్ధి, నాప్రియమిత్రునికి లగ్నమయితే చాలును నాప్రాణముపోయి నను చింతలేదు నామిత్రుడుసు ఖముగానుంటున్నాడు గదా అనిదలంచి యాకరారుకు వొప్పుకొనెను, యిట్టికరారునకు సుబుద్ధి వొప్పుకొన్నసంగతి సుమతికి తెలిసినవాడై తటాలునవచ్చి సుబుద్ధినిజూచి, సుబుద్ధీయిట్టి వెర్రి

వని చేసెదవు నాకు లగ్నములేకున్నను చింతలేదు ఇట్టి కరారునకు తప్పకొనకూడదని యన్నివిధములగా ప్రార్థించినను సుమతికి మంచి మాటలుచెప్పి పది దినములలోపల ద్రవ్యమీకుంశీన నాడొక్కయందు 2 శేర్లు మాంసం నీవు తీసుకొనవచ్చునని కరారు వ్రాశియిచ్చెను. అట్లు వ్రాశియిచ్చి మిత్రునిచేతికి ధనమునొసంగెను మిత్రుడు యాధనమును దీసుకొనిపోయి వివాహము చేసుకొనెను యిట్లు యాకన్యను వివాహ మాడి సుశీల, సుమతి, యిద్దరు నొకకేళీ గృహమునందు సంతోష భరితస్వాంతులై యుండగా అక్కడికి సుబుద్ధి వ్రాశియిచ్చిన వాయిదా మీరివచ్చెను. అప్పటిలో సుబుద్ధి, వకకాయితమునుదీసుకొని మిత్రుడా సుమతి నీవు లగ్నముచేసుకొని భార్యతో సంతోషముగా నుందువు గదా దీనినితలంచి నామనస్సున మిక్కిలి సంతసమొందుచున్నాను నేను వ్రాశియిచ్చిన కరారు వాయిదామీరినది అతడు సివిల్‌కోర్టున దాఖల్‌చేశియున్నాడు యీ నెల 12 తేది వాయిదా ఆతేది నాదేహ మున అతనికి 2 శేర్లు మాంసమిచ్చుటకు సంతసముచేసున్నాను యిక నన్ను నీవుజూడవు మిత్రుడా నీ భార్యతోటి సంతోషముగానుండుము. అని జాబువ్రాశిపంపెను సుమతి సుశీలకేళీ గృహంబున క్రీడలు సల్పు సమయమునకు యాజాబువచ్చిచేరెను సుమతి యాజాబునుచూచి దుఃఖాబ్ధియందు మునింగి కన్నులనీళ్ళుగార్చుచు భార్యనుజూచి నీకోస రమై నామిత్రుని జంపుకొంటిని. నాకు యీజన్మమేల నామిత్రుని కష్ట వేళకు నేను బోవుచున్నానని విశేషముగా సంకటపడ అప్పుడు సుసు శీల, నాథా దిగులొందకు, నాదేహము, నాద్రవ్యము అంతయు నీదే గదా,! నీకు కావలశినంత ద్రవ్యము దీసుకొనిపోయి నీమిత్రుని బ్రతికించు కొని వేగిరరమ్ము యిదిగో యీవుంగరముదీసికొమ్ము నాయందు నీకు నమ్మికమైన ప్రేమవుంటెశిన యీవుంగరమును యవ్వారికి యివ్వవలదు. బోయిరమ్మనిచెప్పగా సుమతి కావలశినంత ద్రవ్యము దీసుకొని తనపట్ట

గామునకువచ్చి మిత్రునిచూచి దిగులుపడవలదని జెప్పి పదివేలురూప్యము లిచ్చి Barrister, నుంచి వ్యవహారమాడుచుండగా, వాది ప్రతివాదులు భయులు Barristersను వుంచి వ్యవహారమాడుచున్నారను వర్తమానము యిచ్చట సుశీల దెలుకొన్నదై తాను రహస్యముగా ప్రతివాదిపరం బ్యాలీష్టరుకు యిట్లని కాకితంవ్రాసెను.

To

Ramachendra Banerjee, Esq.,

Barrister-at-Law,

MADRAS.

SIR,

May I request you to lend me your dress for appearing as your substitute on behalf of your client in Suit No. 146 on the file of Madras High Court Sessions, in recompensation thereof, I promise to pay you Rs. 10,000 in addition to the Rs. 10,000 your client has agreed to pay you. All that I request you is to intimate to your client that, as you have too many engagements there, you are sending a substitute and to request the Court to post your case on the 25th of this month. Meanwhile please call over here so that we may talk over the matter personally.

Yours faithfully,

RAJA SUSELAMMA,

Conjeeveram.

మ-రా-శ్రీ, బ్యాలిష్టరు రామచంద్ర బెనర్జీగారికి

కాంచీపురం రాజాసుశీలమ్మ నమస్కారములు చేశి వ్రాసుకొన్నది

146 నెంబరు ప్రతివాదిపరం మద్రాసు సెష్షనుకోర్టు.

అయ్యా,

యీనెంబరు సంమ్మంధము ప్రతివాది తమకుయిచ్చు పదివేలు రూప్యములుకాక నేను పదివేలు రూప్యములు నేను యిచ్చుచున్నాను, తమ ఫ్రస్సుఅంతయు నాకు తక్షణం పంపవలశినది. తాము బదిలీగా యింకొకరిని పంపుచున్నానని చెప్పి యీనెల 25 తేది వాయిదా వేశే ట్టు జడ్జీగారిని ప్రార్ధించి తాము తక్షణం యిచ్చటకివచ్చి దర్శనమిచ్చి నాతోమాటాడి వెళ్ళవలశినది.

తమవిధేయురాలు,

రాజాసుశీలమ్మ

కాంచీపురము.

అని యీలాగుజాబువ్రాశి అతని ముసువులన్నియు తెప్పించు కొని బ్యాలిష్టరుగారితో నంబరు విషయములు తెలుసుకొన్నదై యీ తేదికి సరీఘాబయలు దేరి ప్రతివాదినిచూచి దిగులు చెందకుమని ధైర్యమునుచెప్పి, జడ్జీగారి యదట పురుషరూపముతో కూర్చొని యుండగా యీమాయాపురుషుని తేజస్సునకు రూపమునకు జ్ఞానము నకు వాగ్ధోరణకు వాదిపరంబ్యాలిష్టరు, వాది, జడ్జీ, సభవారందరు, అచ్చరువొందుచుండగా ప్రతివాదినిచూచి, అయ్యాసుబుద్ధి నీకరారు ప్రకారం నీడొక్కయందు 2 శేర్లు మాంసమును వాదియగు దుర్బుద్ధి

కోసుకొనునట్లు జెప్పుము నీవు వ్యవహారమాడుటచె ప్రయోజనము లేదని చెప్పగా, దుర్బుద్ధి సంతసించెను, సుబుద్ధి స్నేహితుడు వెక్కి-వెక్కి యేడ్చుచు, ముందువచ్చిన బ్యాలీష్టరువుండిన మామిత్రుని బ్రతుకించు నేమోయనుచు, అయ్యా భ్యాలీష్టరుగారు, జడ్జిగారు (Judgement) జడ్జిమెంటు చెప్పకమునుపే మామిత్రుని ప్రాణమునుదీయు టకుపక్రమించితిరని వారిమూలకూర్చొని యేడ్చుచుండగా, సుశీలయగు మాయాబ్యాలీష్టరు, దుర్బుద్ధినిచూచి అయ్యావాది యిక యెందుకు నిదానము యీతక్షణమున ప్రతివాదిడొక్కయందు రెండు శేర్లు మాంసం కోసికొనవచ్చు అని చెప్ప దుర్బుద్ది నాకోర్కె యీ డేరెనని సుబుద్ధి దగ్గరకునచ్చెను. అప్పుడు బ్యాలీష్టరు సుబుద్ధిని పరుండుమని జెప్పెను, పరుండిన సుబుద్దిడొక్క శీల్చుటకు దుర్బుద్ధి మంచికత్తినిచే బూసగా సుశీలయను బ్యాలీష్టరు అయ్యా దుర్బు ద్ధికత్తి పదునుగాలేదు కత్తిని బాగానుద్దుకరమ్ము అనిచెప్పెను అప్పుడు దుర్బుద్ధి కత్తిని బాగానూరి సుబుద్ధి డొక్కశీల్చుట కుపక్రమిం చెను. అప్పుడు సుశీలయను బ్యాలీష్టరు, డాక్టరును దగ్గరవుంచుకొని అయ్యా దుర్బుద్ధి నీకవారు ప్రకారం 2 శేర్లు మాంసమునకు యెక్కువ తక్కువకాక కోసుకొనవలెను రక్తంవకతొట్టుయైనను యివతల రాకూ డదు మాంసంమాత్రం కోసుకొనవలశినది అట్లుకాకరక్తము బయిట వచ్చినను మాంసము హెచ్చుకమ్మి కోసినను సుబుద్ధి ప్రాణముపోయినను నీవే జవాబు చెప్పవలశినది రెండు శేర్లు మాంసమునకెంతో అంతయే నీకు అధికారమని చెప్ప, దుర్బుద్ధి యీవిషయములకు దిగులుపడి నా పదివేలు రూప్యములు నాకుయిస్తేచాలును, నాకు మాంసం అక్కరలేద నెను. అప్పుడు బ్యాలీష్టరు, ఓహో అట్లకాదు. నీకరారు ప్రకారంవా యిదా మీరినది మాంసమునకే నీకు అధికారము రూపాయలుకు అధి కారములేదనిజెప్ప దుర్బుద్ధి ఖిన్నుడై వెళ్ళిపోయెను అప్పుడు సుబుద్ధి,

సుమతి, జడ్జీ, సభ వారందరు సంతసించిరి. సుబుద్ధి సుమతి సుశీలయను బ్యాలీష్టరునుచూచి మీకు కావలశినది యిచ్చెదమని చెప్పగా, సుశీల యను మాయా బ్యాలీష్టరు అయ్యా మీరు లక్షయిచ్చినను నాకవస్యకములేదు యీసుమతి దగ్గరనుండు వుంగరమును యివ్వమని అడుగగా అప్పుడు సుమతి యోచించెను. ఆహా నాభార్య యీ వుంగరమును యవ్వరికి యివ్వవలదని యనేకవిధములుగా నాకు జెప్పియున్నది. నామీద ప్రేమవుండినట్లయిన యవ్వరికి యివ్వవలదన్నది యితడా మిత్రుని ప్రాణము గాపాడినాడు, నాభార్య నాయందు విసుకుజెందినను చింతలేదు నామిత్రుని బ్రతికించిన యీతడు సంతోషబడితేచాలును యని యావుంగరమును యామాయా బ్యాలీష్టరుకు యిచ్చెను అప్పుడు సుబుద్ధి సహా సంతసించెను. బ్యాలిష్టరు గ్రామమునకు బోయను పిమ్మట కొన్నిదినములకు సుమతి, సుశీల గ్రామమునకు బోయను అప్పుడు సుశీల నాథా యుంగరమేదియన యీవిషయమంతయు జెప్పెను అప్పటిలో యామెనవ్వి తానుచేశిన సాహసమునుదెల్పి యుంగరమును జూపించి నాథా భార్యకన్నను మిత్రుడే యెక్కువ, బంధువులు తల్లి తండ్రి అన్నదమ్ములు భార్య వీరెవ్వరికి వొకానొక సమయమందు కనికరమురాదు మిత్రునికి కనికరము కల్గును మిత్రునితో సమానమగు వస్తువయీ వృద్వియందు లేదని జెప్పెను కాబట్టి వుత్తముల సాంగత్యము ప్రాణమును గాపాడును.

శ్లో॥ విరహేపిసంగమఃఖలు పరస్పరసంగతంమనోయేషాం ।
హృదయమపివిఘట్టితం చేత్సంగోవిరహంవిశేషయతి ॥

లోకములో ఏస్త్రీపురుషులయొక్క మనస్సు పరస్పరాను రాగముతో గూడుకొనియుండునో, అట్టివారు ఒకరినొకరు విడచినను. దూరదేశమందున్నప్పటికి కూడా, సమీపమునందున్నట్టు సంగమును గోరుచున్నారేగాని దూరమందున్న మాత్రమునన వియోగముగాదు. ఏ

స్త్రీపురుషులయొక్క మనస్సు పరస్పరానురాగము లేనిదియగునో, అటువంటివారు ఒక గ్రామమందుండినను వియోగమునే కలుగజేయును ఒకరినివకరు వదలుకొనుట కష్టముగానుందురు. సమీపమునందున్ననువి యోగమే కలుగునుగాన యిట్టిస్త్రీలు నమ్మినపుడువారిని విడనాడుటకె రచుట చాలా అన్యాయము.

శ్లో॥ స్నేహాహివరమఘటితో నపరంసంజాతవిఘటితస్నేహః।
హృతనయనోహివిషాదీన విషాదీభవతిసఖలుజాత్యంధః॥

స్నేహము చేయకుండుటయే వృత్తమము స్నేహముచేసి మరల దానిని విడపింపజేసుకొనుట వృత్తమముకాదు. కన్నులు కొన్నిదినములు బాగుగాకనుబడుచుండి పిమ్మట నవిపోయినవారికి దుఃఖముగాని పుట్టుగ్రుడ్డునకు దుఃఖము కలుగనేకలుగదు గదా.

పరోపకారార్థము యీదేహముగాన పరస్త్రీలు మిమ్మునునమ్మిన పుడు చెరచెక వర్తించుడి.

శ్లో॥ పరోపకారాయఫలంతివృక్షాః పరోపకారాయచరంతిగావః।
పరోపకారాయవహంతినద్యః పరోపకారార్థమిదంశరీరం॥

వృక్షములు పరోపకారార్థము ఫలించుచున్నవి గోవులు పరోప కారార్థము మేయుచున్నవి. నదులు పరోపకారార్థము ప్రవహించుచు న్నవిగాన పరోపకారార్థమై పాటుపడి దేహమును సార్థకత్వత నొందిం చుడి. పరోపకారార్థము పాటుపడుచుండు వారియొక్క విషయమును గురించి, వ్రాయుచున్నాను.

(పరోపకారార్థమై పాటుపడువారలు)

దేశమందంతటనూ, నేనుచూచినంతలో, పరోపకారార్థమై త్రి కరణశుద్ధిగా పాటుపడువారలు, కొందరుకలరు, వారెవ్వరన బ్రం॥ శ్రీ॥ మద్దగిరాలూరు దేవతూరు గ్రామం, పంచాగం కృష్ణశాస్త్రిలవారు,

వీరు అపద్ధము పలుకనివారు, నిర్మలమైన మనస్సుకలవారు, సమస్తప్రాణులయందు దయకలవారు, కోపము నుత్యజించినవారలు, పరోపకారార్థమై తనదేహమునైనను యిచ్చుయిచ్ఛ గలవారలు.

కం॥ లోకాపవాదమునకితఁ డాకంపమునొందడొరులయందుగుణంబుల్।
జేకొనిసంతోషించును ప్రాకటగురుభక్తిగలుగుభవ్యుండితఁడౌ॥

మడకశిరాతాలూకా అనంతపురం గ్రామములోనుండు సుఖవసతి, బ్రాంహ్మణ, బ్ర॥ శ్రీ॥ అప్పావధానులవారి కుమారులు రామాశాస్త్రులవారు, వీరు పరులకు, నుపకారములు చేయుటయందును సమస్త ప్రాణులయందు దయయుకలవారలు.

హిందూపురం తాలూకు, హిందూపురములోనుండు, వైద్యం, బ్రం॥ శ్రీ॥ ఛత్రం నానెప్పగారు, వీరలు పరోపకారార్థమై హిందూపురం రైల్వేస్టేషను వద్ద, అన్నచత్రమునుగట్టించి వచ్చినవారల నాదరించుచు చక్కగా అన్నదానముచేయుచు సమస్తప్రాణులను, వారివలనెజూచుచు, నేటివరకు అనుభిరుచును వహించి, లోకమందంతటను, కీర్తివహించి యుందు, వీరు మహాత్ములు.

పెనగొండతాలూకు తలమర్ల గ్రామనివాసులగు, వెంకట రమణాచార్లువారి కొమారులు, మ॥రా॥రా॥శ్రీ॥ హనుమంతరావ్‌గారు. వీరు కోపములేనివారు, ఆశాపాశమును కోశివేశినవారు, సమస్త సందర్భములను దెలశినవారలు, పరులకు మంచినీతిమార్గము నుపదేశించువారు.

పెనగొండతాలూకా నారశింపల్లి గ్రామనివాసులగు, మ॥రా॥రా॥శ్రీ॥ నారాయణరెడ్డిగారువీరు సమస్త జాతివారియందు, అనురాగము కలిగి, మంచిహృదయముచే, పరోపకారమును జేయుచు దేహమును సార్థకత్వత, నొందించువారు.

పెనగొండతాలూకా, కొత్తచెరువులోనుండు, దేవాంగం అగసర నారెప్పగారు, వీరు మంచి, నెనరైనహృదయము కలవారలు, తమ్మును

యవ్వరైనను నమ్మిన చక్కగా పరోపకారార్థమై పాటుపడవారలు, మంచి తెంపుగలిగి దానముచేయగలవారలు, ధర్మవరం డాక్టర్, విజయరంగం మొదలియారు, వీరుమంచిమనస్సు, సర్వప్రాణులయందు దయపరోపకారము వీట్లయందు పాటుపడువారలు, కిడపవైశ్య, యాదాళినాగమ్మగారు వీరు అన్నదానమునందునను, పరోపకారవిషయమునను ప్రతిలేని దానము, చేయుచులోకమునందు మిక్కిలి ఘనతనువహించి దేహసార్థక్యతను, బొందించు యీమెవిషయమై, యెంతజెప్పినను జెప్పవచ్చును. హిందూపురంతాలూకా ముల్లుమోదుగ పల్లెరా, రాశ్రీశ్రీ శనివారం తిమ్మారెడ్డిగారు వీరు దానమిచ్చుటలో తెంపుకలిగి దానముచేయువారలు అన్నదానము చేయువారలు పరోపకారమందు మిక్కిలి శ్రద్ధగాపాటుపడువారలు. హిందూపురం తాలూకా కొట్టిప, గ్రామంనివాసులగు, మ-రా-రా-శ్రీ, రెడ్డికరియణ్ణగారి, తిమ్మారెడ్డిగారు వీరు మహారసికులు, వకరికి దానముచేయుటలో, తెంపుగలిగి, దానముచేయుచు పరోపకారార్థమై, చక్కగా పాటుబడువారలు, హిందూపురంతాలూకు పరిగి నరసాపురం గ్రామము, పంచాంగం, బ్రం॥శ్రీ. శివరామశాస్త్రిలవారు వీరు పరోపకారమందు, అన్నదానమందు, చాలా, యిచ్ఛగలవారలు, యిదేతాలూకు, పరిగి కొత్తపల్లి గ్రామమునందు, మ॥రా॥రా॥శ్రీ, వైశ్యసుబ్బశెట్టిగారు, వీరు సమస్తప్రాణులను, (ఆత్మవత్సర్వభూతాని) అను న్యాయశాస్త్రరీత్యా సమస్తప్రాణులను తనవలనె, జూచువారలు. అపద్ధమును బలుకనివారలు, సమస్త జాతులవారికి, అన్నదానమును విశేషముగా జేయువారలు, దానమిచ్చుటలో, వకరి ప్రోత్సాహమునకు లోబడియివ్వక, జన్యగుణముగా, శ్రీకృష్ణుల ప్రీతిగా దానమునొసంగువారలు వీరియొక్క గుణమును యింతనివర్ణించి జెప్పనలవికాదు, ముఖ్యములో పరోపకారార్థమై చక్కగా, పాటుబడువారు, వీరివిషయము యెంతజెప్పినను జెప్పవచ్చును.

కం॥ పరులేమనినసహించును పరులయధర్మంబులెత్తిపలుకడితండౌ।
పరదూషణవినవొల్లడు పరదూషణసేయనట్టిపావనుడితడే।

పావగడతాలూక కనకాపురం గ్రామంమేజిస్ట్రేట్, మహా రాజశ్రీ, వాసుదేవరావుగారు, వీరు అన్నదానమునందును దేవతాభక్తి యందును బ్రాహ్మణ పూజయందును సమస్తప్రాణులయందు దయకలిగి చక్కగా పాటుపడువారలు, యిదేగ్రామమునందున, మహారాజశ్రీ, మూసరాజనపల్లి, వెంకట రమణయ్యశెట్టిగారు, వీరలు దేవబ్రాహ్మణ భక్తియూ పరోపకారార్థమై చక్కగా, దేహమునుకష్టించి, పాటుపడు వారలు. మడకశిరాతా। కల్లుమరిగ్రామం కరణం మహారాశ్రీ, భాస్కర రావ్‌గారు, వీరలు, సమస్తప్రాణులయందు దయకలవారలు, దేవతా భక్తి బ్రాహ్మణసేవ పరోపకారార్థమై పాటుపడడము మొదలుగా కల సత్కార్యములయందు ఆశకలవారలు, యిదేగ్రామం గ్రామంమేజిస్ట్రేట్, మ-రా-రాశ్రీ, దానెగౌండ్లువారు, వీరు పరోపకారార్థమై, తెంపుకలిగియు, సమస్త ప్రాణులయందు దయకలగియు, ఇచ్చుటయందు మితిలేని బుద్ధికలవారలై యుండువారు, హిందూపురంతాలూకా కమ్మవారపల్లె రామప్పగారు వీరు అన్నదానమున నందును. పరోపకారము నందునను చక్కగా పాటుపడువారు, వీరు ప్రతిసంవత్సరమునందునను చైత్రమాసంబున రామజయంతిని జేయుచు బహుజనులుకు అన్నదానమునుచేయుచున్నారు. వీరియొక్క బుద్ధి అతిశ్లాఘనీయము, గోరీబిదలూరు తాలూకు హెూసూరు వెలనాడు జ్వాలంభట్లువారు వీరు మహాసత్పురుషులు పరోపకారమందు చాలాశ్రద్ధకలవారు సమస్తప్రాణుల వుపకారార్థమై ఆగ్రామ సమీపంబుననే పదివేలురూపాయలు వరుసకు ఖర్చుచేసి భారీచెరువును కట్టించినారు. ఛత్రముకట్టించినారు, తోపువేయించినారు, ప్రతిసంవత్సరంబున నృశింహజయింతిని జేయుచు బహుజనులకు అన్నదానమును చేయుచున్నారు, వీరు దైవమునందు బ్రాహ్మణు

లయందు చాలాభక్తిగలవారు. మడకశిరాతాలూకా, కేతెపల్లి మరా రాజశ్రీ, యీరెగౌండ్లువారు వీరు చాలాసందర్భములు తెలిసినవారు పరోపకారమందున భూతదయయందున అన్నదానమందున చాలాసమ్మిక కలిగినమనస్సు కలవారలు. హిందూపురంతాలూకా దిన్నమీద కొడిగిపల్లిగ్రామం, పం॥ బ్రహ్మశ్రీ॥ వే॥ వెంకటరావ్పగారు, వీరు అన్నదానమందును భూతదయ స్నేహితమునందును పరోపకారమందును బాగుగా పాటుపడువారలు మడకశిరాతాలూకు రేకులకుంట వైశ్యయల్లప్పగారు వీరు ప్రతివత్సరకార్తీక శు15 దినంబున కృత్తికోత్సవమును చేయించుచున్నారు, బ్రాహ్మణులకు బ్రాహ్మణేతరులకు విశేషముగా అన్నదానముచేయుచున్నారు. వీరు 50-60 ధర్మోపనయనములు చేసియున్నారు 2-3 ధర్మవివాహములు జేసియున్నారు. వీరు పరోపకారము కొరకు చక్కగా పాటుపడువారలు.

మడకశిరాతాలూకు రాయాపురం నరసేగౌండ్లుగారు. వీరుమంచి రసికభావములు తెంపుకలిగి దానముచేయువారలు పరోపకారము కొరకు చక్కగా పాటుపడువారలు.

పెనుగొండతాలూకా పాముదుర్తి బయపరెడ్డిగారు, కదిరితాలూకా దోరిగిల్లు వెంకటరెడ్డిగారు వీరువుభయులియందు మునుచెప్పియుండు వారివిషయములన్నియు వీరియందు జగత్ప్రసిద్ధముగా అవరించియున్నవి విశేషముగా చెప్పనేల మధుగిరితాలూకా పెద్దదాళివట్టం మ-రా-రా-శ్రీ, కరణం హనుమంతరావ్ గారు, వీరుసకల విద్యాప్రవీణులు దేవతావిషయమై పరోపకారవిషయమై చక్కగా పాటుపడువారలు. మద్రాసు, గంగాబాయమ్మగారు యీమె,కంచియందు అన్నసత్రము శాశ్వతముగానుండునట్లు స్థాపించియున్నది కంచియందు ఇంకను చత్రములున్నను యీమెచత్రమందు రాత్రిపగలు 5-6 వేలు బ్రాహ్మణులకు అన్నదానము జరుగును, అతిశ్లాఘనీయము.

మ-రా-శ్రీ॥ మడకశిరాబండె నాజప్పగారు వీరు తెంపుకలిగి దాన ముచేయువారలు మంచిమనస్సుచే పరులకు వుపకారముచేయువారలు.

మ-రా-శ్రీ॥ గుత్తికరణం వెంకోబరావుగారు, వీరు సమస్తప్రాణుల యందు దయకలవారలు సమస్తసందర్భములను దెలిసినవారలు పరోప కారార్థమై ఆగ్రామముపైకి మంచిబుద్ధికలిగి, పాటుపడువారలు, మ-రా శ్రీ, సర్వహ మడక శిరాతాలూకులోనుండు, తహశీల్ దార్ హెబ్బాసూరు రామస్వామిగారు వీరు సకల ప్రాణులయందు దయ, దేవతాభక్తియు, కవి తా చమత్కారమూ, వేదాంతజ్ఞానమూ న్యాయాన్యాయ విచారణ, సత్యవాదిత్వము, మొదలుగాకలిగిన సద్గుణములుకలిగి పరోపకారార్థ మై పాటుపడు మహానుభావులు వీరివిషయమందు, సద్గుణములను యన్నిచెప్పినసూ చెప్పవచ్చును పావగడతాలూకు మాసరాజనపల్లి కర ణం, మ-రా-రా-శ్రీ, వెంకట్రావుగారు వీరు అన్నదానమందు జగత్ప్రఖ్యాతి వహించినారు స్వదేశీమెడికల్ హాల్, ఆయుర్వేద యూనాని శాస్త్రివైద్యులు, ఎస్. సి. నంబిగారు, 22 రెడ్డిరామన్నవీధి, మదరాసు, వీరు పనిబాలుర సంరక్షణార్థమై ధర్మార్థముగా ఒక ఆస్పత్రిని ఏర్పాటుచే సియున్నారు, వీరివద్ద మంచిమందులు సరసముగా దొరుకును వలయు వారు వీరికేట్లాకును తెప్పించుకొని చూడవచ్చును.

పరోపకారార్థమై, పాటుపడువారలలో నాకునమ్మికగా తెలియుం డువారలు వీరు లోకమందంతటను, పరోపకారార్థమై పాటుబడి పుణ్య మును సంపాదించి కీర్తి వహించుదురని, భరతఖండనివాసులగు భ్రాత లను, మిక్కిలి వేడుచున్నాను. వివేకముకలిగి యిందలి వివరించియుండు విషయములన్నియు గ్రహించి సదాచారసంపన్నులై, యుండవలసినది.

(వివేకముపోవు మార్గము)

శ్లో॥ తావదేవకృతినామవిస్ఫుర తేృషనిర్మలవివేకదీపకః।
యావదేవనకురంగచక్షుషాం తాడ్యతేచటులలోచనాంచలైః॥

లోకమునందు పండితులుకూడా. యంతకాలమువరకు మృగనే
త్రముల వంటి నేత్రములుగల స్త్రీలకడకంటి చూపుచేత, చూడబడరో
అంతవరకు పండితులకు స్వచ్ఛమైనట్టి వివేకముగల దీపము ప్రకాశించు
చుండునుగాని, స్త్రీలయొక్క చూపునకులోబడిన వివేక ముండనేరదు.
కాబట్టి వేదాంతశాస్త్రము, సంపూర్ణముగ నభ్యసించిన పండితులవా
క్కుచేత, మాత్రము, స్త్రీసంగమము నుద్దేశించి, విడువవలయునని
చెప్పుచుందురేకాని, వాస్తవముగా విడువజాలరు. యత్రని మునులచేత
చక్కబడిన. మొలనూలనియెడు. నాభరణములచేత ప్రకాశించుచున్న
స్త్రీలయొక్క, జఘనప్రదేశములను. యవ్వరు విడువగలరు, యవ్వరు
విడువజాలరు. విడునదివానికి వివేకముండుజాలదు, యంతశాస్త్రము
జనువినను. యంతవివేకము గలవాడైనను, సంసారమందు తగులు
యుండిన. సద్గతి దొరకుటదుర్లభము, పై విషయములలో యంతిచెప్పి
నను చెప్పవచ్చును. ప్రయత్నములేయే. ప్రారబ్ధానుసారముగా యేయే
విధముగావలయునో. ఆయావిధముగా జరుగునుగాని. కాకమానదు.

విరక్తి మార్గము

శ్లో: యోనహృష్యతి నద్వేష్టి నశోచతి నకాంక్షతి ।
శుభాశుభపరిత్యాగీ భక్తిమాన్యస్సమే ప్రియః
గతార్థాన్నాను శోచంతి నార్థయంతే మనోరథాన్ ।
వర్తమానేనవర్తంతే తేరమే ంపిణాంప్రియతమా

యవడు సంతోషింపడో, యవ్వరు ద్వేషము నొందడో, యవ్వ
డు దుఃఖింపడో, యవడు శుభాశుభములను వదలుకొని, భగవంతుడగు
నాయందు భక్తికలవాడై, యుండునో, వాడు నాకిష్టమైనవాడు, పాం
డవులు గతించిన యర్థమును గురించి. దుఃఖింపరు, రానిదానిని కోరరు
యేవి లభించియున్నవో, దానిలో తృప్తినొందియుందురు, కావున

పాండవులు నాకు ప్రియమైనవారలు, అని భగవంతుడగు, శ్రీకృష్ణుల వారు, అర్జునుల వారికి జెప్పిన వాక్యములను గ్రహించి, గతించి పోయి నదానిని, స్మరింపకయు, రాబోవుదానిని గురించి యాలోచింపకయు, అనాలోచనగా దొరకినదానిని అనుభవించుచు, ఈదేహము అనిత్యమనియు, లోకమునందు శాశ్వతమైనది. యావది లేదనియు, దైవమాయలో జిక్కియున్నామని తలంచి, పురుషుడు చేయు ప్రయత్నములలో పుణ్యము సంపాదించు ప్రయత్నమే ముఖ్యముగా జేయుచు సమస్తపాపములకు కష్టములకు ఆధారభూతమయిన, యీసంసారము, భార్య, పిల్లలు, తల్లి, తండ్రి, సోదరులు, బంధువులు మొదలుగాగల లోకమును, మిథ్యయని దలంచుచు.

శ్లో॥ కృష్ణత్వదీయ పదపంకజ పంజరాంతః।
మద్యైవ మేవిశతు మానసరాజహంసః।
ప్రాణప్రయాణసమయే కఫవాతపిత్తైః।
కంఠావరోధనవిధౌ స్మరణంకుతస్తే।

హే కృష్ణా, నీయొక్క పాదములనే, పంజరములో మానసరాజహంసయైన నన్ను యిప్పుడే చేయుము, ప్రాణము పోవుసమయమందు కఫముచే కంఠముకట్టినపుడే, నిన్ను స్మరణజేయుట అవునోగాదో, యని దేవాదిదేవుని, స్మరణజేయుచు, ఉండవలెను.

శ్లో॥ అర్థాగృహే నివర్తంతే స్మశానే మిత్రబాంధవాః।
సుకృతం దుష్కృతంచైవ గచ్ఛంతమనుగచ్ఛతి।

మనము సంపాదించియుండు ద్రవ్యము పరమాత్మ పంచభూతాత్మకమైన శరీరమునుండి వెళ్లునప్పుడు, యింటియందుండును, మిత్రబాంధవులు, భార్య పిల్లలు మొదలగువారు పంచభూతాత్మకమైన శరీరము వెంబడి స్మశానమువరకు వస్తారు. శాశ్వతమైన పరమాత్మ వెంబడి

రారు, తానుచేసిన పుణ్యము, పాపము, పరమాత్మ వెంబడివచ్చునే కాని, మరెవ్వరురారు అ శాశ్వతమైన యీదేహమును, సంసారాంబుధిలో పడద్రోయక విరక్తిమార్గము నవలంబించి, వేదాంతమార్గము నభ్యసించి, స్వయంజ్యోతిని, తన్నుతాను తెలుసుకొన్నవాడై, భగవంతుని సాన్నిధ్యము చేరుకొనని ముఖ్యాంశము.

శ్లో॥ భోగేరోగభయం కులేచ్యుతిభయం విత్తేనృపాలాద్భయం ।
మానేదైన్యభయం గుణేఖలభయం రూపేజరాయాభయం ।
శాస్త్రేవాదిభయంబలేరిపుభయం కాయేకృతాంతాద్భయం ।
సర్వంవస్తుభయాన్వితం భువినృణాం వైరాగ్యమేవాభయం ।

భోగేచ్ఛగలవారికి రోగభయము, సత్కులమువారికి కులమునెంచుకొలుగునను భయము, ధనవంతులకు, రాజభయము మానవంతులకు దీనత్వము సంభవించునను భయము గుణవంతులకు దుర్మార్గుల భయము, శాస్త్రజ్ఞానులకు వాదిభయము రూపవంతులకు ముసలితనము ప్రాప్తించునను భయము బలవంతులకు శత్రువులభయము శరీరమునకు, యమునిభయము, లోకమునందుండు సమస్త విషయములకు, భయము కలదు, వైరాగ్యమునకు, భయమేమికలదు. గాన వైరాగ్యములో సమానమైన పదార్థములేదని, యీపదార్థమునుగైకొని కృతార్థులగుటకు ప్రయత్నముచేయువలయును.

వేదాంత మార్గము.

శ్లో॥ బ్రహ్మానందం పరమసుఖదం కేవలంజ్ఞానమూర్తిం ।
విశ్వాతీతం గగనసదృశం తత్వమస్యాదిలక్ష్యం ।
యేకంనిత్యం విమలమచలం సార్వదాసాక్షిభూతం ।
భావాతీతం త్రిగుణరహితం సద్గురుంతన్నమామి ॥

శ్లో॥ గురుర్బ్రహ్మా గురుర్విష్ణుర్గురుదేవ మహేశ్వరః ।
గురుస్సాక్షాత్పరబ్రహ్మ తస్మైశ్రీగురవేనమః ॥

శ్లో॥ గురవేసర్వలోకానాం భిషజేభవరోగిణాం ।
నిధయేసర్వవిద్యానాం దక్షిణామూర్తయేనమః ॥

శ్లో॥ వ్యాసశంకరరూపాయ ప్రణవార్థస్వరూపిణే ।
సూత్రభాష్య కృతేతస్మయిగురవే కరివేనమః ॥

వేదాంత ప్రకరణం

మిత్రులారా, నశ్వరమైన ప్రపంచము స్థిరమని యెంచదగినదే, మాయయనబడును, యిలాటిమాయాంధకారమును బోగొట్టుటకొరకు చతుర్వేదములు, శాస్త్రములు, అష్టాదశపురాణములు, ఉత్తచరిత్ర ముదలగునవి. విచారమునకు అధారములైననూ, అనాది శిద్ధమయిన ఈ మాయనులొలిగించుటకు అసాధ్యమై మహనీయులైనవసిష్ఠ, విశ్వామిత్ర, జమదగ్ని, కస్యప, భరద్వాజ, వాలఖిల్య, మైత్రేయ, కణ్వ, కాత్యాయన, యాజ్ఞ్యవల్క్య, మొదలైన మహనీయులు, తొమ్మిది ముక్తిపథములబట్టిపోయిననూ మాయయొక్కలోతు తెలియక దివ్య సంవత్సరములు తపోనిష్ఠులై, ఉండిననుముక్తిద్వారము తెలియక మాయాగృహమందు సంచరించి, యీనవయోగ సిద్ధివల్ల జ్ఞానోదయమై ఆత్మవిచారమువల్ల కలిగిన, అజ్ఞానాంధకారమైన, మాయానివృత్తి, ఆనందప్రాప్తిమైన, నిజముక్తిని స్వస్వరూప అనుసంధానమువల్ల, తన్ను తాను తెలిసినవారలై, జీవన్ముక్తులై నారని, సమస్త పురాణేతి హాసములయందు, మనము వింటున్నాముగదా ? ఇప్పటికాలమందు అల్పమతులైన మనము, చిత్తస్థయిర్యత ఉంచుటకొరకు, మహనీయ్యులుచూపి నతొమ్మిది మార్గములుబట్టి బోయినయడల, పదియవమార్గమైన, జ్ఞానయోగమనెడు, వెలుతురులోపడి, సుప్రకాశమైన తమయొక్క, స్వస్వ

రూప జ్ఞానవెలుతురులో, అజ్ఞాన నివృత్తినిజేసి, పరమానందమును బొంది, దేహాదిప్రపంచమును, దగ్ధపట న్యాయముగానెంచి, నిజముక్తులగుదురనుట. నిజమైన వేదాంతమార్గము గదా హేమిత్రులారా మొదటి సోపానమైన, మంత్రయోగము నవలంబించి, వాక్శుద్ధి పొందుటయే, మంత్రయోగమని చెప్పెదరు. యీసప్తకోటి మహామంత్రములకు శిరోరత్నమైన, ఆత్మస్వరూపమైన, గాయత్రి మహామంత్రమే సర్వశ్రేష్టమని, వేదోదితముగా నున్నదిగాన, యీలాటి మహామంత్రయోగమును. శాస్త్రమ సూక్తప్రకారము. మంత్రాంగ సహితముగా, మహాగాయత్రి స్వరూపమును, వాచ్యార్థ, లక్ష్యార్థములయందును, మంత్రాధిదేవత స్వస్వరూపమును ధ్యానించి, నిధిధ్యాసముల యందుండినయెడల సంశయములేక వాక్శుద్ధికలుగును, (వాక్ అనగా) సమస్త విధములకు, ఆధారభూతమైన వాణియనబడును. యీయొక్క వాణినిజ యించిన యెడల, అన్యవిద్యలను జయించి, పరవిద్యను సాధించవచ్చును, యీలాటి మంత్రయోగమునకు, క్రమమయిన, అంగములుండవలయు యీ అంగములవల్ల, మంత్రము సజీవమనబడును, అంగరహితముగా నుండిన యెడల నిర్జీవమంత్ర మనబడును. అంగసహితమైన సజీవ మంత్రమును అనుష్ఠించవలయును. అంగము తెల్పియనగా, భూతశుద్ధి, ప్రాణశుద్ధి, అంతర్మాతృక బహిర్మాతృక, ప్రాణాయామ, దిగ్బంధన, రక్షాయంత్రము. జపచక్రోద్ధారము, ఫలచక్రము. షడామ్నాయమూలం. పరస్పర సాంప్రదాయరహస్యము, ఋషి, దేవతా, ఛందస్సు, బీజం, ఆకృతి, మంత్ర పల్లవం, మంత్రసంస్కారం, మంత్రదీక్షా, ఖడ్గ, మాలా, కవచ, తంత్ర బలి, స్వభావ, మైత్రి, గర్భ, ప్రసవ, ప్రకృతి, వికృతి, ప్రియ, అనాది, యీలాటి అంగన్యాస, కరన్యాసయుక్తముగా, అనుష్ఠించినయెడల, సమస్తకారణములకు మూలకారణమైన, యీ గాయత్రియను సర్వదేవతను స్వాధీనము చేసుకొనునదే, మంత్రయోగ మనబడును, యీలాటిమం

త్ర యోగమును, కారణగురువులవల్ల, మంత్రోపదేశము పొంది, యీ ప్రథమ సోపానమునుదాటి ద్వితీయసోపానమైన హఠయోగము నవలంబించి, సాధనచతుష్టయ సంపన్నుడైన ముముక్షువుయమ నియమ, ఆసన ప్రాణాయామ, ప్రత్యాహార, ధారణధ్యాన, సమాధిస్థితియందు, నిష్ఠాగరిష్ఠుడైన తపస్వియే, అణిమాద్యష్ట సిద్ధులనుపొందునని, పాతంజలిమహాఋషులయొక్క మతము, యీలాటి యోగమువల్లనే, సమస్తఋషులు, దేవదానవులు, యక్ష, కిన్నర, కింపురుషులు, సిద్ధసాధ్య, పన్నగులు, మొదలయినవారలు, అణిమాద్యష్ట సిద్ధులనుపొంది, సమస్తలోకములయందు, ఇచ్ఛామాత్రముగా సంచరించి, ఆయునిర్ణయము లేక, బ్రహ్మలిఖితమును జయించి, ఇచ్ఛాసుఖమును పొందిరని, పూర్వకథా సార సంగ్రహమువల్ల, మనము యల్లప్పుడు వింటున్నాముగదా ఆలాటి హఠయోగము నవలంబించి, మంత్రయోగమువల్ల చిత్తశుద్ధినిగలిగి, సాధనచతుష్టయ సంపన్నుడైన, ముముక్షువుయమ మనెడు దశఅంగములను నిగ్రహించి, నియమమనె, దశఅంగములను పరిగ్రహించి, యనకైనాలుగు ఆసములను నభ్యసించి, రేచక పూరక కుంభకమనెడు, ప్రాణాయమమునుజేసి, మలినమైన పాపపురుషుని దగ్ధముచేసి, నిర్మలమైన మనస్సుచేత, ప్రత్యాహారమువల్ల, అంతరేంద్రియ బాహ్యేంద్రియనిగ్రహమును జేసి, చిత్తవృత్తిని, అస్తి, భాతి, ప్రియస్వరూపమగు, సచ్చిదానంద స్వరూపమయిన దివ్యతేజస్సుయందు, చిత్తవృత్తిని భ్రూమధ్యమందుందు, అపురవీక్షమందునిచి, ఈ ధారణబలముచేత, ధ్యానముచలించక, పూర్ణసుఖమైన సమాధిస్థితియందు. ఉండుటే హఠయోగమనబడును, ఈలాటియోగమునకు ముఖ్యకారణమైనది, (ప్రాణాయామము ప్రాణాయామమనగా) ఈప్రాణాయామము త్రివిధములుగా నున్నది, ముముక్షువుయనువాడు, పద్మాసనారూఢుడై నాసికాగ్రమును మధ్య అనామికాం గుష్ఠములలో బట్టి వామనాసాపుటముచే పదహారు మాత్రకలు

పూరించి అరవై నాలుగుమాత్రకలు కుంభకముచేసి (కుంభకమనగా) వాయువునిలపి, మూలమంత్రమును పఠించి, ధ్యేయవస్తువును జూచుచు, ముప్పై రెండు మాత్రుకలు, దక్షిణనాసాపుటముచేత, రేచకము (అనగా) వాయువ్వువిడచి, పునహా అదేనాశిక ద్వారమువల్ల, మొదటచెప్పినప్రకారం పూరించి కుంభకమువల్ల రేచించడమె, ప్రాణాయామమనబడును, ఇలాటి ప్రాణాయామమువల్ల, కాయశిద్ధినిబొంది, మూలాధారస్వాధిష్ట మణిపూరక, అనాహత, విశుద్ధ ఆజ్ఞెయ, శింశుమార, ధృవ, సహస్రార చక్రములయందుండు, రహస్యమునుదెలసి ముక్తిస్థానమందుండు సాక్షాత్పరమాత్ముని, దివ్యస్వరూపమును ధ్యానించి ముక్తులగుటయే రెండవ సోపానమయిన, హఠయోగమనబడును, మూడవ సోపానమయిన, లయయోగము నభ్యసించవలయును, పృధ్విని అప్పుయందు అప్పును, అగ్నియందు అగ్నినివాయువునందు వాయువును ఆకాశమందు ఆకాశమును అవకాశమైనమహత్తత్వమందు, అవకాశమును మహాతత్వమందు, మహాతత్వమును చిత్తమందు చిత్తమును మనస్సునందు, మనస్సునుబుద్ధియందు, బుద్ధిని జ్ఞానమందు, జ్ఞానమును ఆత్మస్వరూపమైన, నిజసుఖమందులయించుటయే, లయయోగమనబడును. యీమూడవ సోపానమును దాటినయడల, హఠ రాజము, అమనస్కయోగమనెడు రెండుసోపానములుదాటి, భక్తియోగంబనెడుసోపానములనెక్కి త్రివిధములగుబాహ్యా అనన్య, అంతరములైన భక్తిమార్గయత్రయములవల్లను సత్వ, రజస్తమోగుణస్థులైన, వారనుష్టించవలసిన పథమేమనగా, (బాహ్యాభక్తి) " అనగా " దివ్యలోకమైన, వైకుంఠ, కైలాస, సత్యలోకములనెడు, త్రిలోకములలోనుండు, నిత్యసత్యస్వరూపులైన, బ్రంహావిష్ణు మహేశ్వరుల, సగుణరూపమైన, దివ్యవిగ్రహములనుబట్టి, నిత్యనైమిత్తిక కర్మాదులనుదీర్చి వేదోక్తప్రకారముచేత, సాలంకృతమైన, చతుర్భుజయుక్తమైన, సాయుజ్యమగు విగ్రహాదులను, నవవిధములైన, భక్తిమార్గము

లచే, షోడశోపచారములయిన, పూజలొనర్చుటయే బాహ్యభక్తి అనబడును. నాశరహితములైన, కైలాస వైకుంఠములందుండు నిజమూర్తులను అనన్యభావముచాత, నిజస్థలమందు, పరిశుద్ధాత్ముడై నిర్మలమైన మనస్సుచేత సుఖాసనమునునుండి, అంతర్లక్ష్యయుతుడై, చతుర్భుజయుక్తులైన, సాలంకారమూర్తులయందు చిత్తవృత్తినిలిపి యడతెగని మనోదార్ఢ్యమువల్ల దివ్యసుందర విగ్రహములను నవరత్నఖచితమైన దివ్యసింహాసనమునందు ఆవాహనచేసి, సమీచీనమైన వస్త్రాభరణములచేతఅలంకరించి, చంద్రసూర్యాగ్నికళలను, మూర్తులందు నిలిపి, సంపూర్ణకళ యుక్తమగు దివ్యసుందర తేజోధిష్ఠితములగు, మూర్తులను, మనోభావముచేత, మానసపూజనొనరించి, మృదుమధురమైన మాటలచేత, మూర్తులను స్తోత్రముచేసి, శుద్ధసాత్విక మనస్సు, కర్పూరమును జ్ఞానాగ్నివల్ల, ప్రజ్వలించి, నిజమూర్తి స్వస్వరూప పరిపూర్ణానందమనెడు, సాగరములో మునుంగుటయే, అనన్యభావమనబడును, యిదియే, అంబరీష, అక్రూర, ముచికుంద, ప్రహ్లాద, పరాశర, నారద, శుక, శౌనక, బకదాల్భ్య, భీష్మ, పుండరీక, వ్యాస, రుక్మాంగద, అర్జున, హనుమంత, వసిష్ఠ, బలి, ఇంద్రాదులే మొదలైన వారలు యీఅనన్య భావముచేత, ఆత్మానాత్మాతీతియందు, మూర్తిధ్యానమువల్ల, దేహాదిప్రపంచమును, లయించి, సాలోక్య సుఖమునుపొందిరని, మహాభాగవతాదిగ్రంథములయందు, చెప్పబడియున్నది గదా. ఇలాటి మూర్తులను, బహుకాలము ధ్యానించుటచే కలిగినపరిపూర్ణానందమువల్ల, ధ్యానధ్యేయవస్తువుయేకమని నిర్వికల్ప, సమాధిస్థితియందు పరిపూర్ణానందమై ఏకమైనిత్యమై, విమలమై అచలమై సర్వదా సాక్షీభూతమై సుఖదుఃఖరహితమై, భావాతీతమై వాఙ్మనస్సుక గోచరమై ఉండుటయే, అంతర్భావమనియు, నిజసుఖమనియు, యీత్రివిధమైన, భక్తిమార్గములనెడు సోపానములుగల దివ్యజ్ఞానమును కలిగి, ఆత్మ అనాత్మ విచారపరుడై వివేకవైరాగ్య

శమాదిషట్కము ముముక్షుత్వమనెడు సాధనచతుష్టయ సంపన్నుడైనవా డేముముక్షువుయనబడును. (అనగా) "మోక్షాధికారి" (వివేకమనగా) ఆత్మ "అనాత్మవిచారం" వైరాగ్యమనగా ఆత్మవినహా అన్యపదార్థ ములయందు యిచ్ఛలేకయుండుట" (శమాదిషట్కమనగా) శమ, దమ, తితిక్ష, ఉపరతి, శ్రద్ధ, సమాధానా, యివియే సాధన చతుష్టయములన బడును యివి అభ్యసించినవాడే. ముముక్షువు "మోక్షాధికారి" అధి కారియైన మనుజుడు, సద్గురువుల నాశ్రయించి. వారి అనుగ్రహములకు పాత్రుడై, మనోవాక్కాయ కర్మలచే, శుశ్రూషచేయుచు వేదాంత తత్వ రహస్యమును దెలియవలెను. యీప్రకారము దెలిసినవాడై, ఆత్మ వినహా వేరేపదార్థమును లేదనియు మాయాభాసమైన, ప్రపంచము మి థ్యమనియు. ఆత్మనే, సత్యమనియు, నిశ్చయించి. నిశ్చయజ్ఞానము కలు గుట "జ్ఞానమనిపేరు" అఖండల, ఏకరస, అద్వైత, సత్యజ్ఞానానంద, నిత్యనిర్మల, స్వయంప్రకాశ, పరిపూర్ణ వస్తువైనా. జాతి, ప్రియరూప మైన, సచ్చిదానంద స్వరూపమైన, అద్వితీయమైన, పరబ్రహ్మమందు, మిథ్యాస్వరూపమైన, ఇచ్ఛాయను మాయకలిగి, ఆమాయవల్ల, ఆకా శముకలిగి, అవకాశమె ఆకాశమై, ఆకాశమందు వాయువుకలిగి, వా యువునందు అగ్ని, అగ్నియందు అప్పు, అప్పుయందు పృథ్వి, పృథ్వి యందు ఔషదములు, ఔషధమువల్ల అన్నము, అన్నమువల్ల, శోణి తము, శోణితమువల్ల మాంసము, మాంసమువల్ల మేదస్సు, మేదస్సు వల్ల అస్థి, అస్థివల్ల ఇంద్రియము. ఇంద్రియమువల్ల పిండోత్పత్తి, యీ పిండమె పృథ్వి, అప్పుతేజస్సు, వాయువు, ఆకాశములనెడు, పంచభూ తములయందును పంచపంచ అంశములనుపొంది, పంచవింశంత్యాంశములై ఘటమాయెను. యీఘటమె, స్థూలశరీరమనబడును, యీశరీరమునకు జ్ఞానేంద్రియములైదు, (అనగా) శ్రోత్ర, త్వకు, చక్షు, జిహ్వా, ఘ్రాణము లనునవి. ఘ్రాణేంద్రియములు, వాక్కు, పాద, పాణి, ఉపస్థ, వాయువు

లనెడు, యివియే, ఐదు కర్మేంద్రియములు, ప్రాణ, అపాన, వ్యాన, ఉదాన, సమాన, యివియే పంచప్రాణములు, మనస్సు, బుద్ధి, సహా, చేరిన, 17 సప్తదశ కలాత్మకమైన సూక్ష్మ దేహమనబడును, దీనికి ప్రాజ్ఞుడే అధిదేవతా, కారణదేహమనెడు, సప్తావరణముచేత జేరిన మాయా స్వరూపమైన, అజ్ఞానకారణ దేహమనబడును. యీలాటి దేహాది ప్రపంచమే, తానని భ్రాంతిజెంది, మాయాంధకార కుహరములో జిక్కి భావనాత్రయమువల్ల, జాగ్రత్స్వప్న, సుషుప్తులనెడి, అజ్ఞానప్రపంచ మును, సత్యమని యెంచుటయే, అజ్ఞానమనబడును, యీలాటి అజ్ఞాన మును పోగొట్టుటయే, సుజ్ఞానమనబడును, ఈలాటి సుజ్ఞానియైనవాడు, స్థూలదేహము నేనుకాదనియు, స్థూలదేహముపంచును, పృథ్వీసంబం

శ్లో॥ అస్థిమాంసత్వచోనాడీ రోమాంచైవాదిపంచకం ।
పృథ్వీపంచగుణాంచైవ తదంశాని ప్రకీర్తితాః

అస్థి, మాంసము, త్వక్కు, నాడి, రోమము. పృథ్వీసంబంధ ము యీఐదంశములు నేనుకాదనియు.

శ్లో॥ శ్లేష్మమూత్రపూతథా స్వేద శుక్లశోణితమేవచ ।
అప్పంచగుణాంచైవ తదంశాని ప్రకీర్తితాః ।

శుక్లము, శోణితము, లాలము, మూత్రము, స్వేదము, జలసం బంధమైన, ఈ ఐదంశములు నేనుకాదనియు.

శ్లో॥ క్షుధాతృష్ణాతథానిద్రా ఆలస్యం సంగమేవచ ।
అగ్నిపంచగుణాంచైవ తదంశాని ప్రకీర్తితాః ।

క్షుధ, తృష్ణ, ఆలస్య, నిద్ర, సంగమం, అగ్నిసంబంధమైన, ఐదుగుణములు నేనుకాదనియు.

శ్లో॥ చలనంధావనంచైవ ఆకుంచననిరోధనం ।
వియోగశ్చేతి విజ్ఞేయ వాయుఃపంచగుణాస్మృతాః ॥

వాయుసంబంధమైన, చలన, ధావన, ప్రసరణ, అకుంచన, నిరోధన మొదలైన వస్తువు నేనుకానియు.

శ్లో॥ రాగద్వేషభయాలజ్జా మోహాశ్చాపయథాతథా ।
నభోపంచగుణాఃప్రోక్తంతదంశాని ప్రకీర్తితాః ॥

రాగము, ద్వేషము, భయము, లజ్జా, మోహము, అను ఆకాశ సంబంధమైన, ఈఅయిదు గుణములు నేను కానియు. ఈయిరువై యైదు గుణములుచేరిన, స్థూలదేహమునకు సాక్షియైయున్నానని, సూక్ష్మదేహమును విచారించుచును, సూక్ష్మదేహమైన, జ్ఞానేంద్రియములు నేను కానియు. కర్మేంద్రియములు నేను కానియు, పంచప్రాణములు, మనస్సు, బుద్ధి, నేనుకానియు, యెంచుటయే. సూక్ష్మదేహ నిరసనము. ఋకును, కారణదేహమైన, మిథ్యాస్వరూపమయిన, మాయయనబడు, అజ్ఞానము, నేనుకానియు. జాగ్రత్స్వప్న, సుషుప్త్యవస్థాత్రయములకు, దేహత్రయములకు. నేను సాక్షిపున్నాననియెంచి. దేహాదిప్రపంచమేలేదనుచు, సాక్షిలేనందున, నేనే వున్నానని, నాకు పరిమాణములేని సర్వము నేనై నేనేసర్వమై సుఖదుఃఖరహితమై, భావాతీతమై, పరమానందస్వరూపమై, అఖండ, ఏకరస, అద్వైత, సత్య, జ్ఞానానంద, నిత్యనిర్మల, స్వయంప్రకాశ స్వరూపమై, ఉండుటయే, నిజవస్తువనియు, పరమాత్మయనియు, పరబ్రహ్మమనియు, సచ్చిదానంద స్వరూపమనియు, ఎంచి, స్వస్వరూపమైన, ఆత్మపంచలక్షణమనస్కుడై, ఉండుటయే జ్ఞానయోగమనబడును, ఈలాటి జ్ఞానయోగమువల్ల, అజ్ఞాననివృత్తియై, పరమానంద ప్రాప్తియగునని, శృతిస్మృతి, పురాణేతిహాసముల

యందు, జెప్పబడియున్నదిగదా, "మిత్రులారా" యీవిషయమును, అభ్యసించుట, దీనియందు ప్రవేశించి, కైవల్యపదముగనుట అసాధ్యమనియు, ముఖ్యము నేను జెప్పియుండువన్నియు గ్రహించక దైవేచ్ఛవలనె కలుగుచున్నదిగాని మనప్రయత్నమేమియు సాగదనియు యంచవలదు.

శ్లో॥ ఉత్సాహం సాహసం ధైర్యం బుద్ధిశ్శక్తిః పరాక్రమః।
షడ్భిర్మనుష్యయత్నానాం సప్తమం దైవచింతనం॥

ఉత్సాహము, సాహసము, ధైర్యము, బుద్ధి, శక్తి, పరాక్రమం యివి ఆరున్నూ, మనుష్యుడుచేసిన యీయావత్కార్యము కేగాని. దైవసహాయము నూటికొకపాలుమాత్రమె, భ్రాతలారా, సర్వకార్యములకు, తప్పక ప్రయత్నము జేయుచు, కీర్తినిపొంది మనభరతఖండమును దేశాభిమానుడై వృద్ధికి తెస్తురని మిక్కిలి వినయముగా ప్రార్థించుచున్నాను. ఈప్రబంధమునందలి విషయములు శ్లోకములు, పద్యములు మొదలగునవి, కొన్నిగ్రంథముల సహాయముచే యుంచి, కనపరచియున్నాను. యిందులో కొన్నిచోట్ల గ్రంథబాహుళ్యముచె శ్లోకార్థములు పూర్తా చేయలేక ముఖ్యమైన అంశములు వేశియున్నాను.

ఈప్రబంధమునందు యన్ని నెరసులున్నను యన్ని అపశబ్దములున్నను. యన్ని అపార్థములున్నను వక్రవక్రముగా తెలియబడని మాటలు తమబిడ్డ లాడుచుండగా తలితండ్రులు ఆమాటలనే, కిన్నరులు జేయు వీణా మృదంగాది మొదలైన వాద్యములవలనే చిలుకపలుకుల వలెన ఆలకించివిని యేలాగు సంతసించి ముద్దిడుచున్నారో అలాగున ఈగ్రంథమునందు యెన్ని నెరసులున్నను, వాటిని యెంచక గొప్ప వింతుని ప్రార్థన ప్రాజ్ఞులైనవారలు దోషమును దీసివేసి గుణమున్నే ప్రధానముగా జేతురు. గాన నాయందు యన్నిదప్పులున్నను దూషించక

ఈప్రబంధమును గౌరవింతురని భరతఖండ నివాసులగు భ్రాతలను గూర్చి ప్రార్థన జేయుచున్నాడ.

సంపూర్ణము.

నిర్ణయసింధౌతృతీయ పరిచ్ఛేదే శ్రాద్ధనిర్ణయః పేజీ. 344.

"శూద్రదృష్టాన్నగ్రాహ్యః పరాశరః"

శ్లో॥ తద్విష్ణోరితిమంత్రేణ గాయత్ర్యాచప్రయత్నతః।
ప్రోక్షయేదన్నజాతంతు శూద్రదృష్ట్యాదిశుద్ధయె॥

శూద్రుడన్నము చూచుటవలన కలిగిన పాపనివృత్తికొరకు తద్విష్ణోః పరమంపదం అనుమంత్రముచేతను గాయత్రీ మంత్రముచేతను అన్నమును ప్రోక్షించిన శుద్ధినొందును.

మద్యమాంసాది నిషేధః.

వృద్ధహారీతసంహితాయాం షష్ఠోధ్యాయః.

శ్లో॥ సురాయాః ప్రతిషేధస్తు ద్విజానాన్తు వకీర్తితః।
విశిష్టస్యాపిశూద్రస్య పాతిత్యమనుకంబవత్।

బ్రహ్మక్షత్రియ వైశ్యులకే సురాపానము నిషేధమని చెప్పుట కాదు శూద్రునకుకూడా నిషేధమే అనృతము, మద్యమాంసము, పరస్త్రీసంగమము, పరద్రవ్యాపహరణము, శూద్రునకుకూడా విశేషనరకప్రాప్తియని మనువు వచించియున్నాడు.

"కన్యాపష్కృతి" "కన్యావిక్రయప్రశంస"

శ్లో॥ శుల్కేన యేప్రయచ్ఛంతి స్వసుతాంలోభమోహితాః।
తేషాంతినరకేఘోరే యావదాభూతసంప్లవం।
గమనాగమనాద్యోగా దేవంశుల్కవిక్రయ్యతే।
యేవంజ్ఞాత్వాచయుక్తింతాం కన్యాంవిందేతసత్కులం॥
నస్యాద్దివేచపిత్రేచ దాసీస్యాదధసేవితా।
క్రయక్రీతాతుసాదాస నసాపత్నీవిధీయ్యతే॥
అగ్నిష్టోమాతిరాత్రాణాం శతంశతగుణాకృతం।
ప్రాప్నోతిపురుషోదత్వా హిరణ్యసంత్రేరలంకృతం॥

యస్తు సత్యేనధర్మేణ పితాచాస్యప్రయతే సుతాం ।
సుప్రీత్యలభతే స్థానం యథాదక్షఃప్రజాపతిః ।

యవ్వారు లోభమోహముచే యుక్తులై తమపుత్రికను క్రయముసకు విక్రయించుచున్నారో, వారు మహాప్రళయపరి యంతరము ఘోరమైన నరకమును పొందగలరు.

(నరకమునగా)

సీ। కరుకుపగ్గములను కంఠమూలముగట్టి కుయ్యోగ నీడ్తురుకొంతసేపు ।
జల్లునరక్తముల్ వెళ్ళంగ బల్లేల కొనరిగుమ్ముదురుకొంతసేపు ।
కడకాలుబట్టి వెక్కసముగా నేలపై గూలవేయుదురుకొంతసేపు ।
మిట్టనిక్కించిబల్మిగనూకి పల్లాలకుప్పూడ్రోతురుకొంతసేపు ।
విద్యాన్సుకన్యకావిక్రయానక్తుల । కంటలపిదాసచెందుమగ్రాగిపోవు
కాచిపోయు మనీసంబుకరుణలేక । కోయుచుందురుకొడవండ్ల క్రూర
మతుల ॥

ఈలాగు విక్రయించుటవలన గలిగినదోషము తెలుసుకొని కన్య సత్కులమందు బుట్టిన వరున్ని పొందవలయును ఈలాగు విక్రయించిన కన్యకకు, యజ్ఞములయందు, శ్రాద్ధాదులయందు, అధికారములేదు పురుషునిచే సేవింపబడు దానిగా జెప్పబడుచున్నది యిట్టివనిత దాసిగాని ధర్మపత్నియనబడదు, వివాహమంత్రముచె సంస్కరింపబడిన కన్యను యెవడు వరునికొరకు అర్పణజేయుచున్నాడో, అతడు నూరుయాగములు చేయబడిన అగ్నిష్టోమాది క్రతుఫలమును బొందుచున్నాడు తండ్రియైన యేపురుషుడు సత్యమైన ధర్మమార్గముచే వరునికర్పణజేయుచున్నాడో, ఆపురుషుడు దక్షప్రజాపతివలెనె సర్వోత్తమమైన పుణ్యలోకమును పొందుచున్నాడు.

వాశిష్ఠధర్మశాస్త్రే తృతీయోధ్యాయః॥ స్మృతిః॥ అశ్రోత్రియానను వాకా, అనగ్నయః శూద్రధర్మేనభవన్తి, నాసౌబ్రాహ్మణోభవతి, మానవంచాత్రముదాహరన్తి ॥ యోనధీత్యద్విజో వేదమన్యత్ర కురుతే శ్రమం సజీవన్నేవశూద్రత్వ మాశుగచ్ఛతిసాన్వయః॥

బ్రహ్మనిష్ఠులుగాక అగ్నిహోత్రములులేక, వేదము చదువక నుంటున్నారో యట్టిబ్రాహ్మణులు శూద్రప్రాయులగు చున్నారు, యిందుకుమనువుచెప్పబడిన శ్లోకముదాహరించబడును, యేవిప్రుడు వేదమును చదువక నితరవిద్యలయందు పరిశ్రమచేయునో వాడుబ్రతికియూ నసవంశముతో గూడ శీఘ్రముగ శూద్రత్వమును జెందుచున్నాడు. నేను జూచినంతటిలో మద్దగిరి తాలూకా కసబాలోనుండు వేల్నాడు కొండావధాన్లువారు నన్నువున్న మడకశిరాతాలూకా రేకులకుంట అనంతపురం లోనుండు ములికినాడు శేషాద్రిశాస్త్రిలవారు వకరున్నూ వేదమును చక్కగాజదివి యున్నవారలు.

" దేవీభాగవతేనవమస్కంధే అష్టమోధ్యాయః "

శ్లో॥ అన్నానాంనియమోనాస్తి యోనీనాంచవిశేషతః ।
ఆశ్రమాణాంజ్ఞానాంచసర్వే మ్లేచ్ఛాఃకలాయుగే ॥

ఇంక సర్వజనులు కలియుగమందు విశేషముగ అన్ననియమము యోనినియమము ఆశ్రమనియమము లేక మ్లేచ్ఛులగుచున్నారు.

(యిందుకు దృష్టాంతము) 1914 సంవత్సరమున చెన్నపట్టణ మందు చాతుర్వర్ణములవారు 4011 మంది మహాసభగాచేరి అందులో బ్రాహ్మణులు వైశ్యక్షత్రియ శూద్ర స్త్రీలను వివాహము జేసుకొన వచ్చుననియు క్షత్రియులు వైశ్యశూద్ర స్త్రీలను వివాహము జేసుకొన వచ్చుననియు వైశ్యులు శూద్రస్త్రీని వివాహము జేసుకొనవచ్చునని యు శూద్రుడు శూద్రస్త్రీని మాత్రము వివాహము జేసుకొనవలెనని

యు పెద్దమనుష్యులుచేరి మీటింగుచేసినారు, యిందుకు చాలామంది తృప్తిలేక యీసభను పునహాయేర్పాటు జేయబోవుచున్నారు.

ఆత్మలాభసుఖంయావత్తపోధ్యానమునీరితం ।
శ్రుతిస్మృత్యాదికంధర్మం తద్విరుద్ధంనచాచరేత్ ॥

స్వలాభసౌఖ్యముకొరకు తపోధ్యానములు విషయములు వచింపబడినను (అందులో ఇచ్ఛానుసరణివచింప బడినవి) అయినను శ్రుతిస్మృత్యాది ప్రతిపాదిత ధర్మములనే చేయవలయును గాని తద్విరుద్ధ ధర్మముల నాచరింపగూడదు.

మావద్ద సరసముగా దొరకు ఔషధముల జాబితా.

మాత్రలు	రు.అ.పై.
జ్వరాంకుశం 30మా, గల సీసా 1కి.	0-8-0
జ్వరఫణిగరుడం ...	0-8-0
మహాజ్వరాంకుశం ...	1-0-0
ఆనందభైరవి ...	0-8-0
సన్నిపాతభైరవి ...	0-8-0
చిత్తానందభైరవి ...	0-8-0
రసానందభైరవి ...	0-8-0
అర్ధనారీశ్వరం ...	1-0-0
కోడాసుడి ...	1-0-0
గోరోజనమాత్రలు ...	1-0-0
కస్తూరిమాత్రలు ...	1-0-0
ఏలాదిమాత్రలు ...	0-8-0
హింగుళాదిమాత్రలు ...	0-8-0
రసకర్పూరమాత్రలు ...	0-8-0
కృష్ణమణిమాత్రలు ...	0-8-0
కాలాగ్నిరుద్రభైరవం ...	[illegible]-0-0
బ్రహ్మాస్త్రరసం ...	2-0-0
పాశుపతాస్త్రరసం ...	2-0-0
అగ్నికుమారకం ...	1-0-0
తాంబూలమాత్ర	0-4-0

భస్మములు.	రు.అ.పై.
శతపుటకృష్ణాభ్రకభస్మం తులం 1కి	5-0-0
తామ్రభస్మం ...	15-0-0
వంగభస్మం ...	3-0-0
ప్రవాళభస్మం ...	8-0-0
పటికారభస్మం ...	1-0-0
స్వర్ణభస్మం ...	30-0-0
రజితభస్మం ...	15-0-0
త్రివంగభస్మం ...	8-0-0
నాగభస్మం ...	3-0-0
మైలుతుత్తభస్మం ...	1-0-0
రసభస్మం ...	10-0-0
గంధకభస్మం ...	5-0-0
శంఖభస్మం ...	3-0-0
మనశిలభస్మం ...	1-0-0
శిలాజిత్తుభస్మం ...	8-0-0
గరుడగంధకభస్మం ...	5-0-0
వెలిగారభస్మం ...	1-0-0
తుత్తునాగభస్మం ...	3-0-0
పంచలోహభస్మం ...	8-0-0

	రు.అ.పై.
కూలకుఠారభస్మం	. 5-0-0
మేహకుఠారభస్మం	. 5-0-0

సిందూరములు.

	రు.అ.పై.
తామ్రసిందూరం తులం 1కి	...15-0-0
రససిందూరం ...	..10-0-0
అన్నభేదిసిందూరం	... 3-0-0
ఇంగ్లీకశిందూరం	... 3-0-0
కుక్కుటాండశిందూరం	...10-0-0
స్వర్ణశిందూరం	...30-0-0
రసకర్పూరమూశ 6పలంశీసా 1కి.	1-0-0
శంఖద్రావకం 3 పలం సీసా 1కి	1-0-0
మరీచిద్రావకం ...	... 1-0-0
సోమద్రావకం	... 1-0-0
కల్లుప్పుద్రావకం	... 1-0-0
పెట్లుప్పుద్రావకం	... 1-0-0

	రు.అ.పై.
కర్పూరద్రావకం పీనిసె కర్పూరాద్యరిష్టమందురు	... 1-0-0
పుష్కద్రావకం	... 2-0-0

లేహ్యములు

	రు.అ.పై.
మరీచిలేహ్యం శేరు 1కి	... 5-0-0
శొంఠిలేహ్యం ...	... 5-0-0
పిప్పల్యాదిలేహ్యం	... 5-0-0
ద్రాక్షాదిలేహ్యం	... 5-0-0
ఖజూరాదిలేహ్యం	... 5-0-0
మహాబిల్వాదిలేహ్యం	... 5-0-0
సౌభాగ్యశొంఠి	... 5-0-0
సమస్తమేహములకు లేహ్యం	... 8-0-0
చల్దికిలేహ్యం	... 8-0-0
వీర్యవృద్ధికిలేహ్యం	...10-0-0
రతిసమయమందు వీర్యము నిల్పుటకు లేహ్యం	.12-0-0

స్త్రీలకురుతుకూల తెలసరి అంటుబడకుండుట పుండ్లుపొక్కులు మొదలగు చల్ది వ్యాధులకు యింకా సమస్తమైన రోగములకు మాత్రలు చూర్ణములు రసములు భస్మములు సిందూరములు ద్రావకములు పుష్పలు నూనెలు లేహ్యములు మొదలగునవి మావద్ద సరసముగాదొరకును రోగి వయస్సు, స్త్రీ, లేకపురుషుడు, ఏకాతుల, పేరు, గ్రామం, పోష్టు విడిఅక్షరములతో వ్యాధియెన్ని దినములుగావుండినది, వ్యాధిగుణములు దెలుపుతూ ఇందుకై 4-లో 1 భాగము అడ్వాన్సుగా మొత్తము పంపవలసినది అట్లు పంపినమందులు పంపబడును పోష్టుఖర్చులువారె భరించవలయును.

అర్డరుపంపి తెప్పించుకొన్న మందు వాపసుపంపినవెనుకకు తీసుకోబడదు.

వలయువారు యీక్రిందివిలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

ఇతర పుస్తకములు ఔషధములు వలయువారు అర్డరుగా విళ్లను పంపిన మాకెట్లో కును పంపబడును.

ఫిడ్లు, తబలా, వైద్యం, జ్యోతిషము, హరికథ, యీవిద్యల నభ్యసించవలెనని యిచ్ఛయుండువారలు, మావద్దకువచ్చి నేర్పుకొనవచ్చును మాయింటియందు అన్నముబెట్టి ధర్మముగా విద్య నేర్పించబడును వ్యాధిగ్రస్తులకు ధర్మార్థముగా వ్యాధిని గుణముచేసి పంప

దయూను తమతమ గ్రామములనుండి ఔషధములు తెప్పించుకొనువారికి మాత్రము దుడ్డు తీసుకొని పంపడమూనుగాని మావద్దనేవచ్చి కొన్నిరోజులు నిలిచి ఔషధములు తీసుకొనువారికి మాత్రము ధర్మార్థముగా చికిత్స చేయడమూను.

ఇట్లు,

పి. వెంకటాద్రి శాస్త్రి,

నేటీవుడాక్టర్,

మలుగూరు,

పోస్టు హిందూపూర్.

సర్వమంగళా.

47 పేజి శేషము. పతిని చూచినపుడే సంతోషించును. పతి చూచినప్పుడు తల వంచుకొనును. ఇవతలవతల చూచువ్యాజంబున పతినిచూచును. పతికాలంబునకుచాద్యవ యవములను వెల్లడిచేయును. ప్రయత్నపూర్వకముగ మదన సదనమును సిగ్గుచే మూసు కొనును, పతితో నాలింగనచుంబనాది సౌఖ్యములననుభవించును. పతితో యధార్థముగ మాటలాడుచుండును, పతికి శక్యములగు ద్రవ్యముల నేయడుగును, పతిస్వల్పముగనిచ్చినను మిక్కిలి సంతోషమునుపొందును, పతి పంపిన వస్తువుల నత్యాదరముతో గ్రహించును పతి ఆలింగనముచేసినప్పుడు అమృతమును పూసికొన్నట్లెంచును, మగడు నిద్రించినపిదప తాను నిద్రించును, మగడు లేవకమునుపు తానులేచును, పిదప మగనిని తొడతాకినిద్ర లేపును, ఇట్లు చేయునది పతివ్రత యనబడును, కావున స్త్రీ లిట్టి గుణములుగలిగి పతుల యందను రాగముతో వర్తింపవలయు.

సకృదపికులటాభి ర్లోగినీ భిక్షుకీభి స్సకపటవిటఘటితాభి స్సంస్పృశే న్నైష్ణనహాస్వ । రుచిరమపదమముష్మై పథ్యమేవం వేతి ప్రతిదినమపిభర్తుర్భో జనేచ్ఛాం ప్రసిద్ధ్యాత్ ।

వ్యభిచార స్త్రీలతోడను, మంత్రవాదినులతోడను, బిచ్చపువాండ్రతోడను, నట విటులతో చేరియుండు స్త్రీలతోడను సహవాస సంభాషణాదుల జేయుదగదు ప్రతిదిన మును తనభర్తయొక్క అభిప్రాయమెరింగి రుచికర పదార్థముల వండవలయు.

క్వచిదపి నిభృతే వా ద్వారి వా నైవతిష్ఠే చ్చిరముభగిరమస్మై విప్రి యాం ప్రయచ్ఛేత్ । సవిరళజనదేశే మంత్రయేన్నిష్కుటే వా పురుష మపిపతిశ్చేన్న ప్రతీక్షేతవినా వ ।

పతివ్రతయగు స్త్రీ, నిర్జన ప్రదేశమందుగాని తలవాకిటగాని యెక్కప్పుడైనను నిలువ గూడదు, భర్తకిష్టముగాని మాటలనెప్పుడును బలుకగూడదు, జనములేనిచోటగాని ఇంటి పెరటి తోటలయందుగాని అన్య పురుషులతో సంభాషింపగూడదు, ఒక ఆలోచనలేనిది స్వపురుషునితోగూడ పలుమారు మాటలాడుట పలుమారు చూచుట కూడదు.

అనుమతిముపలభ్యాధీశితుస్సత్రయాయాచ్ఛయసమనువిదద్యాద్భ ర్తుర్థానమగ్రే । గతపతిరయి తేతు క్వాపి మాంగల్య మంత్రాణ్యుపచిత గురువిప్రాధారయేన్మండనాని ॥

పతివ్రతయైన స్త్రీవివాహయజ్ఞ గోష్ఠి దేవోత్సవాదుల కెచ్చటికైనపోవలసినప్పుడు మగని యాజ్ఞనుపొంది వదినెలు మొదలగు పతిబాంధవులతో గూడినదై పోవలయు,

మగడు శయనించిన పిదప తాను శయనించి మగనికంటె ముందుగ తాను లేవవలయును, భర్తదేశాంతరమునకు బోయియున్నప్పుడు మాంగల్యముతప్ప తక్కిన యాభరణముల ధరింపక గురువులు బ్రాహ్మణులు వీరియందు భక్తిగలిగియుండవలయు. 17 పేజీ శేషము.

చతుర్థేహ్ని తతస్స్నాత్వా శుక్లమాల్యాంబరా శుచిః । ఇచ్ఛంతీ భర్తృసదృశం పుత్రం పశ్యేత్పురః పతిం ॥ పూర్వం పశ్యేద్యతుస్నాతా యాదృశం నరమంగనా । తాదృశం జనయేత్పుత్రం భర్తారం దర్శయేదతః ॥

పిమ్మట నాలుగవ దినమున స్నానముచేసి తెల్లని వస్త్రములను పుష్పములను ధరించి శుచిర్భూతురాలై పతి సమానుడగు పుత్రుని గోరుచున్నదై ముందుగ భర్తను చూడవలయు, ఏలననగా స్నానము చేసినతోడనే ముందుగ నెట్టి పురుషుని జూచునో వానివంటి పుత్రుని కనును కాబట్టి ముందుగా పతినే చూచునది.

ఋతుస్తు ద్వాదశనిశాః పూర్వాస్తిస్రశ్చ నిందితాః । ఏకాదశీ చ యుగ్మాసు స్యాత్పుత్రోన్యాసు కన్యకా ॥

స్త్రీలకు ఋతువయినది మొదలు ౧౨ దినములవరకు ఆర్తవము కనపడుచుండుట వలన నది ఋతుకాలమనబడును వానిలో మొదటి మూడుదినములు. ఏకాదశి ఇవి నిందితములు, సరిదినముల యందు గూడిన పుత్రుడును బేసి దినములయందు గూడిన కన్యకయు జనించును.

ఊనద్వాదశవర్షాయా మప్రాప్తః పంచవింశతిం । యద్యాధత్తే పుమాన్గర్భం కుక్షిస్థస్స విపద్యతే ॥ జాతో వా న చిరంజీవేజ్జీవేద్వా దుర్బలేంద్రియః ॥ తస్మాదత్యంతబాలాయాం గర్భాధానం న కారయేత్ ।

౧౨ ఏండ్లకు లోబడిన స్త్రీయందు ౨౫ సంవత్సరములకులోబడిన పురుషుడు గర్భాధానముచేసిన యాగర్భము కుక్షియందే ఆపదనొంది స్రవించును, ఒకవేళ గర్భము నిలిచి శిశువు జనించినను బహుకాలము జీవించదు, జీవించినను ఇంద్రియపటుత్వ లేకుండును, కావున మిక్కిలి బాల్యముగల స్త్రీయందు గర్భాధానము చేయకూడదు.

సాంత్వయిత్వా తతో న్యాస్య సంవిశేతా ముదాన్వితా । ఉత్తానా తన్వనా యోషిత్ తిష్ఠేదంగైస్సుసంస్థితైః । తథాహి బీజం గృహ్ణాతి దోషైస్స్వస్థాన మాస్థితైః ॥

స్త్రీ పురుషులొకరినొకరు ప్రియవాక్యములచే నూరడించుకొని సంతోషయుక్తులై మెలంగవలయు స్త్రీ భర్తయందే మనస్సుగలదై బాగుగ నుంచబడిన

గలదై కెల్లకిల బహుండవలయును, అట్లగుటచే స్వస్థాన స్థితవాతాదిదోషములచే బీజమును గ్రహించును కావున స్త్రీ రతి కాలమునందు కామాతిరేకముచేనుపరతి మొదలగు క్రీడా భేదములతోను పురుషాయిత బంధములతోను రమించుట సత్సంతానము గోరువారికి దగదు.

యో భార్యాయా మృతౌ మోహాదంగనేవ ప్రవర్తతే తతః స్త్రీ చేష్టితాకారో జాయతే షండసంజ్ఞికః ॥ ఋతౌ పురుషవద్వాపి ప్రవర్తేతాం గనాయది । తత్రకన్యాయదిభవేత్ సాభవేన్నరచేష్టితా ॥

పురుషుడు తనభార్యయందు ఋతుకాలమున మోహావిష్టుడై యుపరతియొనర్చిన స్త్రీయొక్క చేష్టలు ఆకారముగల వీర్యరహితుడగు పుత్రుడుకలుగును, వీడు షండుడన బడును స్త్రీ తనపురుషునితో ఋతుకాలమందు నుపరతిని సల్పుటచే కన్యకజనించిన పురుషచేష్టలు కలిగియుండును, అనగా పురుషునివలె స్వతంత్రముగ వ్యవహరించునది యు కామశాంతినొందక చర్మమయలింగ ధారిణులగు స్త్రీలతో సంభోగముచేయునది యు ననియెరుగవలయు, ఇందుకు నిదర్శనముగా జ్యోతిశ్శాస్త్రమునందు జన్మకాలగ్రహ సంపత్తినిబట్టి స్త్రీలకిట్టి స్వభావము గలుగునని చెప్పబడియున్నది ॥ శ్లో॥ శుక్రాసితౌ యది పరస్పరభాగసంస్థౌ శుక్రేచ దృష్టిపథగౌ వుదయే ఘటాంశః । స్త్రీణామతీవ మదనాగ్ని మథప్రవృద్ధి స్త్రీభిస్సమంచ పురుషాకృతిభీరమేచ్చ ॥

స్త్రీ పురుషులు కలసినప్పుడు ముందుగా పురుషుడు శుక్రమునువిడచిన కూరుడును బలవంతుడను ధైర్యవంతుడునగు కొమరుడుగలుగును, ముందుగా స్త్రీ ఆర్తవముతోవిడచిన రూపవతియగు కొమార్తెయుకలుగును, కావుననే కొన్ని పురుషగర్భములు తల్లిపోలిక గలదిగను కొన్ని స్త్రీగర్భములు తండ్రిపోలిక గలదిగనుండును.

•

బాలుని బెదరించినను అకస్మాత్తుగ నిద్రలేపినను భయపడును తటాలున లేవనెత్తి నను మీదికెగరవేసినను శిశువునకు వాతాది దోషములుచేయును కూర్చుండబెట్టినయెడల మెడగుజ్జు తనముకలుగును కావున నిట్టిపనులను బాలునిమేలు గోరువారు చేయకూడదు,

ప్రసవించిన స్త్రీకి చనుబాలు కొరత అయినయెడల రోగములేనిది ముసలితనము బాల్యము లేక మధ్య యవ్వనముగలది మిక్కిలి పొడుగు పొట్టి లావు సన్నముగాక సమా నముగనుండునది మంచిగుణములుగలది ఆకలేనిది బిడ్డలుకలది వ్రేలాడు పెదవులులేనిది వ్రేలాడక వూర్ధ్వగతములుగాక సమానముగ నుండెడి చన్నులుగలది వికృతాంగములు వ్యసనములేనిది ప్రేమకలదియునగు, దాదిని బాలుని ఆరోగ్యముకొరకు యేర్పరచవలయు, అట్టి దాది ఊర్ధ్వస్తని అయినయెడల బాలునిముఖమునకు వ్రణములగును వ్రేలాడు కుచములు

అయినయెడల బిడ్డయొక్క ముక్కు తెంగము కప్పబడి శ్వాసనిరోధముకలిగి తన్యాలము గ శిశు ప్రాణాపాయమునకు హేతువగును గాన సమానస్తనితో శిశువునకు పాలు యిప్పింపవలయు.

శిశువునకు ఏయంగమునందు బాధయుండునో ఆయంగమును మాటిమాటికి తాకుచు యితరులాయంగమును దాకిన నేడ్చును. శిరమునందు రోగము కలిగినయెడల కన్నులు మూసుకొనును తలవంచుకొనును పొత్తికడుపునందు గలిగిన మూత్రమురాక బాధకలుగును మరియు దప్పిమూర్ఛకలుగును లోకకుపునందు బాధకలగినయెడల మలమూత్రములు రాకుండును దేహకాంతిచెడును వాంతి కడుపుపొంగు పేగులు అరచుటయు కలుగును, విశేషముగ నేడ్చుచుండిన శరీరమంతట బాధయని తెలుసుకొనునది.

నేను చెప్పియుండు విషయలన్నియు స్త్రీలు, పురుషులు, గమనించి ప్రవర్తించవలెను అట్లు ప్రవర్తించిన యిహపరసాధకంబగుననుటకు యింతమాత్రము సందియంబులేదు.

మంగళమహా శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీంకేయును

సంపూర్ణము.

10397